

بسم الله الرحمن الرحيم

به مناسبت هفتادمین سال افتتاح رسمی کتابخانه مجلس

د. سید علی حسینی
۱۳۳۰ - ۱۳۳۱
۲۰۰
۲۰۰ → ۹

کتابخانه تحقیقاتی
تبریز اسلامی

(تاریخ مشروطیت به روایت اسناد کتابخانه مجلس ۱)

اسناد

روحانیت و مجلس

(۱)

تدوین

عبدالحسین حائری

تهران

۱۳۷۴

برگه فهرست نویسی پیش از انتشار

DSR	حائری ، عبدالحسین ، ۱۳۰۶ -
۱۴۰۵	اسناد روحانیت و مجلس / عبدالحسین حائری - تهران :
ح۲ /	کتابخانه ، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی ، ۱۳۷۴ .
	ج : نمونه . - (تاریخ مشروطیت به روایت اسناد کتابخانه مجلس ؛ ۱)
	۱ . ایران - تاریخ - انقلاب مشروطه ، ۱۳۲۴ - ۱۳۲۷ ق .
	- اسناد و مدارك . ۲ . ایران - تاریخ - انقلاب مشروطه ،
	۱۳۲۴ - ۱۳۲۷ ق . - روحانیت . الف . عنوان .

- نام کتاب : اسناد روحانیت و مجلس (جلد ۱)
- (تاریخ مشروطیت به روایت اسناد کتابخانه مجلس ؛ ۱)
- تدوین : عبدالحسین حائری
- ناشر : کتابخانه ، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی
- تیراژ : ۳۰۰۰
- حروفچینی : چاپخانه مجلس شورای اسلامی
- چاپ : اول
- چاپخانه : سپهر
- تاریخ انتشار : ۱۳۷۴

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۵	مقدمه مؤلف

بخش اول :

اسناد روحانیون در دوره دوم قانون گذاری

۱	۱ - نامه آیات عظام محمد کاظم خراسانی و عبدالله مازندرانی خطاب به دول فرانسه، آلمان و انگلیس به مناسبت ورود قشون روسیه به تبریز.
۳	۲ - مصالحه نامه واگذاری املاک محمدعلی شاه به دولت توسط صدرالعلماء و شیخ محمدحسین یزدی ، پس از تحصن محمدعلی شاه در سفارت روسیه.
۶	۳ - تلگراف انجمن ایالتی آذربایجان به مجلس شورای ملی مبنی بر تقاضای عملی نمودن اصل دوم متمم قانون اساسی دایر به انتخاب علماء و فقهاء طراز اول.
۹	۴ - تلگراف آیت الله محمد کاظم خراسانی به عضدالملک و اظهار نگرانی از خبراستعفای سپهدار اعظم و سردار اسعد و سردار منصور.
۱۱	۵ - نامه علمای نجف به مجلس شورای ملی و معرفی بیست نفر از علماء و فقهاء که مجلس از بین آنها ۵ نفر را بعنوان عالم طراز اول انتخاب کند.
۱۳	۶ - نامه آیات عظام خراسانی و مازندرانی به مجلس شورای ملی مبنی بر معرفی حاج شیخ ^{هادی} مهدی مجتهد قاضی به عنوان مجتهد طراز اول.
۱۷	

- ۷ - تلگراف اتحادیه علماء اصفهان به مجلس شورای ملی مبنی بر تشکر از انتخاب علماء طراز اول. ۱۹
- ۸ - جواب تلگراف اتحادیه علماء اصفهان از طرف مجلس شورای ملی. ۲۱
- ۹ - تلگراف مجلس شورای ملی به آیت الله حاج شیخ باقر اصفهانی، مبنی بر انتخاب ایشان به عنوان عالم طراز اول. ۲۳
- ۱۰ - تلگراف آیت الله حاج شیخ باقر اصفهانی به رئیس مجلس شورای ملی و معذرت خواهی از عدم امکان حضور به عنوان عالم طراز اول. ۲۵
- ۱۱ - تلگراف مجلس شورای ملی به آیت الله حاج آقا نورالله مبنی بر انتخاب ایشان به عنوان عالم طراز اول. ۲۷
- ۱۲ - تلگراف آیت الله حاج آقا نورالله اصفهانی به مجلس شورای ملی مبنی بر تشکر از انتخاب خود و عازم بودن به سفر عتبات. ۲۹
- ۱۳ - نامه مجلس شورای ملی به آیات عظام خراسانی و مازندرانی مبنی بر انتخاب ۵ نفر از مجتهدین معرفی شده توسط آنها به عنوان عالم طراز اول. ۳۱
- ۱۴ - تلگراف آیات عظام خراسانی و مازندرانی به مجلس شورای ملی و هیئت وزراء و اشاره به وجوب اعمال قدرت دولت در جنوب ایران و رفع بهانه دولت انگلیس و دخالت در امور ایران. ۳۳
- ۱۵ - تلگراف آیات عظام خراسانی و مازندرانی به مجلس شورای ملی در تأکید بر تلگراف قبلی برای فرستادن حکام مقتدر به ولایات جنوب و فرستادن هیأتی از علماء و آیت الله زاده میرزا مهدی خراسانی به ایران برای حل و فصل قضیه. ۳۵
- ۱۶ - تلگراف مجلس به آیات عظام در جواب تلگرافهای ایشان مبنی بر نگرانی از اوضاع متشنج جنوب ایران و اشاره به هشاری دولت و پیروی از سنوایات آیات عظام. ۳۷
- ۱۷ - تلگراف آیت الله سید ابوالحسن موسوی اصفهانی به مجلس شورای ملی مبنی بر تشکر و عذرخواهی و استعفا از مقام طراز اول. ۳۹
- ۱۸ - تلگراف آیات عظام خراسانی و مازندرانی به مجلس شورای ملی مبنی بر منع دولت از برخورد نظامی با اسراء مازندران و اعتراض به سکوت علماء در اختلافات مابین دولت با اسراء مازندران. ۴۱

- ۱۹ - جواب تلگراف آیات خراسانی و مازندرانی در رابطه با مسائل مازندران از جانب مجلس شورای ملی.
- ۴۳ ۲۰ - نامه انجمن دبستان ایرانیان در استاسبول به شیخ رئیس نماینده مجلس و تقاضای برقراری مقرری آن دبستان که به دلیل مسائل ایران قطع شده بود.
- ۴۵ ۲۱ - نامه مجلس به آیت الله حاج میرزا ابوالحسن انگجی مبنی برانتخاب ایشان به عنوان مجتهد طراز اول.
- ۵۰ ۲۲ - پیش نویس تلگرافهای مجلس به قصرشیرین، اصفهان و یزد مبنی بر انتخاب آیات، آقا سید ابوالحسن اصفهانی و آقا سید حسن مدرس قمشاهی و آقای حائری یزدی به عنوان مجتهدین طراز اول.
- ۵۲ ۲۳ - نامه مجلس شورای ملی به آیت الله حاج شیخ هادی مجتهد قایینی مبنی برانتخاب ایشان به عنوان مجتهد طراز اول.
- ۵۵ ۲۴ - نامه ذکاءالملک فروغی، نایب رئیس وقت مجلس به آیات عظام خراسانی و مازندرانی مبنی بر برگشت دادن وجوهی که از طرف عیثت علمیه و طلاب به عنوان قرضه ملی و برای تأسیس بانک ملی به مجلس ارسال گردیده بود.
- ۵۷ ۲۵ - صورت برواتی که به عنوان قرضه از جانب طلاب علوم و هیئت علمیه نجف اشرف برای تأسیس بانک ملی به مجلس شورای ملی فرستاده شده بود.
- ۶۰ ۲۶ - سواد براتی که به کربلا فرستاده شد تا در وجه مجلس کارسازی گردد به امضاء ارباب کیخسرو شاهرخ کارپرداز مجلس.
- ۶۴ ۲۷ - نامه نمایندگان مجلس، از جمله آیت الله مدرس و سید محمد صادق طباطبایی و علی اکبر دهخدا و ... درباره اقدامات محمد علی میرزا و سالارالدوله و در خطر بودن مشروطیت.
- ۶۷ ۲۸ - تلگراف تسلیت موتمن الملک رئیس مجلس شورای ملی به فرزندان آیت الله آخوند خراسانی به مناسبت درگذشت آیت الله.
- ۷۰ ۲۹ - نامه مجلس به وزارت پست و تلگراف، و دستور مخایره تلگراف رئیس مجلس (سند شماره ۲۸) که به مناسبت خرابی خط برگردانده شده بود و دستور مخایره آن از خط گیلان - فرنگستان.
- ۷۲

- ۳۰ - نامه ذکاءالملک فروغی نایب رئیس وقت مجلس به نجفعلی خان بختیاری مصمصام السلطنه، رئیس الوزراء پس از رسیدن تلگراف آیت الله آخوند خراسانی مبنی بر لزوم اهمیت جلوگیری از منتهیات شرعیه.
- ۳۱ - نامه عده ای از نمایندگان مجلس از جمله آیت الله سید حسن مدرس، درباره اهمیت لزوم تشکیل مجلس سنا.

بخش دوم :

اعتبارنامه های روحانیون دوره دوم قانونگذاری مجلس شورای ملی

- ۳۲ - اعتبارنامه نمایندگی آقا شیخ محمد حسین یزدی از تهران.
- ۳۳ - اعتبارنامه نمایندگی آقا سید حسین پسر آقا سید حسن مجتهد کزازی از کرمانشاهان.
- ۳۴ - اعتبارنامه نمایندگی مرتضی قلیخان نائینی آقای ثقة الاسلام و آقا سید علی مجتهدو.. از اصفهان.
- ۳۵ - اعتبارنامه نمایندگی آقا شیخ محمد آقا خامنه از آذربایجان.
- ۳۶ - اعتبارنامه نمایندگی آقا میرزا اسمعیل آقا از آذربایجان.
- ۳۷ - اعتبارنامه میرزا محمد صادق طباطبایی، صدرالعلماء، افتخار الواعظین، حسام الاسلام و آقای قوام الاسلام و ... وکلای منتخب خراسان.
- ۳۸ - اعتبارنامه نمایندگی آقا شیخ رضا دهخوارقانی از آذربایجان.
- ۳۹ - اعتبارنامه نمایندگی آقا شیخ ابراهیم مجتهد زنجان از ملایر توپسرکان و نهاوند.
- ۴۰ - اعتبارنامه نمایندگی حاج آقا مجتهد، آقا شیخ علی مجتهد ابوالوردی، آقا شیخ مهدی نجم آبادی، آقا سید ابراهیم مدرس، معتمد خاقان، دبیرالملک و عمیدالحکماء از فارس.
- ۴۱ - اعتبارنامه نمایندگی صدرالاسلام، حیدر میرزا و فتح الله خان از قم، که صدرالاسلام رأی خود را به حیدر میرزا داد.
- ۴۲ - اعتبارنامه نمایندگی آقا شیخ محمد علی بهجت دزفولی و آقا سید محمد باقر ادیب شوشتری و حاج عزالمالک از شوشتر.
- ۴۳ - اعتبارنامه نمایندگی آقا محمد پسر آقا سید ابوطالب و آقا عبدالحسین فرزند سید مظفر طباطبایی از بروجرد.

- ۱۱۴ - ۴۴ - اعتبارنامه نمایندگی آقا شیخ مهدی نجم آبادی از کرمان.
- ۱۱۶ - ۴۵ - اعتبارنامه نمایندگی شریف العلماء از مازندران.
- ۱۱۸ - ۴۶ - اعتبارنامه نمایندگی آقا شیخ جعفر از مازندران.
- ۱۲۰ - ۴۷ - اعتبارنامه نمایندگی آقا میرزا ابراهیم از قم.
- ۱۲۳ - ۴۸ - اعتبار نامه نمایندگی آقا میرزا سید محمد بهبهانی.
- ۱۲۴ - ۴۹ - اعتبار نامه آقای حاج امام جمعه خوبی به عنوان عالم طراز اول.
- ۱۲۵ - ۵۰ - اعتبارنامه حاجی میرزا زین العابدین به عنوان عالم طراز اول.
- ۱۲۶ - ۵۱ - اعتبارنامه حاج شیخ باقر به عنوان عالم طراز اول.
- ۱۲۷ - ۵۲ - اعتبارنامه آیت الله حاج آقا نورالله به عنوان عالم طراز اول.
- ۱۲۸ - ۵۳ - اعتبارنامه آقا شیخ مهدی مازندرانی به عنوان عالم طراز اول.
- ۱۲۹ - ۵۴ - اعتبارنامه حاجی شیخ هادی مجتهد قاینی به عنوان عالم طراز اول.
- ۱۳۰ - ۵۵ - اعتبارنامه حاج میرزا ابوالحسن مجتهد انجری به عنوان عالم طراز اول.
- ۱۳۱ - ۵۶ - اعتبارنامه آقای حاج شیخ اسدالله محلاتی از محلات.
- ۱۳۴ - ۵۷ - اعتبارنامه آیت الله حاج سید ابوالحسن اصفهانی به عنوان عالم طراز اول.
- ۱۳۵ - ۵۸ - اعتبارنامه آیت الله آقا میرزا حسن مدرس قمشه به عنوان عالم طراز اول.
- ۱۳۶ - ۵۹ - اعتبارنامه آقای حائری به عنوان عالم طراز اول.

بخش سوم :

اسناد روحانیون در دوره سوم قانون گذاری

- ۶ - نامه از وزارت داخله به آیت الله مدرس و به پیوست اعتبارنامه صادره از وزارت داخله به نام ایشان.
- ۱۳۹
- ۶۱ - نامه اهالی شهریار به آیت الله مدرس در مورد شکایت از انتخابات شهریار.
- ۱۴۱
- ۶۲ - نامه اهالی بارفروش به آیت الله مدرس در مورد شکایت از انتخابات بارفروش.
- ۱۴۵
- ۶۳ - نامه علماء همدان به آیت الله مدرس و اعلام عدم صلاحیت کاندیدای نمایندگی همدان.
- ۱۴۷
- ۶۴ - تلگراف تبریک علماء اصفهان به مناسبت گشایش دوره سوم مجلس شورای ملی.
- ۱۵۱
- ۶۵ - جواب تلگراف تبریک علمای اصفهان به مناسبت گشایش مجلس از جانب مؤتمن الملک.
- ۱۵۳

- ۶۶ - نامه چند تن از علماء بارفروش به مجلس شورای ملی دربارهٔ صحت انتخابات بارفروش مازندران. ۱۵۴
- ۶۷ - نامهٔ چند تن نیچریست به رئیس مجلس در اعتراض به سخنرانی آیت‌الله مدرس. ۱۵۷
- ۶۸ - تلگراف مرحوم آیت‌الله حاج آقا نورالله اصفهانی به مجلس شورای ملی در تأیید و لزوم تصویب اعتبارنامه حاج آقا شیرازی در مجلس. ۱۵۹
- ۶۹ - تلگراف علمای بوشهر به مجلس مبنی بر اعتراض به تجاوز انگلیس و روس به ایران علیرغم بیطرفی ایران در جنگ بین‌الملل اول. ۱۶۱
- ۷۰ - تلگراف آیت‌الله سید مصطفی کاشانی از عراق به مجلس شورای ملی و هشدار در مورد تسلط مادی و معنوی خارجی بر مسلمین و ... ۱۶۸
- ۷۱ - تلگراف آیت‌الله شهید حاج آقا نورالله اصفهانی و آقای کلباسی به مجلس در موضوع دخالت کنسول روس در علی‌آباد ززند کرمان. ۱۷۰
- ۷۲ - نامه آقا سید حسن کاشانی به مناسبت ارسال تلگراف آیت‌الله حاج سید مصطفی کاشانی که توسط آقا سید حسن کاشانی به مجلس شورای ملی فرستاده شده است. ۱۷۲
- ۷۳ - پاسخ مجلس شورای ملی به تلگراف آیت‌الله سید مصطفی کاشانی دربارهٔ هشدار نسبت به تسلط خارجی در ایران. ۱۷۴
- ۷۴ - عریضه شکایت عنوان نگار به آیت‌الله شهید مدرس در بارهٔ اشتباه مأمورین دولتی در مورد ملک موروثی او و جواب آیت‌الله در کنار این نامه. ۱۷۶
- ۷۵ - جواب مجلس شورای ملی به آیت‌الله شهید مدرس در مورد عریضهٔ عنوان نگار. ۱۸۰
- ۷۶ - نامه‌ای به مجلس شورای ملی در اعتراض به درخواست اختیاراتی که دولت عین‌الدوله از مجلس نموده بود. ۱۸۲
- ۷۷ - نامه‌ای به مجلس شورای ملی در مخالفت با اختیارات درخواستی دولت عین‌الدوله. ۱۸۴
- ۷۸ - نامه مخالفت عده‌ای دیگر از مردم به مجلس شورای ملی در مخالفت با اختیارات درخواستی دولت عین‌الدوله به علت مخالفت این تقاضا با قانون اساسی و استقلال مملکت. ۱۸۶
- ۷۹ - تلگراف علمای راهبرمز به احمد شاه و هشدار به او در مورد کشتار مردم شهرهای خوزستان به دست نظامیان متجاوز انگلیسی. ۱۸۸

- ۸۰ - نامه مجلس شورای ملی به دربار به مناسبت ارسال تلگراف علماء راهبریز. ۱۹۰
- ۸۱ - تلگراف علمای اصفهان به مجلس شورای ملی و هیئت وزراء در اعتراض به نقض بیطرفی ایران. ۱۹۱

بخش چهارم :

اسناد دورهٔ قنوت (۱۲۹۴)

- ۸۲ - نامه تعدادی از نمایندگان مجلس به مؤتمن الملک رئیس مجلس مبنی بر تصمیم به همراهی با احمد شاه در سفر مهاجرت و تغییر پایتخت. ۱۹۷
- ۸۳ - تلگراف آیت الله مدرس و سید محمد صادق طباطبایی و... نمایندگان مهاجر از قم به رئیس مجلس شورای ملی و بی فایده دانستن مراجعت نمایندگان به تهران قبل از تخلیه ایران توسط قشون روس. ۱۹۹
- ۸۴ - تلگراف نمایندگان مهاجر به احمد شاه و تقاضای تکذیب شایعه بستن معاهده با متفقین. ۲۰۲
- ۸۵ - نامه مجلس شورای ملی به دربار جهت فرستادن تلگراف مهاجرین. ۲۰۴
- ۸۶ - تلگراف علماء نمایندگان مهاجر (- کمیته دفاع ملی) به رئیس مجلس و بیان سوء تأثیر شایعه انعقاد قرارداد بین ایران و متفقین. ۲۰۵
- ۸۷ - تلگراف علمای عراق به مجلس شورای ملی از بغداد و هشدار در مورد عقد قرارداد با روس و انگلیس علیه دولت عثمانی. ۲۰۷
- ۸۸ - پاسخ مؤتمن الملک رئیس مجلس به تلگراف علمای عراق (سند شماره ۸۷). ۲۱۰
- ۸۹ - نامه وزارت پست و تلگراف به رئیس مجلس شورای ملی مبنی بر برگشت دادن تلگراف نمره ۳۵ به بغداد که به دلیل خرابی سیم ارسال نشده است. ۲۱۲

بخش پنجم :

اعتبارنامه های روحانیون در دوره سوم قانون گذاری مجلس شورای ملی

- ۹۰ - اعتبارنامه نمایندگی آیت الله سید حسن مدرس در دوره سوم قانون گذاری از تهران. ۲۱۵
- ۹۱ - اعتبارنامه نمایندگی آقای حاجی امام جمعه خوبی از تهران. ۲۱۷

- ۲۱۹ - اعتبارنامه نمایندگی آقای میرزا محمد صادق طباطبائی از تهران.
- ۲۲۱ - اعتبارنامه نمایندگی آقا شیخ حسین یزدی از تهران.
- ۲۲۳ - (۹۴) - اعتبارنامه نمایندگی حاجی میرزا علیرضا از قم.
- ۲۲۵ - اعتبارنامه نمایندگی سید فاضل کاشانی از شاهرود و بسطام.
- ۲۲۷ - اعتبارنامه نمایندگی حاج شیخ اسمعیل پسر میرزا خلیل الله گیلانی از لاهیجان و دیلمان و ...
- ۲۲۹ - اعتبارنامه نمایندگی آقا سید عباس شریف العلما از ساری، اشرف و سوادکوه و ...
- ۲۳۱ - اعتبارنامه نمایندگی حاج شیخ حبیب الله از ترشیز.
- ۲۳۳ - اعتبارنامه نمایندگی آقا یحیی پسر حاج آقا احمد از کرمان .
- ۲۳۵ - اعتبارنامه نمایندگی آقا سید اسدالله پسر آقا سیدجعفر از اصفهان.
- ۲۳۷ - اعتبارنامه نمایندگی آقا عبدالوهاب مویده الاسلام از زرنند و رفسنجان.
- ۲۳۹ - اعتبارنامه نمایندگی حاج شیخ یوسف پسر آقا شیخ ابوالحسن از شیراز.
- ۲۴۱ - اعتبارنامه نمایندگی حاجی علی اصغر سلطان العلماء از بروجرد و سیلاخور و جابلق و یخیاری.
- ۲۴۳ - اعتبارنامه نمایندگی آقا میرزا طاهر تنکابنی از تهران و توابع.
- ۲۴۵ - اعتبارنامه نمایندگی آقای سید رضا مساوات از تهران و توابع.
- ۲۴۷ - اعتبارنامه نمایندگی آقا شیخ ابراهیم از خمسه.
- ۲۴۹ - اعتبارنامه نمایندگی حاج شیخ علی صدرالاسلام از خمسه.
- ۲۵۱ ضائم
- ۲۵۳ تصاویر
- ۲۷۱ فهرست اعلام

مقدمه

تاریخ آئینه عبرت است و بررسی تاریخ به انسان چشم بصیرت می‌بخشد و او را در تصمیم‌گیری یاری می‌دهد، زندگی بدون شناخت تاریخ دور باطلی است که هرگز رشد و تعالی در آن نیست. گذشت اعصار و قرون چنانچه همراه با تجارب پیشینیان نباشد همچون ظرف خالی می‌ماند که اطلاع از آن هیچ سود و زیانی دربر ندارد. امروزه بخاطر گسترش ارتباطات و نزدیکی اقوام و ملل به یکدیگر، نه تنها تجارب نسل‌های گذشته یک قوم و ملتی برای آنها واجد ارزش و اهمیت است که تجارب ملل دیگر نیز مورد توجه پژوهندگان تاریخ است.

سندها در تنظیم و تحلیل تاریخ بسیار مهم‌اند. مهم‌ترین مواد تاریخ را اسناد تشکیل می‌دهند. اگر چه در بین اسناد نیز بخاطر اهمیت آنها و نیز وجود انگیزه‌های مختلف نفسانی جعل و تزویر وجود دارد اما در عین حال باز مهم‌ترین دلایل و مستندات تاریخی از لابلای آنها بدست می‌آید. سندها نه تنها بیان‌کننده تاریخ گذشته و مایه عبرت‌اند که رافع بسیاری از مشکلات حقوقی، قضایی، سیاسی و حتی اداری می‌باشند. بازخوانی و بازشناسی اسناد، حال را به گذشته متصل می‌کند و حال را نیز در اختیار آیندگان قرار می‌دهد.

سندها برگه‌هایی از کتاب تاریخ‌اند. متأسفانه در بسیاری از موارد کتاب تاریخ افراد و اقوام پاره پاره و ورق ورق شده و هر یک به گوشه و کناری افتاده و در نزد زید و عمروی مانده است. بدست آوردن یک برگ و یا برگه‌ای از این کتاب، ضمن اینکه می‌تواند بسیار ارزشمند باشد اما فقط بخشی از یک کتاب‌اند. باید تا بدست آوردن بقیه اسناد که باقی‌مانده کتاب زندگی فردی و جمعی است به انتظار نشست و باب تحقیق و پژوهش را همچنان مفتوح نگاه داشت. و دست کم بهنگام داوری، تأکید نمود که براساس شواهد و قرائن بدست آمده بنظر می‌رسد که

چنین و چنان باشد. برای قضاوت نهائی و یا دست کم بهترین قضاوت باید بدنبال اسناد بیشتر گشت.

از این گذشته، شرایط زمانی و مکانی در تحلیل اسناد بسیار مهم‌اند. محیط زندگی و موقعیت‌های ویژه‌ای که در آن حادثه‌ای رخ داده است بسیار تعیین‌کننده است. متأسفانه به فرض بدست آمدن اسناد، گاه تعیین حال و هوای حادثه و وضعیت تاریخی و جغرافیائی واقعه بسیار دشوار و گاه غیرممکن است. نقل قول‌ها نیز گاه در این زمینه آنچنان ضد و نقیض است که کار قضاوت را بسیار دشوار می‌نماید. در هر حال تلاش انسان برای درک آنچه بوده است همیشه ناامیدکننده نبوده و در بسیاری از موارد توقیقاتی داشته است. از این رو همه کشورها و ملت‌ها در تقویت مراکز اسنادی خود کوشش فراوان نموده و اسناد را میراث واقعی و معیار هویت خویش دانسته‌اند و در نگهداری، حفظ و بازخوانی و تحلیل آن نهایت جدیت را بخرج داده‌اند. حوادث ناگوار در هر دوره و زمان، بخشی عظیم از این میراث ارزشمند فرهنگی را از دست انسان خارج کرده‌واره پژوهش تاریخی را برای پژوهشگران با مانع بزرگی روبرو نموده و یا بسته است. گذشته از حوادث طبیعی مانند سیل، زلزله و آتش‌سوزی و امثال آن، خود کامیابی و استبداد و گاه بی‌توجهی سردمداران خود، عامل نابودی اسناد بوده است. همچنانکه بی‌توجهی توده و عوام مردم نیز در این مورد بی‌تأثیر نبوده است. به عنوان مثال به توپ بستن مجلس توسط محمد علی شاه بخش عظیمی از اسناد ارزشمند تاریخ مشروطیت را نابود کرد که وجود آن‌ها می‌توانست حقایق بسیاری را کشف نماید. و یا مشروح مذاکرات روزهای دوره اول مجلس در هیچ کجا نیست و ظاهراً روزنامه مجلس* هم‌چهل - پنجاه روز بعد از آغاز کار مجلس شروع به کار کرده است و این از نظر تاریخی غبن بزرگی است.

تعیین حال و هوای وقوع حوادث گاه با کسب اطلاع و خبر از ناظران حادثه و شاهدان واقعه می‌تواند تکمیل شود. توجه به این قضیه از جانب شاهدان و ناظران باید جدی تلقی شود. آنانکه خود شاهد حادثه بوده‌اند، باید آنچه را میدانند بروی کاغذ آورند و یا بر روی نوار ضبط کنند و یا دست کم برای دیگران نقل نمایند. مراکز و سازمان‌های اسنادی با احیای وظیفه تاریخ شفاهی می‌توانند به این امر به خوبی شکل و جهت دهند.

* روزنامه مجلس از روزنامه‌های قدیمی صدر مشروطیت است که صاحب امتیاز آن محمد صادق طباطبائی رئیس مجلس وقت و سردبیر آن ادیب‌الممالک فراهانی بوده است. این روزنامه توسط کتابخانه مجلس با همکاری معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی چاپ می‌شود.

تاریخ شفاهی وظیفه دارد که با مصاحبه با افراد صاحب نظر، کمبود و کسری اطلاعات اسنادی را برطرف نماید و نقاط کور را کشف کند.

نکته دیگر این است که ممکن است از نظر جمعی، کتابخانه مجلس شورای اسلامی بیشتر به عنوان مرکز دارنده نسخ خطی معروف باشد. اگرچه این مطلب حقی است و این کتابخانه حاوی مجموعه‌ای ارزشمند از نفائس خطی در کشور است، اما در عین حال، کتابخانه حاوی اسناد بسیار گرانقدری در تاریخ معاصر و به ویژه اسناد مربوط به دوره‌های مختلف قانونگذاری در قبل و بعد از انقلاب می‌باشد. علاوه بر مجموعه اسناد، کتابخانه مجلس حجم عظیمی از روزنامه‌های قدیمی را در خود جای داده است که وقوف و اطلاع بر آن ارزش فراوان تاریخی دارد. بخش سازمان ملل در کتابخانه نیز، اسناد سازمان ملل را نگهداری می‌کند و علاوه بر آن مجموعه‌ای از عکس‌های قدیمی نیز در کتابخانه وجود دارد.

کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی امیدوار است با احیای مجموعه اسناد بتواند سهمی در تدوین تاریخ معاصر داشته باشد. و در این زمینه دست همه علاقمندان به اسناد را چه در زمینه تنظیم و یا تحلیل آنها به گری می‌فشارد.

کتابی که پیش رو دارید، دومین کتاب از مجموعه انتشارات اسنادی کتابخانه مجلس است. اولین آن شروح مذاکرات از شماره ۱ تا ۳ دوره ششم مجلس بود و این کتاب حاوی اسناد روحانیت در مجالس اول و دوم قانونگذاری است که امید است مجلدات بعدی آن به زودی آماده و تقدیم علاقمندان شود.

در تنظیم و ترتیب این مجموعه جناب آقای حائری و سرکار خانم تدین پور همکاری فراوانی نموده‌اند و جناب آقای دکتر عاقلی هم تعدادی عکس در اختیار ما گذاشته‌اند که از بعضی از آنها در این کتاب به مناسبت استفاده شده است و بدین مناسبت از همه آنان و چاپخانه مجلس سپاسگزاری می‌شود.

غلامرضا فدائی عراقی

مشاور رئیس مجلس و

رئیس کتابخانه، موزه و مرکز اسناد

مقدمه مؤلف

بسم الله الرحمن الرحيم

در کتابخانه مجلس اسناد فراوانی وجود دارد که حاوی اطلاعات بسیار ارزشمندی است که می‌توان آن‌ها را به شرح زیر تقسیم بندی نمود:

— اسناد درجه اول؛ یا اصل اسناد که گاه در ضمن مجموعه‌های خریداری شده و یا هدایی به صورت کتاب یا آلبوم و یا به صورت تک برگ و یا اوراق به کتابخانه وارد شده است. این اسناد در صندوقها و یا قفسه‌ها نگهداری می‌شود مانند نامه‌های امیرکبیر، چند آلبوم محتوی اسناد مشروطیت، اسناد خاندان متین دفتری که اسناد مالیه ایران و به صورت اوراق است، فرمانهای ناصرالدین شاه، نامه‌های قائم مقام، اسناد سیدجمال‌الدین اسدآبادی؛ که به وسیله آقای دکتر مهدوی نوّه امین‌الضرب به این کتابخانه اهدا شده است و نیز اسناد فرمانفرما. — اسناد درجه دوم؛ اسنادی است که رونویس شده از اسناد درجه اول است. این اسناد غالباً به صورت کتاب و به خط یک کاتب است. و شامل اسناد دوره صفوی و قاجار است، مانند فرمان منع ریش تراشیدن که از شاه صفی. در این کتابخانه با این اسناد مانند دیگر نسخه‌های خطی رفتار شده و غالباً نام آنها به تفصیل در فهرست یاد شده است.

— اسناد سازمان ملل؛ که از آغاز تأسیس سازمان به زبانهای انگلیسی و عربی برای مجلس فرستاده شده است.

— اسناد موجود در بایگانی راکد مجلس. در این بایگانی سندهای نادر و بسیار مهمی است که وقایع تاریخی سالهای نخستین مشروطه را بیان میدارد و از نظر مطالعه تاریخ پس از انقلاب مشروطه تا عصر پهلوی بسیار مهم است.

کتاب حاضر اسناد روحانیت و مجلس است که احتمالاً بالغ برچندین جلد خواهد شد. این کتاب به مناسبت هفتادمین سالگرد افتتاح رسمی کتابخانه مجلس منتشر می‌شود و بخاطر تعجیل در کار ممکن است دارای نقائصی باشد که رفع آنها لطف صاحب‌نظران و ارشاد آنان را می‌طلبد.

روش تدوین این مجموعه به این شرح است که در آغاز از بین اسناد دوره دوم و سوم مجلس شورای ملی (۱) نوشته‌هایی که حاوی نام یک یا چند تن از روحانیون در آن بود برای این مجموعه برگزیده شد. ترتیب قرارگرفتن این اسناد، ترتیب سنوی است و برای هر سند ابتدا توضیح مختصری آمده و هر جا لازم بوده از مآخذ استفاده شده است، پس از آن بازنویسی سند و سپس اصل سند قرار داده شده و در پایان نیز تعدادی عکس که متناسب متن کتاب می‌باشد ضمیمه شده است.

عبدالحسین هائری

۷۴/۱۱/۱۴

۱- اسناد دوره اول مجلس شورای ملی در واقعه به توپ‌بستن مجلس در زمان محمدعلی شاه، دچار حریق شده است. درباره این موضوع به مقدمه این نگارنده در مجله مذاکرات دوره ششم مقدمه جلد اول مراجعه شود.

بخش اول:

اسناد روحانیون در دورهٔ دوم
قانونگذاری

(۲۴ آبان ۱۳۸۸ - ۳ / دیماه / ۱۳۹۰ شمسی)

در اردیبهشت ۱۲۸۸ ش در نخستین روزهای کفالت ریاست وزراء سعدالدوله قشون روس، با توپ و مسلسل وارد تبریز شد و اعلام حکومت نظامی نموده شروع به دستگیری و زندانی نمودن افراد کرد^(۱). نامه آیات بزرگ نجف خطاب به دول فرانسه، آلمان و انگلیس به این مناسبت صادر شده است.

سند شماره ۱

بی تاریخ
تاریخ سند : حدود ثور ۱۲۸۸ ش

ما رؤساء روحانی ملت ایران مقیم در نجف اشرف و کربلای معلی مصرأ دعوت مینمائیم دولت فخریه فرانسه و آلمان و انگلیس را که در خصوص تجاوز روس به مملکت ما از ماحمایت و همراهی کنند و با تمام قوای خود تجاوز قشون روس را به خاک آذربایجان و طرفدارهای او از استبداد ظالمان راپرست مینمائیم و خاطر شریف را مستحضر مینمائیم که نظر به این وضع عموم ملت ایران را برای محافظت وطن دعوت خواهیم نمود که تا آخرین قطره از خون خود را برای طرد دشمن دریغ نکنند و برای دفاع از بیضه اسلام حکم به جهاد خواهیم داد .

بدیهی است که سیلهای خون جاری شده و ایران که امروز اولادش در جنگ با ظالمی

۱ - عاقلی، باقر . نخست وزیران ایران . چاپ اول، تهران، انتشارات جاویدان، ۱۳۷۱ .

خون آشام است قصدی غیر از برقرار نمودن مشروطیت و تجدید تاریخ عدالت و تمدن و ترقی ندارند دوباره به دوره وحشیگری خواهد افتاد.

از ملت نجیب فرانسه خواهش داریم از صفحات زرین تاریخ خود و زمانی که برای حریت خود سی جنگید متذکر شده ایران را هم معاونت برای استحصال حریت بنماید. البته در ایران متمدن دوستدار اجانب تجارت و صنایع رونقی تازه خواهد یافت. ما بنام انسانیت که امروز از جهت این تجاوزاتی که نسبت به ملت ایران میشود مظلوم واقع شده دول متمدنه را دعوت مینماییم که دولت روس را منع نماید از اینکه ملت و مملکت آزادی را به تحت رقیب و اسارت درآرد و به این وسیله یکی از تجاوزات عظیمه این عصر را مانع شوند. بدیهی است مساعدت و معاونت نمودن به ما مثل این است که به سکوت خود در یک خونریزی و مقتله عظیم شریک شده باشید. اسیدوار به الطاف خداوندی هستیم که این دعوت ما مؤثر بشود.

من الاحقر عبدالله المازندرانی، مهرباسج: (قال انی عبدالله)

من الاحقر الجانی محمد کاظم خراسانی، مهرباسج: (محمد کاظم)

و
هشتم
نهم

ما در مسامحه ملت ایران مقصد در بخت شرف و کرامت و صلح مصرّاً دعوت مینمائیم دولت فخره فرمایند

که در خصوص تجاوز روس بسبب بیگیت یا ~~انقضای~~ و همراهی کینه و با تمام خوی خود تجاوز قتل و کس را
تجاوز قتل و کس را بجا که از با بجان و طبع دارینمای او را سبب افغانان را پرست مینمائیم و در
شرف را مقصد مینمائیم که نظربین وضع عموم ملت ایران را برای محافظت و عین دعوت خویشم خود که اخیراً قتل
خود را برای طرد دشمن درین مصلحت و در ~~ایران~~ از مقصد اسلام مکه بجا آورده ایم و بدین است که سیدهای
خون جاری شده و ایران که امروزه لاکش و جنگ باطلی چون است با است قصد غیر از قرار نمودن
مشروطیت و بکده تاریخ عدالت و تمدن در آن مدافعه دوباره به دور و حشیکری خواهد افتاد و ملت
بجیب فرانس خواهد داشت و این اوصاف ازین تاریخ خود در آن که برای حرب خودی حمله کنند
ایران را هم معاونت برای استحصال حرب مینمائیم البته در ایران نمودن و دستار اجاب تجابت
و ضایع رونقی تازه خواهد یافت ما را انسانیت که امروزه از جهت این تجاوز آن که نسبت به ملت ایران
بشود مظلوم و بوق شده دولتمند را دعوت مینمائیم که دولت روس را منع نماید از اینکه ملت و ملک
از ادای راجع بخت رفیت و اسارت و دگر و داین وسیله که از تجاوزات عظیمه این عصر را مانع شود
بدین است ساعده و مساعدت نه خود را با مثل این است که بسکوت خود در یک خون ریزی و نموده
عظیم شکر شده باشد پس دایم با لطافت ندانند و بدین است که این دعوت ما موز شود
خداوند و کلام خداوند

۲

پس از فتح تهران به دست مشروطه خواهان و فرار محمد علی شاه و پناه آوردن او به سفارت روس و خلع او از پادشاهی، هیأتی از جانب مشروطه خواهان به سفارت روس رفته و قراردادی با حضور نواب سفارت روس و انگلیس با محمد علی شاه امضاء کردند که برطبق آن قرار شد دولت ایران سالیانه صد هزار تومان به محمد علی میرزا و خانواده او بپردازد و قروض او را ادا کند، در عوض او هم اسلاکش را به دولت واگذار نماید. این سند سواد مصالحه ایست که برطبق آن محمد علی میرزا اسلاکش را وسیله صدرالعلماء از مجتهدین آزادی خواه مشروطه و شیخ حسین یزدی نماینده منتخب تهران به دولت واگذار نموده تا با نظر این دو عالم روحانی قروض او تأدیه گردد.

سند شماره ۲

تاریخ سند : ۲۱ شعبان ۱۳۲۷ ق
۱۵ سنبله ۱۲۸۸ ش

مصالحه شرعیه اسلامیة فرمودند محمد علی میرزا داست شوکته، با حضرات علماء اعلام و حجج اسلام مفصلة ذیل، از بابت ولایت شرعیه که دارند همگی و تمام رقبات و اسلاك و مستغلات اختصاصی خودشان را که مشروحاً در کتابچه دولتی، رقبات مسطورہ ثبت و ضبط است مع الملحقات والمضافات کائناتاً ماکان بعوض مال المصالحه یک سیر نبات زرد کاسه معمولی دارالخلافه و یک عدد پنج هزاری طلای مسکوک مقبوض و جمیع لوازم و مناسبات عقد مصالحه بعمل آمد و ضمن عقد خارج لازم شرط شد که قروض اعلیحضرت معظم را که بموجب قرار نامه علیحدہ که مابین سفارتین فحیمتین انگلیس و روس و اولیاء دولت علیه ایران بتاریخ بیست و یکم شعبان المعظم ۱۳۲۷ امضاء شده است مطابق شرح همان قرارنامه اولیاء دولت علیه ایران عاید داشته و ذمه آن اعلیحضرت را بری نمایند و چون قبول این مصالحه از طرف علماء اعلام

و حجج اسلام دامت برکاتهم من باب الولاية الشرعیة شده و رقبات مسطورہ معد از برای مصالح نوعیہ است مقرر گردید اسلاک مسطورہ را عیناً ومنفعۃ کابینہ وزراء عظام در ہر عصری از اعصار بہ تصویب و کلاء محترم مجلس مقدس شورای کبرای ملی شیدائہ ارکانہ علی التبادل در مصالح عامہ ملت ایران مصروف نمایند و بر مراتب مسطورہ صیغہ شرعیہ سمت جریان و تحقق پذیرفت و کان ذلک فی یوم بیست و یکم شعبان ۱۳۲۷ یک ہزار و سیصد و بیست و ہفت ہجری.

در ذیل : این قبالہ صحیح است (محمد علی)

در صدر قبالہ : صدرالعلماء و شیخ محمدحسین یزدی سلمہما اللہ صیغہ جاری نمایند.

در حاشیہ :

بسم اللہ و لہ الحمد

قد وقعت المصالحة المسطورة حسبما فصل فی المورخہ حرره فی التاريخ

محل مهر جناب آقای صدرالعلماء

بسم اللہ الرحمن الرحیم

قد وقعت المصالحة المرقومہ المطابقة للمصلحة النوعیہ حسبما فصل فی الورقہ فی التاريخ

محل مهر جناب آقا شیخ محمدحسین یزدی

بسم اللہ العزیز

قد وقع الصلح المرقوم حسبما فصل حرره فی الورقہ فی یوم الاحدی والعشرين فی شعبان المعظم

محل مهر جناب حاجی آقا سید نصر اللہ

سنہ ۱۳۲۷

سجع مهر : سواد مطابق با اصل قبالہ است

(رئیس دفتر مجلس شورای ملی)

سجع مهر : (علی محمد وزیرزادہ)

سواد مطابق با اصل قبالہ است مدیر خط شمال

سجع مهر : (محمد علی - ۱۳۱۴)

بسم الله الرحمن الرحيم
 قد انت عبد ربك ورسوله
 في حجة عمره ودينه
 محمد بن عبد الله

بسم اللہ الرحمن الرحیم
وقت حدیث قرآنہ فی المصباح
فی المصباح فی المصباح

[illegible]

سرور احمد، جامع الخیر، لاہور، ص ۱۲۷

کجی، وہی ذات، کجی، کشتہات، اختصای، خوش، ناک، شہ، ادا، دکنی، پو، قمر، ذات، معلول، ثبت، و جلیب

کاشانه‌کان جوئی که ایستاده‌اند، در کاشانه‌ها قرار گرفته و یکدیگر را از طریق کاشانه‌های کوچک متبوع و متبوع می‌بینند و از هم آگاه می‌شوند.

میرزا
مرتضی
واحد

و من قتلای دهر و ده کوفتی حضرت معتمد را که بوج قرآن شریفه که این ساری غنیمت است

تاریخ زنت که بشناسم مضامین مطبوعه جان قرار داده است و قلم ایران عاید شده و در آن کفر

و چون آنکه از طرف علمای هم درج مستدام است بر کاتم بن بابویه ایام شریفه و بوقت سکونت تدان برای مصالح

مترجمی که این کتاب را از عربی به فارسی برگردانده است، در مقدمه خود می‌نویسد:

[illegible]

۳

تلگراف انجمن ایالتی آذربایجان به مجلس شورای ملی، مبنی بر تقاضای عملی نمودن اصل دوم متمم قانون اساسی، دایر به انتخاب پنج نفر از علماء و فقهاء طراز اول به عضویت مجلس شورای ملی، برای اطمینان از انطباق مصوبات مجلس شورای ملی با قوانین شرع مقدس اسلام.

سند شماره ۳

تاریخ سند : ۲۱ ربیع الثانی ۱۳۲۸ ق
۱۲ نور ۱۲۸۹ ش

از تبریز به تهران		اداره تلگرافی دولت علیه ایران			صفحه
نمره	عدد کلمات	تاریخ اصل مطلب			اطلاعات
۸ مجانی	۹۷	روز	ساعت	دقیقه	

مقام منبع دارالشورای کبری شیدالله تعالی ارکانه، نظر به اصل دوم متمم قانون مقدس اساسی که مقرر شده است در هر عصری از اعصار پنج نفر یا بیشتر از علماء اعلام سمت عضویت دارالشورای کبری را داشته باشند و از سوء حوادث در دوره اول مجلس مقدس شورای ملی این اصل بموقع اجرا گذاشته نشده و ناقص ماند، مستدعی هستیم که مراتب را به محضر مبارک حضرات حجج الاسلام نجف اشرف دام ظلهم برسانند که توجه در انجام فرموده و اسباب امیدواری عموم مسلمین فراهم آید.

انجمن ایالتی آذربایجان

سج مهر : تلگرافخانه مبارکه

از به اداره تلگرافی دولت علیه ایران - منعه

نمبره	عدد کلان	تاریخ اصل مقرب	اطلاعات
۲۵۸	۹۷	روز ساعت دقیقه	۵

تتم منع دارد و در این شهر به هر حال که نظر میسر است قذافی بعد از آنکه در این شهر بود
و در این شهر نیز به هر حال که نظر میسر است در این شهر بود و در این شهر بود و در این شهر بود
و در این شهر بود و در این شهر بود و در این شهر بود و در این شهر بود و در این شهر بود
و در این شهر بود و در این شهر بود و در این شهر بود و در این شهر بود و در این شهر بود

۴

تلگراف آیت الله محمد کاظم خراسانی به عضدالملک نایب السلطنه و اظهار نگرانی از انتشار خبر استعفای سپهدار اعظم تنکابنی و سردار اسعد و سردار منصور رئیس الوزراء و وزرای اولین کابینه، بعد از خلع محمدعلی شاه و آغاز سلطنت احمد شاه.

سند شماره ۴

تاریخ سند : ۲۱ ربیع الثانی ۱۳۲۸ ق
۱۲ نور ۱۳۸۹ ش

اداره تلگرافی دولت علیه ایران			از قصر
اطلاعات	تاریخ اصل	عدد کلمات	نمره
		۵۰	۱۲ مجانی

خدمت حضرت اقدس اعظم آقای نایب السلطنه دامت شوکته استعفای جنابان مستطابان سپهدار اعظم، سردار اسعد، سردار منصور دامت تأیید، تهم که موجب تزلزل مملکت است غیر مقبول، قیام ایشان بوظایف حفظ مملکت حکماً لازم، نتیجه مأسوله که موجب آسایش خاطر است عاجلاً مترصد، انشاء الله تعالی

محمد کاظم الخراسانی

سج مهر : (تلگرافخانه مبارکه)

بتاریخ ۱۲ نور ۲۲ شهر ربیع الثانی سنه ایت ثیل ۱۳۲۷

در قاصر - ادارهٔ تالکراتی دولت علیه ایران -

نمبره	عدد کلمات	تاریخ اصل	اطلاعات
۱۲	۵۰		

خدمت حضرت آقا محمد تقی خاں صاحب اسطفا دست فرستاده استغفار چنانکه مستحقان سپهر علم سرمد
سرمد منصف دست تائید اتم و موجب تزلزل محکمت است غیر مقتدر قلم ایشان بر طایف حفظ محکم
محکم لایزم فخر نامور که موجب استغفار طاعت عابد ترصد افراشته قلم کمالی است ()

۵

براساس اصل دوم متمم قانون اساسی «مقرر است.... علمای اعلام... مرجع تقلید شیعه انامی بیست نفر از علماء را که دارای صفات مذکوره (از مجتهدین فقهاء، متدینین و مطلع از مقتضیات زمان) باشند معرفی به مجلس شورای ملی بنمایند پنج نفر از آنها را یا بیشتر به مقتضای عصر، اعضای مجلس شورای ملی بالاتفاق یا به حکم قرعه تعیین نموده و به سمت عضویت بشناسند تا سوادی که در مجلسین عنوان میشود به دقت مذاکره و غوررسی نموده هر یک از مواد معنونه که مخالفت با مواد مقدسه اسلام داشته باشد طرح و رد بنمایند» (۱). در اجرای این اصل مراجع معظم تقلید نجف بیست نفر را به وسیله این نامه به مجلس معرفی کرده اند. یادآوری این نکته بجاست که این وظیفه قانونی در اجرای اصل دوم متمم قانون اساسی در تاریخ مشروطیت بار دیگر تکرار نشد.

سند شماره ۵

تاریخ سند : ۳ جمادی الاولی ۱۳۲۸ ق
۲۳ ثور ۱۲۸۹

۳ شهرجمادی الاولی ۱۳۲۸

بسم الله الرحمن الرحيم

مجلس محترم شورای ملی شیدالله ارکانه چون بموجب فصل دوم از متمم قانون اساسی رسماً مقرر است که برای مراقبت در عدم مخالفت قوانین موضوعه با احکام شرعیه بیست نفر از مجتهدین عدول عارف به مقتضیات عصر، به مجلس محترم معرفی شود و پنج نفر یا بیشتر به اکثریت آراء یا قرعه از ایشان انتخاب نموده به عضویت مجلس بشناسند و امضاء و رد هیئت معظم منتخبه را در این باب مطاع و متبع دانسته هر چه را که اکثر از این هیئت محترمه مخالف شریعت مطهره شمارند بکلی الغاء نموده و سمت قانونیت ندهند و به موقع اجرا نگذارند. لهذا بموجب همین نص

شریف که بمنزله روح سیاست اسلامی و حافظ استقامت این اساس سعادت است مدتی است در مقام فحص و سؤال از اسهات بلاد برآمدهیم و با اینکه بحمدالله عدد کثیر موصوفین به اوصاف مذکوره که چشم اسلام به وجود مبارکشان روشن است به معرفت خودشان یا شهادت شهود معتبره احرار شد لکن چون بقاء جمله در سرازیر خودشان اهم و لازم و حرکت جمله دیگر به تهران زحمتی است فوق العاده بلکه خیلی از آقایان عظام حاضرین تهران هم که جامع اوصاف و پشتیبان ملت و مایه قوام این اساس سعادتند مراقبت حضور همه روزه مجلس زحمتی است فوق حد تحمل ایشان. لهذا به معرفی آقایان مفصله الاساسی با اعتذار از اسقاط عناوین والقباب و عدم رعایت تقدیم و تأخیر اکتفا می شود.

از نجف اشرف، زاده الله تعالی شرفا و عزا :

آقای حاجی سید مصطفی کاشانی، آقای آقا شیخ اسمعیل محلاتی، آقای امیرزا محمد حسین نائینی، آقای آقا سید ابوالحسن اصفهانی، آقای آقا شیخ مهدی سازندرانی، آقای آقا ضیاء الدین عراقی، آقای آقا شیخ عبدالله گلپایگانی .

از مشهد مقدس علی مشرفها الصلوٰة والسلام :

آقای حاجی سید اسدالله قزوینی تنکابنی.

از خود تهران، آقای حجة الاسلام بهبهانی، آقای حاجی اسام جمعه خوئی، آقای میرزا سید محمد آقا زاده بهبهانی. از اصفهان، آقای حاج آقا نورالله ثقة الاسلام، آقا سید حسن مدرس قمی از تبریز، آقای حاجی میرزا ابوالحسن انجری انگری، از شیراز، آقا سید علی کازرونی، از یزد، حاج میر سید علی حایری، از بلده طایفه قم علی الثاویة بهاسلام الله، آقای حاجی میرزا زین العابدین. از همدان، آقای حاجی شیخ محمد باقر، از سلطان آباد عراق، آقای آقا نورالدین، از گلپایگان، آقای آخوند ملا زین العابدین ادام الله تعالی تأییداتهم و تسدیداتهم .

آقایان عظام که معرفی شده اند اتصاف جمله از ایشان به معرفت کامله خودشان معلوم و نسبت به بعضی هم به شهادت شهود ثابت است. وظیفه مقابله آقایان عظام نظار که به عضویت منتخب می شوند رعایت تطبیق قوانین راجعه به سیاست مملکتی است کائناتماکان بر احکام خاصه و عامه شرعی، اما تسویه و تعدیل امور مالی و تطبیق دخل و خرج مملکت مطلقاً خارج از این عنوان است. چنانکه قوانین راجعه بمواد قضائیه و فصل خصومات و قصاص و حدود و غیر ذلک از آنچه صدور حکم در آنها وظیفه خاصه حکام شرع انور است واز برای هیئت معظمه

دولت جزارجاع به مجتهدین عدول نافذی الحکومه و اجراء حکم صادر کائناتاً کان مداخله و تصرفی نیست.

البته وضع اینگونه قوانین و دستورالعمل حکام شرع انور هم از وظایف مجلس محترم ملی خارج و در شریعت مطهره مبین و معلوم و وظیفه مجلس محترم در این امور فقط تعیین کیفیت ارجاع و اجراء و تشخیص مصداق مجتهد نافذ الحکومه است که بعون الله مصادیق واقعیه معین شوند انشاء الله تعالی آقایان علماء عظام که فعلاً در مجلس محترم سمت عضویت دارند اگرچه اتصاف جمله از ایشان به اوصاف ثلاثه معتبره در هیئت معظمه نظار معلوم است لکن چون وظیفه رسمیه این هیئت معظمه فقط رعایت انطباق قوانین سیاسیه مملکت بر شرعیات است لهذا از معرفی ایشان در این موقع عجالاً اغماض شد و لکن البته انظار شریفه ایشان هم معین هیئت معظمه نظار خواهد بود انشاء الله تعالی .

ادام الله تعالی تأیید کم و تسدید کم والسلام علیکم جمعياً و رحمة الله و یرکاته .

لاحقر عبد الله المازندرانی	لاحقر الجانی محمد کاظم الخراسانی
سج مهر (قال انی عبد الله)	سج مهر (محمد کاظم)

۶

پس از گذشت یک هفته از معرفی مجتهدین طراز اول به وسیله مراجع تقلید بزرگ و در طی نامه دیگری از ایشان (سند حاضر)، آیت الله حاج شیخ محمد هادی قاینی به عنوان مجتهد شایسته انتخاب و به عنوان طراز اول به مجلس معرفی شد .

سند شماره ۶

تاریخ سند : ۱۰ شعبان ۱۳۲۸ ق
۲۴ اسد ۱۲۸۹ ش

بسم الله الرحمن الرحيم

تهران

مجلس محترم شورای ملی شید الله تعالی ارکانه، هر چند ورقه معرفی بیست نفر مجتهدین عظام هفته قبل فرستاده شد لکن چون بدیهی است عدد بیست نفر بشرط عدم زیاده نیست، لهذا مجدداً معروض میشود، جناب مستطاب زبدة المجتهدین العظام آقای حاجی شیخ محمد هادی مجتهد قائینی سلمه الله تعالی هم از یگانه وجودات محترمه و جامع اوصاف ثلاثه معتبره در این وظیفه مهمه و الحق وجود محترشان در بیرجند بمنزله گنجی است در خرابه، چنانچه اکثریت آراء مبعوثان عظام اید هم الله تعالی بر انتخاب آن جناب و بلکه به افزودن عدد منتخبین بر پنج نفر صادر شود زهی موجب اطمینان است، انشاء الله تعالی .

محمد کاظم الخراسانی

عبدالله المازندرانی

سجع مهر : (محمد کاظم)

سجع مهر : (قالانی عبدالله)

سہ ماہی از رسم

حکمرانم نژادی کی شہادہ عالیہ کا نام
 عظام ہفتہ قبل فرستادہ شد لیکن چون یہ پیرست عہد بیت نذر بنزد عدم زیادہ
 لہذا بعد از مدتی فرستادہ شد جب کتاب زبذہ الجہنم نظام افانی حاجی شیخ محمد الہی
 قابلی سہ ماہی کے آریخانہ و جہات مکررہ و جامع ادعایات شہ سترہ و زنی ظنیہ
 ہمد و اسکی و جہات مکررہ ن در برجہ بنزد الخیرات در غرابہ چنک انشیت اور
 بعد از عظام ہفتہ قبل فرستادہ شد جب کتاب زبذہ الجہنم نظام افانی حاجی شیخ محمد الہی
 زمری و جب الہیات ات انت (سہ ماہی)

محمد طہم الحرفی

بیدار نہ لاندہ والے

۷

تلگراف اتحادیه علماء اصفهان به مجلس شورای ملی مبنی بر تشکر از انتخاب پنج نفر عالم طراز اول، به خصوص آیت الله مدرس به عضویت مجلس شورای ملی.

سند شماره ۷

تاریخ سند : ۲۲ شعبان ۱۳۲۸ ق
۵ سنبله ۱۲۸۹ ش

صنعه

از اصفهان به تهران

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

نمره	عدد کلمات	تاریخ اصل مطلب			اطلاعات
۴۰	۱۲۸	روز ۴	ساعت	دقیقه	

مقام متبوع دارالشورای کبری شیدالله ارکانه پنج نفر علماء اعلام مطابق اصل دوم متمم قانون اساسی، مخصوص جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالاسلام آقای آقا سید محمدحسن مدرس دامت برکاته در مجلس مقدس موجب تشکر عموم علماء اعلام گردید.

از حسن انتخاب آن پنج نفر علماء که باعث قوام اسلام و استحکام اساس مشروطیت است کافه اسلامیان خاصه ابناء ملت را تبریک میگوئیم با آنکه محرومی عموم از فیوضات و برکات وجودیه ایشان در این بلد فوق العاده است، موجب تأسف است، ولی هیئت علمی نظر به اهمیت موقع به اقتضای تکلیف شرعی و مساعدات مادی و معنوی به اسرع، معظم الیه را حرکت خواهند داد، انشاءالله به زودی برای اداء وظائف ملیه اسلامی حاضر می شوند.

مدیر اتحادیه علماء حاج آقا

سج مهر : (تلگرافخانه مبارکه)

۸

جواب تلگراف اتحادیه علماء اصفهان از طرف مجلس شورای ملی، با امضای
مرتضی قلی‌خان نائینی منشی هیئت رئیسه مجلس.

سند شماره ۸

تاریخ سند : ۲۸ شعبان ۱۳۲۸ ق
۱۱ سنبله ۱۳۸۹ ش

به تاریخ ۱۱ شهر سنبله سنه ۱۳۲۸

مجلس شورای ملی

نمره کتاب ثبت ۷۵۳۰
کارتن ۳ دوسیه ۳۴
ذکر نمره‌های قبل
ضمیمه ۱

اصفهان جواب نمره ۴

اداره ولایات

هیئت محترم اتحادیه علماء اعلام دامت افاضاتهم، تلگراف آن جنابان راجع به انتخاب
پنج نفر از علماء اعلام و جناب مستطاب ملاذ انام آقا سیدحسن مدرس دامت برکاتسه
به نمایندگی مجلس شورای ملی واصل، موجب امتنان و مسرت خاطر عموم نمایندگان محترم
گردید. مسلم است این حسن انتخاب که باعث قوام اسلام و استحکام اساس مشروطیت است
کافه اسلامیان به خصوص هیئت محترم علمیه را خوشوقت داشته و دارد و البته آن هیئت محترم
که در حفظ بیضه اسلام و استحکام اساس مشروطیت مجاهدت تامه دارند، در حرکت جناب
مستطاب شریعتمدار آقای آقا سید حسن مدرس دامت برکاته نیز جهد وافی خواهند فرسود، که
عاجلاً از اصفهان حرکت کند، که تعویق در حرکت نداده مسارعت به خیرات نمایند و عموم
نمایندگان را از فرمایشات خود مستفیض فرمایند.

العبد مرتضی قلی‌خان نائینی

مجلس شورای ملی

نمبر کتاب ثبت	۷۵۳۰
کتابخانه	دوبله ۱۱
ذکر نمرة های قبل	
شماره	۱

بتاویج ۱۱ شهر سنه ۱۳۲۸

اداره دهات عنوان جرم بستان

بیت محترم که در مجلس شورای ملی در روز ۱۱ شهریور ۱۳۲۸
 بانه که در روز ۱۱ شهریور ۱۳۲۸ در مجلس شورای ملی در روز ۱۱ شهریور ۱۳۲۸
 خاص من شایسته و بهشت دلم اسلام و کجاست با این نزدیکی است که در میان
 خستگی است و در وقت دیر دارد و در آن وقت هم در خفاست و اسم
 و کجاست با این نزدیکی است که در روز ۱۱ شهریور ۱۳۲۸ در مجلس شورای ملی
 که در روز ۱۱ شهریور ۱۳۲۸ در مجلس شورای ملی در روز ۱۱ شهریور ۱۳۲۸
 از اینها و وقت که در وقت دیر دارد و در آن وقت هم در خفاست و اسم
 و علم ناگهانی که از آنجا که در وقت دیر دارد و در آن وقت هم در خفاست و اسم

۹

یکی از پنج نفر منتخبین مجلس به عنوان عالم طراز اول، آیت الله حاج شیخ باقر اصفهانی بود که طی این تلگراف از جانب مجلس، ایشان در جریان این انتخاب قرار گرفت.

سند شماره ۹

تاریخ سند : ۲۹ شعبان ۱۳۲۸ ق
۱۲ سنبله ۱۲۸۹ ش

بتاریخ ۱۲ شهر سنبله سنه ۱۳۲۸

مجلس شورای ملی

تلگراف

همدان

نمره کتاب ثبت ۷۶۶۸
کارتن ۳ دوسیه ۳۴
ذکر نمره های قبل
ضمیمه ۱

جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالانام آقای حاج شیخ باقر داست برکاته
باکمال مسرت، خاطر محترم جناب مستطاب عالی را مستحضر میسازد که از جمله پنج نفر
منتخبین علماء اعلام برای مجلس شورای ملی جناب مستطاب عالی معین شده اید بدیهی است
زودتر حرکت فرموده، از حضور شریف در مجلس شورای ملی نمایندگان محترم مستفیض میشوند.
العبد مرتضی قلی خان نائینی

۱۰

تلگراف آیت الله حاج شیخ محمدباقر به رئیس مجلس (ذکاءالملک) مبنی بر معذرت خواهی و عدم امکان حضور در مجلس به عنوان طراز اول.

سند شماره ۱۰

تاریخ سند : ۲ رمضان ۱۳۲۸ ق
۱۵ سنبله ۱۳۸۹ ش

از همدان به تهران		اداره تلگرافی دولت علیه ایران		صفحه
نمره	عدد کلمات	تاریخ اصل مطلب		اطلاعات
جواب دولتی	۷۸	روز ه	ساعت	دقیقه

حضور مبارک حضرت امجد آقای رئیس مجلس مقدس شیدالله تعالی ارکانه ، از وصول تلگراف محترم محفوظ ، حاجی شیخ تقی سابق ها ، ثقة الاسلام یزدی نزدیکها استمراج در این فتره فرمودند. جواب معروض، متأسفانه خاطر نشان ابناء ملت نگردیده که از میان معرفی شدگان عظام منجمه این احقر انتخاب فرموده اند، حقیقت ازجهاتی عجز داشته به کمال انکسار اظهار بی توفیقی کرده معذرت میخواید و از میسر خدمات سمت درینی نبوده و عوائق بی حصر است.

محمدباقر

سج مهر (تلگرافخانه مبارکه)

بتاریخ ۱۵ شهر سنبله ساعت دقیقه نیل سنه ۱۳۲۸

از بهار به طرز اداره تاسکراتی دولت علیه ایران - سنه ۱۳۲۸

نمبره	عدد کلمات	تاریخ اصل مطلب	تاریخ
حواش طرز	۷۸	روزه	دقیقه

حضرت که حضرت امیر قاسم میرزا محمد علی خان ارکانه از دینداران
حترم محفوظ صاحب شرف و تقوی که در وقت اسلام برادر نزدیک و استمرار در راه توفیق و فهم
و جلال و معرفت و توفیق و طریقت و این «من کردیم در زبان معرفت و دکان
عظیم و مجید این هم از آب و فیه از حقیقت از نهادهای عجیب و غریب که
از این بدو توفیق که سعادت منواری و از امور و ضرات کشی در غیر بنده و عوائق
با هم است که از این

۱۱

تلگراف از مجلس شورای ملی به آیت‌الله حاج آقا نورالله، مبنی بر انتخاب ایشان به عنوان عالم طراز اول، با امضای مرتضی قلی خان نائینی منشی هیئت رئیسه.

سند شماره ۱۱

تاریخ سند : ۶ رمضان ۱۳۲۸ ق
۱۹ سنبله ۱۲۸۹ ش

بتاریخ ۱۹ شهر سنبله سنه ۱۳۲۸

تلگراف اصفهان	مجلس شورای ملی
	نمره کتاب ثبت ۷۸۳۴
	کارتن ۳ دوسیه ۳۴
	ذکر نمره‌های قبل
	ضمیمه ۱

خدمت ذی‌شرافت جناب مستطاب شریعتمدار حجة الاسلام آقای حاج آقا نورالله ثقة الاسلام دامت برکاته، با کمال مسرت قلبی و امیدواری به پیشرفت اسور مملکتی و حسن استقبال خدمت ذی‌شرافت زحمت اظهار داده عرض مینماید که در جلسه شنبه پنجم شهر رمضان در مجلس شورای ملی حضرتعالی در جمله علمای اعلام طراز اول به عضویت مجلس انتخاب و تمام نمایندگان این حسن موقع و انتخاب را تبریک گفته استقبال فرسودند خیلی روشن ملاحظه مینمایند و با کمال میل قلبی و حسن توجه انتظار دارند که خیلی زود حرکت فرموده از حضور شریف خودتان و آراء صائبه و انفاص قدسیه زینت و زیب مجلس و موجب امیدواری نمایندگان شوید.

العبد مرتضی قلی خان نائینی

۱۲

باسخ آیت‌الله حاج آقا نورالله اصفهانی به مجلس شورای ملی، مبنی بر تشکر از انتخاب خود و آگاه‌ساختن مجلس بردلیل عدم اسکان حضور فوری ایشان به علت عزم سفر به عتبات.

سند شماره ۱۲

تاریخ سند : ۱۷ رمضان ۱۳۲۸ ق
۳۰ سنبله ۱۲۸۹ ش

از اصفهان به تهران اداره تلگرافی دولت علیه ایران				صفحه
نمره	عدد کلمات	تاریخ اصل مطلب		اطلاعات
جواب ۷ دولتی	۱۳۶	روز ۲۹	ساعت سه بغروب	دقیقه

مقام محترم مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه تلگراف مبارک زیارت شد، از اینکه نظر به حسن ظن که به داعی داشته این ضعیف را به جهت نظارت قانون انتخاب فرموده‌اند کمال امتنان و تشکر حاصل شد افسوس که تلگراف مبارک در سه منزلی اصفهان، که بر حسب ندی که نموده بودم، زیارت شد و چون اول وظیفه این خدمت به ملت است این قسم میدانم که خاطر مبارک حجج الاسلام عتبات عالیات را از بعضی مطالب مملکت کاملاً مستحضر نمایم اولی این قسم دانستم که عاجلاً اداء تکلیف شرعی خود را نموده ضمناً بزرگترین خدمت به این اساس مقدس را انجام نموده سه ماهه مشرف به این خدمت خواهم شد و از تعجیل معذرت می‌خواهم و هرگاه مطلب لازمی است که باید خاطر حقیر را مستحضر فرمایند در عراق منتظر هستم.

داعی شیخ نورالله

از صوبه به طهران - اداره تلگرافی دولت علیه ایران - صفحه

نمبره	عدد کلمات	تاریخ اصل مطلق	اخلاعات
جواب نامشروع	۱۳۶	روز ۲۹ ساعت سه و نیم دقیقه	

مقام محترم مجلس شورای ملی به درگاه ملکوتی مبارک عادت شد از آنکه نظر محترم به این امر داشته این ضعیف را
بجهت نظارت و تفتیش و تأیید فرمودند که این دینار حضرت خدایتعالی و ملکوتی مبارک در روزنامه صفهان
که در جبهه نذر که نه به هم فرستاد و عبادت خود عادت شد و چون این ضعیف این خدمت به ملت ایران قسم میدادم
که مظهر مبارک حج و اسلام عبادت و ایات را از حضرت طالب مصلحت که الله مستغفرنا یم اودای این قسم دادم
که عبادت ادا و تکلیف شرعی خود را به حق و در این خدمت این باس تعدد را انجام ندهم و به شرف این خدمت
فراهم شده و از تشریف حضرت بنور الله و درگاه ملکوتی که باید خاطر حقیر را شکر فرمایند در عراق مظهر
ایم در شرف ندم

۱۳

مطالعه وقایع مشروطه نشان می‌دهد که مسئله انتخاب طراز اول در مجلس با اختلافات و تردیدات و بحث‌های بسیار روبرو گردیده، در یکی از چند بار انتخابی که در این مورد انجام گرفت این آقایان (که در نامه ذیل یاد گردیده‌اند) انتخاب شده‌اند. این نامه برای آگاهی مراجع بزرگ نجف (پس از حدود ۵ ماه از نخستین نامه مراجع) ارسال گردیده است.

سند شماره ۱۳

تاریخ سند : ۷ شوال ۱۳۲۸ ق
۱۸ میزان ۱۲۸۹ ش

مجلس شورای ملی مصر

نمره کتاب ثبت ۴۷۲۲/۱۷۹۲
کارتن ۳ دوسیه ۳۴
ذکر نمره‌های قبل
ضمیمه ۱

خدمت حضرات حجج الاسلام آیت‌الله خراسانی و مازندرانی دامت افاضاتهما در جلسه ۷ شعبان آقایان حاجی میرزا زین العابدین قمی، به اتفاق آراء و آقا سید ابوالحسن اصفهانی و حاجی میرسید علی حائری و آقا سید حسن مدرس قمشه و حاجی امام جمعه خوئی، به حکم قرعه منتخب گردیدند. محض اطلاع خاطران ذوات مقدس عرض شد.

عبدالحسین معز الملک^(۱)

۱ - عبدالحسین معز الملک (عبدالحسین تیمورتاش) مشی هیئت رئیسه مجلس.

بتاریخ ۵ شهر سن ۱۳۲۸

مجلس شورای ملی -

نمبر کتاب ثبت	۱۷۹۳/۴۷۲۳
کارتی	۲
دوب	۱۴
ذکر نموده‌های قبل	
مستند	۱

حضرت خضر اسرار صلی الله علیه و آله و سلم ای امیر خراسان در دما زنده
 در دست افغانها و در دست افغانها و در دست افغانها و در دست افغانها
 با اهلان دلاور و دلاور و دلاور و دلاور و دلاور و دلاور و دلاور و دلاور
 دلاور و دلاور و دلاور و دلاور و دلاور و دلاور و دلاور و دلاور
 مضمون اطوار آن خدایتعالی عرضی آن

۱۴

در آبان ۱۲۸۹ ش و در ایام صدارت مستوفی الممالک، پس از آنکه دولت اصلاح طلب مستوفی موفق به ایجاد امنیت و خلع سلاح در مملکت شد، دولت انگلیس با تبنانی دولت روسیه تزاری به شدیدالحنی برای دولت ایران فرستاد و در آن به بهانه عدم امنیت برای قافله ها و مال التجاره تجار انگلیسی و هندی، خواستار تأسیس پلیس جنوب در فارس گردید. از طرف مجلس و دولت به این تذکاریه پاسخ تندی داده شد و یادآوری گردید که این توقع انگلیسها برخلاف استقلال دولت ایران است. تلگراف آیات عظام خراسانی و مازندرانی اشاره به این موضوع دارد.

سند شماره ۱۴

تاریخ سند : ۱۳ عقرب ۱۲۸۹ ش
۲ ذیقعه ۱۳۲۸ ق

از قصر به تهران

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

نمره	عدد کلمات	تاریخ اصل مطلب			اطلاعات
۱ مجانی	۱۱۰	روز ۱۲	ساعت	دقیقه	

مجلس محترم شورای ملی شیدالله تعالی ارکانه، مقام منبع ریاست و هیئت وزراء عظام دامت تأییداتهم .

تاکنون تجاوزات و مداخلات ناحق دولت روس باعث اغتشاش و اضمحلال استقلال، حالا به موجب تلگراف کمیته سعادت، دولت انگلیس هم اغتشاش جنوب را بهانه و اعلان سوق عسکر و تصرف در گمرکات نموده، واجب است فوری برای تمام ایالات جنوب حکام با کفایت وطن پرور با استعداد کافی روانه فرموده قلوب اسراء و رؤساء عشایر ایلات جنوب را محبوب و

بهانه انگلیس رفع و پیش از این محو آثار اسلامی و هدم اساس دین مبین و ذهاب مملکت را نداده نتیجه اهتمامات عاجلاً اعلام فرمائید .

محمد کاظم خراسانی عبدالله مازندرانی
سجع مهر (تلگرافخانه مبارکه)

به تاریخ شب ۱۳ شهر عقرب ساعت ۴ از شب دقیقه ایت ثیل سنه ۱۳۲۸

قسم
از

اداره تلگرافات دولت علیه ایران

نمبره	عدد کلمات	تاریخ اصل مطلب	املاجات
۱۱۰	۱۱۰	ساعت ۱ دقیقه	۱۱۰

مجلس محترم نورانی شیده که در کانه مقام مبین ریاست دولت در شهر خط (۱)
تا کنون در آن حضرت محترم در آن حضرت محترم در آن حضرت محترم در آن حضرت محترم
کمیته تعلات در آن حضرت محترم در آن حضرت محترم در آن حضرت محترم
در آن حضرت محترم در آن حضرت محترم در آن حضرت محترم در آن حضرت محترم
قلب امراد و در آن حضرت محترم در آن حضرت محترم در آن حضرت محترم
و در آن حضرت محترم در آن حضرت محترم در آن حضرت محترم در آن حضرت محترم
محمد کاظم الخراسانی عبدالله مازندرانی

تاریخ ۱۳ شهر عقرب ساعت ۴ از شب دقیقه ایت ثیل سنه ۱۳۲۸

۱۵

تلگراف آیات، آخوند ملا محمد کاظم خراسانی و حاج شیخ عبدالله مازندرانی به مجلس در تأکید بر فرستادن حکام مقتدر به ولایات جنوب.

مرحوم آیت الله خراسانی برای نشان دادن اهمیت این موضوع و تأکید بیشتر، تصمیم گرفت فرزند خویش آیت الله زاده میرزا مهدی را نیز با «هیئتی از علماء عظام برای ایجاد اتحاد بین اسراء ایالت جنوب بادولت» به ایران روانه نماید.

سند شماره ۱۵

تاریخ سند : ۲ ذیقعه ۱۳۲۸ ق
۱۳ عقرب ۱۲۸۹ ش

از قصر به تهران اداره تلگرافی دولت علیه ایران صفحه

نمره	عدد کلمات	تاریخ اصل مطلب			اطلاعات
۵ مجانی	۸۰	روز ۱۲	ساعت	دقیقه	

مجلس محترم ملی و کابینه معظم، ایدهم الله تعالی

برای تخلیص جنوب از تشبثات انگلیس تلگراف مفصل ارسال قصر و منتظرم بشارت فرستادن حکام مقتدر وطن پرور به ولایات جنوب که اهم واجبات فوریه است، رأساً به نجف اشرف تلگراف فرمائید. داعیان هم قره العین اعز، آقا میرزا مهدی را با هیئتی از علماء عظام برای اتحاد تمام اسراء و ایالت جنوب با دولت و قلع فساد بولود فعلی بعون الله تعالی روانه نمائیم انشاء الله تعالی.

محمد کاظم الخراسانی عبدالله مازندرانی

سج مهر (تلگرافخانه مبارکه)

قصر
از

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

نمبره ۵ مه ۱۰
مدد کلان
تاریخ اصل مکتوب
اطلاعات
دقیقه
مجلس محترم با وکایه عظمایه هم لایحه کلمه کلین جنوب در شش
مفسد از مال فقره و غنیمت است درستان حکام مقتدر و طر پرورد بولایت
جنوب و دسم جنات خوریه است رها بنج شرف مکارف فایده دهم
جنوب قره العین عزرا فامیده ممد را با مشیر اعظم کلمه کمال تمام امر و ولایت
جنوب با لیت دستخ فاد مولود دفع لغنه انه لک روانه غایم است و اله لک
محمد کاظم انحرانی عیداله مازندرانی

تاریخ ثبت ۱۳ شهر محرم ساعت ۵ دقیقه
ت ۱۳۲۸

۱۶

پیش‌نویس تلگراف مجلس به آیات عظام خراسانی و مازندرانی در جواب تلگرافهای ایشان به مجلس مبنی بر نگرانی از اوضاع متشنج جنوب ایران. مجلس در پاسخ خویش، به اقدامات دولت در مورد فرستادن حکام مقتدر به کرمان، خراسان، یزد و فارس اشاره، و برهشیاری دولت و پیروی از منویات و اواسر آیات عظام تأکید میکند.

سند شماره ۱۶

بی‌تاریخ
تاریخ سند : حدود آبان - آذر ۱۲۸۹ ش

۹۷۰۳/۳۰۲

تلگرافات مبارک واصل و از شمول توجهات عالیّه تشکرات قلبیه حاصل گردید. از آنجائی که مجلس شورای ملی و افراد ایرانیان تنها سعادتیه که برای خود فرض میکنند همان پیروی افکار محکمه و اواسر مطاعه آن ناحیه مقدسه است و در همچو روزی که درهای محنت از هر سو باز است توسل به توجهات آن آیات الهیه را آخرین محیص خود دانسته‌اند چنانچه خواطر مبارک به خوبی از کلیه اوضاع استحضار کامل دارد بعضی تخطیات ایلیاتی امر جنوب را پریشان و بکلی خاطر اولیای اسور را بدانصوب معطوف داشته و با تفرقه قوای نظامی و لزوم قوه قهریه قدری اصلاحات به اشکالات برخورد تا اینکه به خواست خدای تعالی تدارک لازم حاضر، حاکم مقتدر تعیین و به بعضی ایالات و ولایات مثل کرمان، خراسان و یزد روانه شده برای فارس هم در حال حرکت است و از طرف دیگر شمول توجهات و اقدامات مؤثری که از آن ناحیه مقدسه در شمل قوا و جذب دلها میشود البته رؤسای عشایر جنوب نیز مجذوب و رفع نگرانیها خواهد شد و امید چنان است که سواعظ حقّه و اواسر مطاعه بیشتر موجب تنویر افکار و تنبیه خاطرها گردیده در چنین موقعی نازک فواید عام را بر خاص ترجیح داده از هیچ‌طور فداکاری دریغ ندارند.

۱۷

تلگراف آیت‌الله سید ابوالحسن موسوی اصفهانی به مجلس شورای ملی مبنی بر تشکر از انتخاب خود به عنوان عالم طراز اول و عذرخواهی و استعفا از این مقام .

سند شماره ۱۷

تاریخ سند : ۲ ذی‌عده ۱۳۲۸ ق
۱۳ آبان ۱۳۸۹ ش

از قصر به تهران

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

نمره	عدد کلمات	تاریخ اصل مطلب			اطلاعات
۳	۸۱	روز	ساعت	دقیقه	

مجلس مقدس شورای ملی شیدالله تعالی ارکانه هرچند در انتخاب مبعوثان عظام ایدهم‌الله تعالی این خادم شریعت مطهره را به سمت عضویت هیئت مقدس مجتهدین اعضاء، متشکر و آرزومند خدمت به دین و دولت و ملت بوده و هست لکن نظر به مواقع [؟] کثیر از این توفیق محروم و همانطوریکه حضور آقایان آیت‌الله دامت ظلالهم معروض داشتیم استعفاى خود را به مجلس محترم با کمال اعتذار تقدیم و امید پذیرائی دارد.

انشاءالله تعالی الداعی ابوالحسن الموسوی الاصفهانی

سجع مهر (تلگرافخانه مبارکه)

بتاریخ شب ۱۳ شهر عقرب ساعت ۵ از شب ایت ثیل سنه ۱۳۲۸

فصل
از

اداره تفسیراتی دولت علیه ایران

نمبره	عدد صفحات	تاریخ اصل مطلب	اشارات
۳	۸۱	۱۳۰۲	۱

مجلس معتمدین و مشایخ کرامت که در این مجلس معتمدین و مشایخ کرامت
ایران در این مجلس معتمدین و مشایخ کرامت
پس از این دولت و ملت بود و ملت که از این دولت و ملت
آیت الله دامت ظلالهم معروض داشتیم خود را بمجلس معتمدین و مشایخ کرامت
پذیرائی دارد آیت الله دامت ظلالهم معروض داشتیم خود را بمجلس معتمدین و مشایخ کرامت

تاریخ ۱۳۰۲ هجری قمری - ۵ شهریور ۱۳۰۲

۱۸

تلگراف آیات عظام خراسانی و مازندرانی به مجلس شورای ملی مبنی بر منع دولت از برخورد نظامی در اختلافات با اسراء مازندران و اعتراض به سکوت علماء در این باره و عدم دخالت ایشان در اصلاح ذات‌البین و لزوم ایجاد وحدت بین دولت و اسرای مازندران.

سند شماره ۱۸

تاریخ سند : ۱۳ ذیقعه ۱۳۲۸ ق
۲۴ آبان ۱۲۸۹ ش

۱۶ شهر ذیقعه ۱۳۲۸

از قصر به تهران

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

نمره	عدد کلمات	تاریخ اصل مطلب			اطلاعات
۸ مجانی	۸۰	روز ۱۹	ساعت	دقیقه	

مجلس محترم، توسط هیئت مجتهدین عظام، اعضاء، عموم آقایان حجج الاسلام داست تأییداتهم، در چنین موقع که به واسطه رقابت و جنگهای خانگی مملکت، دین اسلام مشرف به ذهاب است چرا علما ساکت و به خون جگر خوردن میگذرانند البته تمام آقایان حجج اتفاقاً اگرچه به حرکت همگی به مازندران متوقف باشند این نایره مملکت ویرانه ساز را اطفاء فرمایند اردوی دولت را از توجه به جنگ توقیف و اسراء مازندران را با دولت به هر وسیله است متحد فرمایند انشاء الله تعالی.

محمد کاظم خراسانی عبدالله مازندرانی

سجیع مهر (تلگرافخانه مبارکه طهران)

تاریخ ۲۴ عررب شهر ساعت دقیقه ابث ثیل سنه ۱۳۲۸

روزنامه ۱۳۲۸

از عصر به لیل - ادارهٔ تلگرافی دولت علیه ایران - صفحه

نمونه	عدد کلمات	تاریخ اصل مطلب	اطلاعات
۸ جان	۸۵	روز ۱۹ ساعت ۱۰ دقیقه	

مجلس محترم از خطابت مجتهد بن عظام عظام محرم قاین حج کلام داشت تائید استم در چنین موقع در به طهر رقابت و جنگها غنا
ملکت در کلام شرف بر ذمب است چرا اعلام است و بخون جگر خردن یکدیگر نماند البته نام قاین حج اتفاقا اگر چه حرکت است
بازندان ترقف با این غیره ملک در ایران سازد اطفاف و فایده دارد و در روزنامه نماند و بهر چه آری قیاف و امر از نماند رانی را با در
بر در سیرت ستم فایده نشاند و الله محمد نالسم هر نهانی بعد از نماند

۵۱۴

چون هم مشرب شد	ساعت	دقیقه	ایست نیل	۱۳۲۸
----------------	------	-------	----------	------

۱۹

سواد تلگراف مجلس به آیات مازندرانی و خراسانی در رابطه با مسائل مازندران و اینکه برطبق سنویات و اواسر آیات عظام آراسش به آن منطقه بازگشته و قوای دولتی مراجعت نموده و حکومت بیطرف از جانب دولت فرستاده شده است، با امضای مرتضی قلی خان نائینی منشی هیئت رئیسه مجلس .

سند شماره ۱۹

تاریخ سند : ۱۴ ذیقعدہ ۱۳۲۸ ق
۲۵ آبان ۱۲۸۹ ش

تاریخ ۱۴ شهر ذی القعدہ سنہ ۱۳۲۸

مجلس شورای ملی

از قصر به نجف اشرف

نمره کتاب ثبت ۹۸۸۷/۵۳۶
کارتن ۲۹ دوسیه ۱
ذکر نمره های قبلی
ضمیمه ۱

حضور حضرات مستطاب حجت الاسلام والمسلمین آیت الله فی الارضین آقای خراسانی و آقای مازندرانی مدظلهما .

تلگراف مبارک راجع به اسر مازندران شرف وصول ارزانی داشت خدا را شکر این مسئله از اول هم قابل اتقدا ر اهمیت که خاطر مبارک را متوجه داشته است نبوده و قبل از وصول این اسر متبج چه از طرف علمای اعلام تهران متضمن بر درج اواسر مطاعه آن ناحیه مقدسه چه از طرف دارالشورای کبری تلگرافات مصلحت آمیز مخابره گردید و سکونت و آراسی مطلوبه حاصل

شد اردوی دولت هم مراجعت داده شد و حکومت بیطرف صلح جوی سلامت طلبی هم که موجبات سکونت و آرامی را تکمیل نماید از طرف دولت مأسور و اینک باید به مازندران رسیده و مشغول اصلاحات کلی شده باشد .

العبد مرتضی قلی خان نائینی

دیرحضور

مجلس شورای ملی

بتاریخ ۴ شهریور ۱۳۲۸

ز دست خف برز

حضرت آقا محمد تقی میرزا...
 کتبی بک...
 قلم...
 حرف...
 کلمات...
 ده...
 زلف...
 ۸ مهر

نمبر کتاب ثبت	۹۸۱۷/۳۵
کارت	۲۹
دوره	دو
ذکر نموده های قبل	
ضمیمه	۱

۲۰

درباب مدرسه ایرانیان در استامبول تنها سندی که اکنون در دست است یادداشت آقای حسین داودی در مجله راهنمای کتاب^(۱) است و نیز عکسی از آن دبستان در همان مجله راهنمای کتاب می باشد. (۲)

در یادداشت آقای داودی به مسئله تأخیر بودجه مدرسه (که برطبق سند حاضر - که پس از قطع شدن مقرری به شیخ الرئیس نوشته شده - ۲۵ لیره انگلیسی در سال بوده است) اشاره نشده و به جای آن درباره مسئله تغییر مکان مدرسه و تبدیل آن به بیمارستان ایرانیان در استامبول (که تا اوایل زمان پهلوی وجود داشته و به هنگام سفر پهلوی به ترکیه و به دستور اوتعطیل شد) توضیحاتی دارد و بطوریکه در این یادداشتها آمده دبستان ایرانیان در سال ۱۳۶۰ شمسی و به تصمیم هفت هزار ایرانی ساکن استامبول تأسیس می شود و شخصی به نام آقا میرزا علی در مسجد والده خان (مسجد فعلی - در زمان نوشتن یادداشت آقای داودی - ایرانیان استامبول) با ۹ نفر دانش آموز کلاس زبان فارسی، شروع به کار میکند.

سند شماره ۲۰

تاریخ سند : ۵ محرم ۱۳۲۹ ق
۱۶ دی ۱۲۸۹ ش

انجمن دبستان ایرانیان

استامبول

۵ شهر محرم ۱۳۲۹

از حضور مقدس بندگان حضرت مستطاب غوث الانام حجة الاسلام آقای حاجی شیخ الرئیس مد ظله العالی مشرف باد

۱- شماره ۱۰- ۸ آبان - دی ۱۳۵۶ شمسی صفحه ۶۸۹

۲- شماره ۴- ۳ خرداد - تیر ۱۳۵۷ شمسی صفحه ۳۵۱

ملاذالاناما البته در محضر مبارک بندگان عالی پوشیده نیست که از سالیان دراز است درین پایتخت اسلام که محل اجتماع ملل مختلفه روی زمین است از جانب ایرانیان مکتبی بنام دبستان ایرانیان محض فراگرفتن اصول عقائد و فرائض دینی و تعلیم علوم متنوعه و متداوله به جهت ایتام و فقرای ملت تأسیس و تشکیل شده است تا در میان اینهمه اقوام که هر یک دارای چندین مکتب عالیه میباشند از نوید دانش و تربیت بی بهره نمانند و مصارف مدرسه مذکور را نیز ملت میدهد. این نیز بر پیشگاه حضرت واضح و هویداست که پایداری این گونه مؤسسات ملیه خاصه در ممالک اجنبیه محتاج به توجه مخصوص دولت و بزرگان ملت میباشد اینست که هنگام ورود موكب همایون مرحوم مظفرالدینشاه به اسلابول از طرف انجمن دبستان هیئتی به خاکپای همایونی مشرف شده به جهت مصارف و تأمین استقلال دبستان که مشرف به انهدام و اضمحلال بود عرض اعانتی نمودند از آجائی که همت عالی نهمت آن شاهنشاه مغفور هماره به تربیت تبعه و زیردستان مصروف و به ترویج معارف و علوم توجه مخصوص داشته دویمت لیره انگلیسی به طریق اعانه استمراری انعام و دستخط فرمودند که همه ساله وجه مذکور از خزانه مبارکه در جزو مقرری سفارت کبری به صندوق دبستان ایصال شود تا سال هزار و سیصد و بیست و چهار وجه مذکور باینجه لیره ضمیمه که شاهنشاه مغفور در سفر دوم فرنگستان براستمراری سابق افزودند به توسط سفارت کبری به صندوق دبستان کارسازی شده.

اینک تقریباً چهار سال است بسبب اختلال اسورات ایران وجوهات متراکمه که نزدیک به هزار لیره انگلیسی است در عقد تعویق مانده است.

چون عایدات مستقله دبستان را وجوهات مذکوره تشکیل می نماید، اگر چنانچه وصول نشود لابد این اساس مقدس منهدم خواهد شد. لهذا از محضر مبارک بندگان عالی مستدعی آنکه، در مقامات لازمه اظهار توسطی فرمایند که وجوهات متراکمه با مستمری سالیانه کفافی السابق در جزو مقرری سفارت کبری به صندوق اداره دبستان ارسال و ایصال شود بلکه از ین توجهات مقدسه بندگان عالی ایتام و فقرای ایرانیان اسلابول که از مدت دیر باز در حق بندگان حضرتت یک حس ارادت و خلوص می پروراند و آن وجود مقدس را از اولین حامیان مؤسسات ملیه اسلابول میدانند به فراغ بالی کسب علوم متداوله نموده شاید آتییه مملکت از نتایج تحصیلات آن نونهالان وطن از یک رشته احتیاج رهایی یابد. الامر العالی مطاع، درین

خصوص عرایض علاحدہ بہ وزارت جلیلہ خارجہ و مالیہ عرض شدہ، اطلاعاً معروض گردید .

معاون ہیئت انجمن الحاج علی طهرانی
سجع مهر (انجمن دبستان ایرانیان اسلامبول)

(روی پاکت)

اسلامبول
۴۵۷۱
انجمن دبستان ایرانیان برای استقلال دبستان و ترویج معارف مرحوم مظفرالدین شاه بہ رسم مستمری و انعام سالی دویست و پنجاه لیترہ انگلیسی مقرر فرسود. چهار سال است این وجہ بہ واسطہ اغتشاشات ایران وصول نشدہ مستدعی است امر بہ برقراری و ایصال وجہ مزبور فرمائید کہ اساس مستقل دبستان متراکم نشود.

(قابل ملاحظہ است)

از کمیسیون محترم عرایض بہ مرجع رسمی رجوع شود بعد از رسیدن جواب از مرجع رسمی ہر اقدامی کہ مقتضی باشد بہ عمل می آید .

(پشت پاکت)

تہران انجمن دبستان ایرانیان اسلامبول

از حضور مقدس حضرت مستطاب غوث الانام حجة الاسلام آقای حاجی شیخ رئیس مدظلہ المتعالی شرف اندوز باد.

۹/۱۳۲۴ صفر المظفر

خدمت ہیئت رئیسہ

این پاکت اگرچہ بہ عنوان بندہ است ولی شخصی است ، مقصود تقدیم بہ مجلس مقدس بودہ است بہ توسط اقامیرزا عبد الرحیم تاجر تبریزی معروف ہندی فرستادہ اند و بہ وزارتین خارجہ و مالیہ ہم مستقیماً عرضہ دادہ اند کہ بعد از ارجاع بہ کمیسیون عرایض حسب الوظیفہ بہ مرجع رسمی رجوع میشود و بہ ملاحظہ ہیئت رئیسہ خواہد رسید .

شیخ رئیس

۲۱

نامه مجلس به آیت الله آقای حاج میرزا ابوالحسن مجتهد انجری و آگاه کردن ایشان از این که به عنوان مجتهد طراز اول انتخاب شده اند با امضای مرتضی قلی خان نائینی، منشی هیئت رئیسه.

سند شماره ۲۱

تاریخ سند : ۲۷ محرم ۱۳۲۹ ق
۹ دلو ۱۲۸۹ ش

بتاریخ ۲۷ شهر محرم سنه ۱۳۲۹

مجلس شورای ملی

نمره کتاب ثبت ۱۴۲۱۳/۲۷۹۲
کارتن ۳ دوسیه ۳۴
ذکر نمره های قبل
ضمیمه

تبریز

توسط انجمن محترم ایالتی آذربایجان

جناب مستطاب شریعت مدار ملاذ اسلام آقای حاج میرزا ابوالحسن مجتهد انجری دامت برکاته با کمال مسرت، خاطر محترم را مطلع میدارد که در جلسه پنجشنبه ۲۴ شهریاری جنابعالی به عضویت مجلس شورای ملی، از جمله علمای طراز اول انتخاب شده اید. بدیهی است در تشریف فرمایی تعجیل فرموده عموم نمایندگان را از وجود محترم خودتان بهره مند و مستفیض خواهید فرمود.

العبد مرتضی قلی خان نائینی

دبیر حضرت

مجلس شورای ملی

تاریخ... ۴ شهریور... سنه ۱۳۲۹

تبریز

آستان قدس رضوی

جناب آقای آیت الله العظمی بروجردی
 بسم الله الرحمن الرحیم
 اینجانب در این مقام به اطلاع می‌رسانم که در روز پنجشنبه ۲۷ شهریور ۱۳۲۹
 در محفل آستان قدس رضوی در شهر تبریز در حضور جمعی از علمای و روحانیان
 و مشایخ و بزرگان و اعیان و اشراف و ارباب و اصحاب و اولاد و فرزندان و
 نوه‌ها و حواشی و خدمتگزاران و سایرین و در وقت ظهر و در محفل
 آستان قدس رضوی در شهر تبریز در روز پنجشنبه ۲۷ شهریور ۱۳۲۹
 در محفل آستان قدس رضوی در شهر تبریز در روز پنجشنبه ۲۷ شهریور ۱۳۲۹
 در محفل آستان قدس رضوی در شهر تبریز در روز پنجشنبه ۲۷ شهریور ۱۳۲۹

نمبره کتاب ثبت	۱۲۱۳۳/۲۷۹۲
تاریخ	دو سببه ۱۰
ذکر نمرة های قبل	
ضمیمه	

در محفل

۲۲

پیش‌نویس تلگرافهای مجلس به قصرشیرین، اصفهان و یزد مبنی بر انتخاب آیات، آقا سید ابوالحسن اصفهانی و آقا سید حسن مدرس قمشه‌ای و آقای حائری یزدی به‌عنوان مجتهدین طراز اول و تقاضای حضور ایشان در مجلس.

سند شماره ۲۲

تاریخ سند : ۲۷ محرم ۱۳۲۹ ق
۹ دلو ۱۳۸۹ ش

مجلس شورای ملی

تلگراف قصر	نمره کتاب ثبت ۴۷۳۱/۱۰۱
	کارتن ۳ دوسیه ۳۴
	ذکر نمره‌های قبل
	ضمیمه

خدمت حضرات حجج الاسلام آیت‌الله آقای خراسانی و آقای مازندرانی دامت برکاتهما . از جمله پنج نفر منتخبین علماء عظام جناب مستطاب ملاذالاسلام آقای آقا سید ابوالحسن اصفهانی سلمه‌الله است مقرر فرمائید عاجلاً روانه تهران شوند که عموم ملت از سعادت حضور ایشان مستفیض گردند.

العبد مرتضی قلی خان نائینی

۴۷۳۲ / ۱۸۰۲

اصفهان به توسط انجمن محترم ولایتی خدمت جناب مستطاب ملاذالانام آقا میرزا سید حسن مدرس قمشه سلمه الله از جمله علماء عظام در مجلس شورای ملی وجود محترم آن جناب مستطاب عالی است انشاء الله عاجلاً حرکت فرموده به تهران تشریف بیاورند که عموم ملت از سعادت حضور حضرتعالی بهره مند گردند.

العبد مرتضی قلی خان نائینی

۴۷۳۳ / ۱۸۰۳

یزد به توسط انجمن محترم ولایتی خدمت جناب مستطاب ملاذالانام آقای حائری سلمه الله از جمله منتخبین علماء عظام در مجلس شورای ملی وجود محترم جناب مستطاب عالی است انشاء الله عاجلاً حرکت فرموده به تهران تشریف بیاورید که عموم ملت از سعادت حضور جنابعالی مستفیض شوند.

العبد مرتضی قلی خان نائینی

کتابخانه

شماره

ت ۱۳۲

مجلس شورای ملی

نمبر کتاب ثبت	۴۷۳۱/۱۸۰۱
کتابی	دوب
ذکر نموده های قبل	۱۱
نام	

بسم الله الرحمن الرحیم
 در حضورات محترم و عالی مقام
 در مجلس شورای ملی
 در روز دوشنبه ۱۳۲۲/۱۸۰۱
 در وقت عصر
 در محل اجتماع
 در شهر تهران
 در روز دوشنبه ۱۳۲۲/۱۸۰۱
 در وقت عصر
 در محل اجتماع
 در شهر تهران

۴۷۳۲/۱۸۰۲

بسم الله الرحمن الرحیم
 در حضورات محترم و عالی مقام
 در مجلس شورای ملی
 در روز دوشنبه ۱۳۲۲/۱۸۰۲
 در وقت عصر
 در محل اجتماع
 در شهر تهران

۴۷۳۳/۱۸۰۳

بسم الله الرحمن الرحیم
 در حضورات محترم و عالی مقام
 در مجلس شورای ملی
 در روز دوشنبه ۱۳۲۲/۱۸۰۳
 در وقت عصر
 در محل اجتماع
 در شهر تهران

۲۳

نامه مجلس شورای ملی با امضاء مرتضی قلی خان نائینی به آیت الله حاج شیخ هادی مجتهد قاینی که متضمن خبر انتخاب ایشان به عنوان مجتهد طراز اول است.

سند شماره ۲۳

تاریخ سند : ۲۷ محرم ۱۳۲۹ ق
۹ بهمن ۱۲۸۹ ش

مجلس شورای ملی

نمره کتاب ثبت ۱۲۱۴۴/۲۷۹۳
کارتن ۳ دوسیه ۳۴
ذکر نمره های قبل
ضمیمه

بتاریخ ۲۷ شهر محرم سنه ۱۳۲۹
مشهد

توسط انجمن محترم ایالتی خراسان جناب مستطاب شریعتمدار ملاذانام آقای حاج شیخ محمد هادی مجتهد قاینی دامت برکاته با کمال سرت، خاطر محترم را مستحضر میدارد که در جلسه پنجشنبه ۲۴ شهر جاری جنابعالی به عضویت مجلس شورای ملی از جمله علمای طراز اول منتخب شده اید بدیهی است هرچه زودتر تشریف آورده عموم نمایندگان را از وجود محترم خودتان بهره مند و مستفیض خواهید فرمود.

العبد مرتضی قلی خان نائینی

۲۴

پس از اقداماتی که در زمان ناصرالدین‌شاه به وسیله حاج امین‌الضرب و دیگران برای تأسیس یک بانک ایرانی در ایران بعمل آمد و به نتیجه نرسید در آغاز مشروطه و تأسیس مجلس، فرمانی به وسیله مظفرالدین‌شاه درباب لزوم تأسیس بانک ملی در ایران با قید شرایط و امتیازات و مدت، صادر گردید. به دلیل مشکلات سیاسی و اقتصادی که در آن زمان وجود داشت این بار نیز اقدامی صورت نگرفت و بالاخره بانک ملی در سال ۱۳۰۶ شمسی تأسیس شد. در آغاز مشکل بزرگ تأسیس بانک ملی سرمایه بود که بایستی حداقل سی کرور تومان (۱۵ میلیون تومان) باشد که باتدبیرها و کوششهایی که برای تهیه سرمایه لازم انجام شد به نتیجه نرسید، از جمله تدبیرهایی که اندیشیدند استقراض از مردم بود که با استقبال شایان روبرو شد تا آنجا که بسیاری از خانواده‌های متوسط، طلاهای خانگی خود را نیز آوردند و نیز از حوزه علمیه عراق دست کمک برای انجام این مشروع ملی دراز شد و هیئت علمیه و طلاب عتبات و جوهری به مجلس ارسال داشتند که چون بانک تأسیس نشد مجلس وجوه مذکور را به صاحبان آن در عراق برگرداند(۱).

سند زیر و سه سند بعدی آن در باره این مطلب و برگشت دادن پولها به عتبات عالیات است.

در نامه آقای فروغی نایب رئیس مجلس به آیات عظام اشاره به توقیف این سرمایه‌ها در اداره مباشرت مجلس شورای ملی شده است. در سند بعدی که صورت بروات و اساسی افراد وام‌دهنده و مبلغ پول آنها است، اشاره‌ای هست به اینکه این پولها در این مدت در دست کسب و تجارت بوده و بهره‌هایی آورده و پولها با محاسبه بهره‌ها به صاحبان آنها بازگشت داده شده است.

سند شماره ۲۳

تاریخ سند: ۱۲ ذیقعه ۱۳۲۹ ق
۹ آبان ۱۲۹۰ ش

بتاریخ ۱۰ شهر ذی قعده سنه ۱۳۲۹

اداره

مجلس شورای ملی

نجف اشرف

نمره کتاب ثبت ۱۵۹۸۲/۶۵۹۱
کارتن ۲۹ دوسیه ۱
ذکر نمره های قبل
ضمیمه

محضر سعادت مظهر حضراتان مستطابان حجت الاسلام آیت الله آقای خراسانی و آقای

مازندرانی مدظلهما

در اوایل افتتاح مجلس شورای ملی که مذاکره از استقراض بود اغلب از وطن پرستان و مال اندیشان اصلاح این دیدند که برای مساعدت به دولت هریک علی قدر وسعهم مبلغی به عنوان اعانه یا استقراض داخلی به دولت ایصال دارند و در همان اوقات هیئت علمیه عتبات عالیات که در وطن پرستی از همه اقدم و در حفظ استقلال مملکت و تهیه موجبات سعادت و سیادت ملت از سایرین پیش قدمند مبلغی براتاً به مجلس شورای ملی ایفاد داشتند و آن وجوه در اداره مباشرت مجلس توقیف شد که اگر از نقاط دیگر هم تنخواهی برسد ضمیمه آن شده برای تسویه امور مملکتی به مصرف برسد اما متأسفانه مسئله سر نگرفت و تنخواه هیأت علمیه عتبات عرش درجات در اداره مباشرت توقیف ماند. چون دوره تقنینیه قریب به اختتام و عنقریب مجلس منفصل خواهد شد دیگر توقیف تنخواه مزبور در اداره مباشرت جایز نیست علی هذا آن مبلغ را برات تجارتی گرفته با صورت اسامی هیئت علمیه لفاً حضور مبارک حضراتان مستطابان عالی تقدیم داشت که مقرر فرمائید به هر وسیله که ممکن است تنخواه را به صاحبان آن مسترد دارند .

ذکاء الملک فروغی

مجلس شورای ملی

اداره

تلف پروز

بندوبج ۱۰ شور نم فیدر

9410

نہی

نمره کتاب ثبت ۱۵۹۸۲/۲۵۹۱
کارتن ۶ | دو سبه ۱
ذکر نمره های قبل
ضمیمه

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

سند شماره ۲۵

تاریخ سند : ۱۲ ذیقعدہ ۱۳۲۹ ق
۱۱ آبان ۱۲۹۰ ش

صورت برواتی که متدرجاً به اداره مباشرت مجلس شورای ملی به عنوان استقراض داخلی رسیده و چون آخردوره تقنینیه مجلس است و عمل استقراض داخلی تاکنون صورت نگرفته است اصل وجه مزبور به انضمام صرفه تجارتی آن که به معامله سپرده شده بود بعد از صرف برات تجارتی به جهت حضرات مستطاب آقایان آیات الله خراسانی و مازندرانی دامت برکاتهما، ارسال نجف اشرف شده است .

تاریخ	شرح	مبلغ
پانزدهم ربیع الثانی	ارسالی انجمن مساوات کربلا برات عهده ۱۳ مورخه ۲۱	
۱۳۲۸	ربیع الاول ۱۳۲۸ مهر محمدعلی صراف عهده حاج میرزا مهدی صراف	۷۵۰ ریال
» »	ارسالی آقایان طلاب اصفهانی از نجف برات مورخه ۲۷	
	ربیع الاول ۱۳۲۸ مهر میرزا محمود اصفهانی عهده آقا محمدتقی نقشینه	۵۴۴ »
» »	ارسالی طلاب زنجانی از نجف برات مورخه ۲۷ ربیع الاول	
	۱۳۲۸ مهر حاج محمدرضا تبریزی عهده حاج محمدعلی تاجر طهرانی ۱۰ لیره	۴۹۰ »
نوزدهم » »	ارسالی طلاب مدرسه مرحوم آیت الله از نجف برات مورخه ۳۱ ربیع الاول ۱۳۲۸ مهر حاج سید حسن عهده حاج لطفعلی صراف	۹۰ »

تاریخ	شرح	مبلغ
یست و ششم ربیع الثانی ۱۳۲۸	ارسالی طلاب خراسانی از نجف برات مورخهٔ ۲۸ ربیع الاول ۱۳۲۸ مهر حاج سید حسن عهدهٔ آقا میرزا سید احمد	
	آیت الله زاده بهیانی	۵۲۰/۷۵ ریال
یست و ششم ربیع الثانی ۱۳۲۸	ارسالی نوایوگان از نجف برات مورخه ۲۸ ربیع الاول ۱۳۲۸ مهر حاج سید حسن عهدهٔ آقامیرزا سید احمد	
	آیت الله زاده بهیانی	۱۵۶/۰۰ »
یست و ششم ربیع الثانی ۱۳۲۸	ارسالی هیئت علمیه نجف برات مورخه ۲۸ ربیع الاول ۱۳۲۸ مهر حاج سید حسن عهدهٔ آقای میرزا سید احمد	
	آیت الله زاده بهیانی	۶۰۰ »
یست و هفت ربیع الثانی ۱۳۲۸	ارسالی علماء و طلاب رشتی از نجف برات مورخه پنجم ربیع الثانی ۱۳۲۸ مهر حاج حسون عهدهٔ حاج میرزا	
	علی صراف	۲۰۰۰ »
یست و هفت ربیع الثانی ۱۳۲۸	ارسالی انجمن اتحادیه کربلا برات مورخه پنجم ربیع الثانی ۱۳۲۸ مهر حاج حسن شال فروش عهدهٔ آقا سید محمد علی	
	ارسالی آقا شیخ هادی شمس برات مورخه ربیع الثانی ۱۳۲۸ در وجه حواله کرد آقا میرزا مهدی آیت الله زاده	۳۷۰/۵ »
یست و هشت ربیع الثانی ۱۳۲۸	خراسانی عهدهٔ حاج لطفعلی	۹۷/۵ »
۲۸ » »	ارسالی طلاب مازندران از نجف برات مورخه ۱۲ ربیع الثانی ۱۳۲۸ مهر حاج حسون عهدهٔ حاج لطفعلی	
	صراف	۶۱۵ »
غره جمادی الاول ۱۳۲۸	ارسالی آقا شیخ محمد نظیر از کربلا برات مورخه هفتم ربیع الاول ۱۳۲۸ مهر محمد علی صراف یزدی عهدهٔ حاج	
	میرزا مهدی صراف	۵ ریال

تاریخ	شرح	مبلغ
۱۹ جمادی الاول	ارسالی آقا میرزا علی بزاز از نجف برات مورخه ۳	
۱۳۲۸	جمادی الاول ۱۳۲۸ امضای محمدرضا عهده آقا محمد تقی	
	نقشینه فروش	۱۷۳ ریال
		۷۸۶۵/۲۵
	چون وجه مزبور به تجارتخانه سپرده شده بود که تا تکلیف	
	آن معین شود با آن داد و ستد تجارتنی و فایده عاید شود	
	لهذا فایده که عاید شده است ۱۴۹۹۱۸ ریال صرف براتی ۱۱۷۳/۰۵ ریال	
	که در جوف است فی تومانی سیصد و پنججاه دینار	» » » »
	» » » »	» » » »
	» » » »	» » » »
	» » » »	» » » »
	حاج عبد صراف امضای تجارتخانه جمشیدیان مورخه	
	دوازدهم ذی قعدة ۱۳۲۹ از ملاحظه بعد از انقضای مدت	
	سه یوم در وجه حضرات مستطاب ملاذ الانام آقایان	
	آیات الله خراسانی و مازندرانی دامت برکاتهما پرداخته	
	شود	۹۰۳۷/۳۰ ریال
	اقل کیخسرو شاهرخ	
	اداره مجلس شورای ملی	
	۱۳ شهر ذیقعدة ۱۳۲۹	

۲۶

سواد براتی که به کربلا فرستاده شد تا در وجه مجلس کارسازی گردد به اعضاء جمشید بهمن پاری صاحب تجارتخانه و اعضاء ارباب کیخسرو شاهرخ کارپرداز مجلس .
در ظهر سند دستور داده مبلغ مزبور در وجه آیات خراسانی و مازندرانی کارسازی گردد
با اعضاء و مهر ارباب کیخسرو شاهرخ و جمشید بهمن .
همچنین قبض رسید پستی مربوط به آن برات.

سند شماره ۲۶

تاریخ سند : ۱۲ ذیقعد ۱۳۲۹ ق
۱۱ آبان ۱۳۹۰ ش

نمره ۳۱۴
۳۶۷

۴/۱۶۳
۱۰
۳۰

مجلس شورای ملی

سواد براتی است که بکربلای معلی فرستاده شد .

اداره تجارتخانه

نمره جمشید بهمن

مورخه جمشیدیان

نسخه اول

اصل صرف

۳۲۷/۷۰ ۹۳۶۰/۰۰

مبلغ ۹۰۳۷/۳

از تهران دوازدهم شهر ذیقعد ۱۳۲۹ تنگوزئیل الی کربلای معلی خدمت ذی سرحمت
جناب مستطاب عمدة التجار اشرف الحاج حاجی عبد صرف دام مجده العالی به موجب این برات
مبلغ نهصد و سه تومان و هفت هزار و سیصد دینار (۹۰۳۷/۳) وجه رایج مملکت ایران در وجه
حواله کرد (۴۰۱۹۶۰) اداره محترم مباشرت مجلس مقدس شورای ملی شید الله اساسه توسط

(پشت سند)

دوازدهم ذیقعد ۱۳۲۹

مبلغ مزبور ظهر دروجه حضرات مستطاب ملاذالانام آقایان آیات الله خراسانی و مازندرانی
داست بر کاتهما کارسازی دارید صحیح است .

اقل کیخسرو شاهرخ

محل مهر کیخسرو شاهرخ

اداره مجلس شورای ملی

۱۲ ذیقعد الحرام ۱۳۲۹

مستم ۱۳۲۹
بجایزه فراموشی بخدمت حضرت آیت الله العظمی مازندرانی
دست بردار تا در روز هجری ۱۳۲۹ آخر شهریور ماه
مهر کیخسرو شاهرخ
الله نفس تبار فی
۱۳۲۹ فروردین

مهر کیخسرو شاهرخ

قبض سفارشی نمره ۸۱۱

مجلس شورای ملی

حق کرایه	مقصد	عنوان	جنس مرسوله	تاریخ
شاهی قران ۱۹	نجف اشرف	آیت الله آقای خراسانی و آقای مازندرانی	پاکت ۱۰	عقرب ۲۹

محل مهر پستخانه

امضاء مأمور

قبض سفارشی نمره ۸۱۱
RECU N°

مهر کیخسرو

حق کرایه Taxe per page قران Kraan	مقصد Destination	عنوان Destinataire	جنس مرسوله Nature de l'envoi	تاریخ Date
۱۹	نجف اشرف	آیت الله آقای خراسانی و آقای مازندرانی	پاکت ۱۰	عقرب ۲۹

L'employé chargé de la réception

امضاء مأمور

(۳۰)

۲۷

نامه چندتن از نمایندگان مجلس از جمله آیت الله مدرس و سید محمدصادق طباطبایی و علی اکبر دهخدا... درباره اقدامات محمدعلی میرزا و سالارالدوله و در خطر بودن مشروطیت و لزوم تشکیل کابینه و دولتی «مشروطه طلب و استقلال خواه» به رئیس مجلس شورای ملی. در این زمان چند ماهی بود که کابینه متزلزل مصمصام السلطنه بر سر کار بود و مصمصام السلطنه در ه ذیقعد طی نامه ای به مجلس و ابراز کسالت شدید، دوفتر وزیر جدید معرفی کرده و از عدم حضور خویش در مجلس و کابینه عذر خواسته بود.

سند شماره ۲۷

تاریخ سند : ۲۴ ذیقعد ۱۳۲۹ ق
۲۳ آبان ۱۲۹۰ ش

بتاریخ ه شنبه ۲۴ شهر ذیقعد الحرام ۱۳۲۹

مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی دامت عظمة

برحسب اطلاعاتی که از منابع موثق حاصل کرده ایم محمدعلی میرزا و سالارالدوله در کمال جدیت مشغول تهیه قوای جنگی هستند و تاکنون یاسوقی بفرام کردن اسباب آن شده اند یا تا اوائل بهار خواهند شد (و نمایندگان ملت هم که رأی به امتداد مجلس دادند معلوم است که هیچ غرض به جز صلاح مملکت و جلوگیری از این خونریزی و انقلابی که در بهار آینده جهت محو مشروطیت بلکه انعدام دولت سبب خواهد شد نداشتند) و اول قدسی که برای دفع کلیه این مفساد باید برداشت تشکیل یک کابینه مشروطه طلب استقلال خواه است که او باید در این فصل زیستان و فرصت طبیعی تهیه وسائل دفع و رفع تمام این مشکلات را حاضر کند ولی بدبختانه تاکنون تشکیل کابینه بواسطه علل و موانع معینه بعده تعویق افتاد و چون ممکن است که جمعی از داخله و خارجه گمان کنند که مجلس شورای ملی ملتفت این نکات نبوده یادر مقام اصرار برای تشکیل کابینه نبوده این است که ما امضاء کنندگان ذیل برای ادای وظیفه وجدانی لازم میدانیم که این مطالب در مجلس اظهار و از طرف مجلس به

نهایت جدیت تشکیل کابینه وزراء تقاضا و بلکه مساعدت بشود.

افتخار الواعظین انتظام الحکماء اعضاء ناخوانا یحیی خویی مدرس اعضاء ناخوانا
اعتصام الملک دکتر لقمان سید محمد رضا دکتر رضا خان علی اکبر دهخدا اعضاء ناخوانا
امضاء ناخوانا سلیمان محسن سید محمد صادق طباطبائی بهجت وحید الملک احمد فهیمی

تاریخ ۵ شنبه ۲۴ مهر ۱۳۲۹

مقام منبع لایست مجلس شورای ملی

بر حسب اطلاع علیه از منابع موثق حاصل کرده ایم

در کتاب المودیه در کمال جدیت مشغول است و این خواست
فصل است که در این فصل به شرح و توضیح این کتاب
برگشته و تاکنون یا موثق یا غیر موثق از این کتاب
بها را فراموش شده و نمانده گمان می شود که این
مجلس دادند مطهر است که هیچ غرض غیر صلاح ملت و
از این خواست و انتظاری که در این آئینده چهره محو و
انجام حرکت بجهت خواهد شد و این قدر که این
دفعه کلیه این مسائل باید در وقت فصلی کابینه
طلب استعقال خواهد است که این باید در این فصل
و فرست بطس آئین و مسائل دفع و دفع تمام این مشغلات
کند و این کتاب تاکنون فصل کابینه بر واسطه علی
معینه بعد از تقویت افکار و چون ممکن است که

و کما ربه همان کند که مجلس شورای ملی و ملت این نفعات بنحیه یاد مقام امراء
بر این تفصیل کابینه بنحیه این است که ما امضاء کنندگان ذیل برابر ادار و طیفه
و جداگانه لازم میدانیم که این مطالب در مجلس اظهار و از طرف مجلس به نهایت جد
تفصیل کابینه و وزراء و قاضا و بلام مسأله است غیر اظهار افکار
مجلس و انکار

میر محمد
میسر

و کما ربه همان کند که مجلس شورای ملی و ملت این نفعات بنحیه یاد مقام امراء
بر این تفصیل کابینه بنحیه این است که ما امضاء کنندگان ذیل برابر ادار و طیفه
و جداگانه لازم میدانیم که این مطالب در مجلس اظهار و از طرف مجلس به نهایت جد
تفصیل کابینه و وزراء و قاضا و بلام مسأله است غیر اظهار افکار
مجلس و انکار

۲۸

آیت الله آخوند خراسانی بدلیل اوضاع نابسامان ایران تصمیم سفر به ایران داشت و به این نیت از نجف با عده ای از یاران حرکت و در کاظمین با وضع مشکوکی درگذشت. تلگراف ذیل نامه تسلیت مؤتمن الملک رئیس مجلس است به فرزندان آن مرحوم.

سند شماره ۲۸

تاریخ سند : ۲۴ ذی حجه ۱۳۲۹ ق
۲۳ آذر ۱۲۹۰ ش

نمره ۱۶۱۱۵

مجلس شورای ملی

۱۳-۱۲

ورقه تلگرافی

اداره

مورخه ۲۴ ذی حجه ۲۹

مشهد خدمت جنابان مستطابان ملاذی الانام آقای آقا میرزا محمد و آقای حاجی میرزا احمد دامت برکاتهما از وقوع این قضیه هایل و مصیبت غیرمتنظره که عالم اسلامیت را اعظم شداند است خاطر ارادتمند قرین اندوه و اینک با کمال تأثرات قلبیه خدمت ذی سعادت جنابان مستطابان عالی عرض تعزیت نموده از خداوند درخواست میکند که به جنابان مستطاب عالی صبر جمیل عطا فرماید.

مجمع مهر (مؤتمن الملک)

١٦١١٥٠٠

مجلس شورای ملی

﴿ ورقہ تذکراتی ﴾

ادارہ

مورخہ عین بیگم (۹)

نموده خدمت فی البقا بن خورشید نام آقا میرزا محمد باقر صاحب میرزا احمد است که گاه
از وقوع این قصه یاد و صحبت غیر منکر در عالم به دست را غفلت انداختند و فرار از آمدن فرج آمدند
و گنج به کمال آفرینست بقیه خدمت زیادت فی البقا بن خورشید است که نموده اند و در دست
نیکو در خیال بقا بن خورشید صاحب میرزا احمد است که گاه

۲۹

تلگراف نخستین مجلس (سند شماره ۲۸) از طرف تلگرافخانه درعذر خرابی سیمها به مجلس بازگردانده شد. نایب رئیس مجلس (فروغی) همان تلگراف را بار دیگر به پیوست این نامه به وزارت پست و تلگراف ارسال و ضمن تاکید بر ضرورت ارسال آن، از وزارت پست و تلگراف درخواست مخابره آن را از خط گیلان به فرنگستان نمود.

سند شماره ۲۹

تاریخ سند : ۲۸ ذی حجه ۱۳۲۹ ق
۲۷ قوس ۱۲۹۰ ش

مجلس شورای ملی

نمره کتاب ثبت ۱۶۱۳۰/۶۷۹۹
کارتن ۱۳ دوسیه ۱۳
ذکر نمره های قبل
ضمیمه ۵

بتاریخ ۲۸ شهر ذی حجه الحرام سنه ۱۳۲۹

اداره

وزارت جلیله پست و تلگراف

سه روز قبل تلگراف تسلیتی که به جنابان مستطابان آقای میرزا محمد و آقای حاجی میرزا احمد به مشهد نوشته و به تلگرافخانه فرستاده شد مخابره نمایند، اعاده داده و اظهار نموده بودند که سیم خراسان خراب است. چون مخابره تلگراف مزبور لازم است لذا ایفاد شد، قدغن فرمائید از خط گیلان فرنگستان مخابره نمایند.

محمد علی ذکاء الملک

مجلس شورای ملی

تاریخ ۲۸ شهریور ۱۳۲۹
اداره

نمبر کتاب ثبت	۱۶۱۳۰
کارت	۱۱
دو-بیه	۱۳۵
ذکر نمره های قبل	
ضمیمه	

وزارت معارف و اوقاف

سرزده تبریکات حضرت آیت الله العظمی آقا میرزا محمد باقر
بنده ذریه و دیگران از تبریکات ده شماره نایه همد و ده و یک
بنده هم از این فراموشی چون نامه برگزیده و برگزیده
انتهای تمیز و فراموشی از غلط کردن و نایه
مطهر

۳۰

نامه ایست از ذکاءالملک فروغی نایب رئیس وقت مجلس به نجفقلی خان بختیاری
صمصام السلطنه رئیس الوزراء، پس از رسیدن تلگراف آیت الله آخوند خراسانی مبنی بر لزوم و
اهمیت «جلوگیری از منتهیات شرعیه».

سند شماره ۳۰

تاریخ سند : بی تاریخ
حدود آبان ۱۲۹۰ ش

بتاریخ شهر سنه ۱۳۲

اداره

مجلس شورای ملی

نمره کتاب ثبت ۱۵۸۷۳
کارتن ۲۹ دوسیه ۱
ذکر نمره های قبل
ضمیمه
(۳) ض

ریاست محترم وزراء عظام

از حضرت مستطاب آیه الله خراسانی دام ظلّه تلگرافی مبنی بر جلوگیری از منتهیات شرعیه
رسیده که سواد آنرا لفاً ملاحظه میفرمائید. لازم است این نکته را خاطر نشان اولیای امور
بنماید که مجلس شورای ملی از بدو افتتاح تاکنون در ترویج قوانین شرعیه و ترفیع مراتب
اسلامیه و منع مناهای نهایت جاهد و ساعی بوده حتی چندین مرتبه درین باب از طرف نمایندگان
محترم وزراء عظام سؤالات و استیضاحات شده و در این موقع پس از زیارت مرقومه حضرت
آیت الله مخصوصاً از طرف مجلس شورای ملی جداً خاطر وزراء عظام رابه اهمیت این مطلب

۳۱

نامه عده‌ای از نمایندگان مجلس از جمله آیت‌الله سید حسن مدرس، افتخارالواعظین، متین‌السلطنه، مرتضی قلی‌خان نائینی.

سند شماره ۳۱

بی‌تاریخ

تاریخ سند :

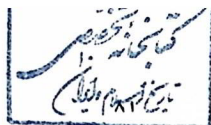
اهمیت تشکیل مجلس سنا البته نزد عموم نمایندگان محترم کاملاً معلوم و محتاج به شرح و بسط نیست تجربه هم در این مدت بما ثابت کرد که به واسطه عدم تعادل قوای مقننه با مجریه امور مملکت غالباً به افراط و تفریط گذشت چون یکی از مهم‌ترین قواید و فلسفه ایجاد مجلس سنا حفظ تعادل قوای مقننه و مجریه است چنانچه در موقع وضع قانون اساسی هم این نکته به خوبی منظور نظر مقنن بوده و در چند اصل از اصول قانون اساسی تشکیل مجلس سنا را لازم دانسته و همیشه با مجلس شورا توأم ذکر نموده لهذا نظر به همان اصول قانون اساسی و به نوایندی که مختصراً عرض و اشاره شد بنده تقاضا می‌کنم که از طرف مجلس مقدس به کمیسیون اصلاح نظامنامه انتخابات اجازه داده شود که نظامنامه انتخابات مجلس سنا را نیز نوشته به مجلس تقدیم دارند تا نظامنامه انتخابات اعضای مجلسین متفقاً از تصویب مجلس گذشته و بعد از انقضای دوره تقنینیه مجلس شورای ملی و سنا در آن واحد افتتاح و تشکیل شود.

حاجی آقا شیرازی غفرله ، عبدالحسین بروجردی ، سید حسن مدرس ، معاضدالملک افتخارالواعظین ، حیدر ، عبدالحمیدخان متین‌السلطنه ، مرتضی قلی‌خان نائینی، نصرالله تقوی وکیل‌الرعا، ادیب‌التجار، محمدالموسوی و دکتر اسمعیل خان . این بنده تا حدیکه مرام‌نامه اجتماعیه و اعتدالیون تصویب میکند موافق محمدطباطبایی و چند اسضاء دیگر.

درباره تشکیل مجلس سنا در ایران ضرورت یا عدم ضرورت آن رجوع شود به مباحثات نمایندگان مجلس در دوره اول (مجلس مذاکرات).

بخش دوم:

اعتبار نامه‌های روحانیون نماینده
در دوره دوم قانونگذاری

سند شماره ۳۲

تاریخ سند : ۹ شعبان ۱۳۲۷ ق
موم شهریور ۱۲۸۸ ش

اعتبار نامه نمایندگی ملت در مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه
امضا کنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت مرکزی انتخابات دارالخلافه که برطبق موادنیم و
یازدهم قانون انتخابات سورخه دوازدهم جمادی الاخر ۱۳۲۷ برحسب دعوت وزارت داخله در تاریخ
چهارم شهر رجب ۱۳۲۷ تشکیل یافت تصدیق مینمایند که جناب آقا شیخ محمدحسین یزدی این
مرحوم حاجی علیرضای مجتهد طاب الله تراه بنا بر رأی یک هزار و هشتصد و سه نفر رأی دهندگان
دارالخلافه که مجموعاً پنج هزار و هشتصد و بیست و پنج نفر بودند و آراء خود را در سه روز
نوزدهم و بیست و یکم شهر رجب در مدرسه دارالفنون تسلیم نمودند، در درجه اول به اکثریت
نسبی منتخب و بر وفق ماده هفدهم قانون سابق الذکر جزء چهل و پنج نفر منتخبین درجه
اول دارالخلافه محسوب شدند و در تاریخ پنجشنبه دویم شعبان به موجب رأی هیجده نفر از
منتخبین حاضر که مجموعاً سی و سه نفر بودند در درجه ثانی با اکثریت تامه منتخب و برونق
ماده هفدهم همان قانون به سمت نمایندگی ملت از جانب اهالی دارالخلافه معین و مفتخر
گردیدند. به تاریخ پنجشنبه نهم شهر شعبان المعظم تخاقوی نیل ۱۳۲۷

سجع ۷ مهر

(عبده محمد بن زین العابدین سیدالحسنی الحسینی) (محمدقلی) (یا اسدالله الغالب)
(محمد صفی ابن حسین محمد) (وکیل الرعایا) (ذکاء الملک) (صالح)

اعتبار نامه نمایندگی ملت در مجلس شورای ملی - الله کانه

مفکندگان ذیل همواره بجز نظارت مرکزی انتخابات دارالخلافه که بطبق مودعیم و یازدهم
قانون انتخابات مورخه دوازدهم جمادی الاخره در حبس عورت وزارت داخله در تاریخ چهارم
شهر ربیع الثانی تصدیق نمایند که جناب آقای شیخ محمد حسین نوری بن روحم حاجی علی رضا
محمد طالب الله را در برابر ای کینار و مقصد و نفع رای بلندگان دارالخلافه که بموضع حاج میرزا شمس الدین
پنج نفر بودند و از خود را در سه روز نوزدهم و بیستم و بیست و یکم شهر رجب در شهر دارالعلوم تسلیم
نمودند در درجه اول با کثرت نسبی محسوب و بوقیاده بعد بم قانون سابق الذکر در جدول پنج نفر مشتمل
اول دارالخلافه محسوب شد و در تاریخ خورشیدی دوم شعبان بحسب رای سجد و نفع از محضین حاضر که بموضع
سی نفر بودند در درجه ثانی با کثرت نامد محسوب و بوقیاده بعد بم همان قانون نسبت نمایندگی
از جانب مالی دارالخلافه تعیین و منتظر گردیدند تا پنج خورشیدی نهم شهر شعبان المعظم ۱۳۲۷ شمسی

سند شماره ۳۳

تاریخ سند : ۱۰ شعبان ۱۳۲۷ ق
 ۴ شهریور ۱۲۸۸ ش

اعتبارنامه نمایندگان اهالی کرمانشاهان در مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه
 اعضاء کنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت انتخابات شهر کرمانشاهان که برطبق مواد
 نهم و دهم قانون انتخابات مورخه دوازدهم شهر جمادی الثانیه برحسب دعوت ایالت جلیله
 کرمانشاهان و تعیین انجمن ولایتی در تاریخ بیستم شهر رجب تشکیل یافت تصدیق
 مینمایند که جناب آقا سید حسین پسر جناب مستطاب آقا سید حسن مجتهد کزازی بنا بر رأی
 یکصد و نود نفر رأی دهندگان شهر کرمانشاهان که مجموع ششصد و هشتاد و چهار نفر بودند
 و آراء خود را در یوم بیست و ششم شهر رجب در مدرسه مرحوم عمادالدوله تسلیم نمودند
 در درجه اول به اکثریت نسبی منتخب ویر وفق ماده هفدهم قانون سابق الذکر جزو شش نفر
 منتخبین درجه اول شهر کرمانشاهان محسوب شدند و در تاریخ دهم شهر شعبان بموجب رأی
 شش نفر از نه نفر منتخبین درجه اول حوزه ولایت کرمانشاهان به اکثریت تاسه منتخب و
 بر وفق ماده عفدهم همان قانون به سمت نمایندگی ملت از جانب اهالی کرمانشاهان و مضافات
 معین و مفتخر گردیدند، فی جمعه دهم شهر شعبان المعظم تخاقوی ثیل ۱۳۲۷.

سج ۸ مهر

(الراجی الی الله حسین الحسینی) (محمد معمار) (امین اصناف) (عبد محمدحسن)
 (ابوالحسن) (صحبته الله) (لا اله الا الله الملك الحق المبين عبد محمد باقر) (انجمن ولایتی
 کرمانشاه).

۱۸ اعتبار نامه نمایندگان اهالی کرمانشاهان در مجلس شورای ملی شیدا ابرکانه

امضا کنندگان ذیل اعضا انجمن نظارت انتخابات شهر کرمانشاهان که بر طبق مواد پنجم و دهم قانون انتخابات موزعه دوازدهم شهر جادی اثنایه بر حسب دعوت ایالت حلیه کرمانشاهان و تعیین انجمن ولایتی در تاریخ مستم شهر رجب بحکامات تصدیق نمایند که جناب آقای حسن خانیستاق آقا حسن محمد کرمانشاهی را برای یکصد و نود نفر رای دهند و در میان شهر کرمانشاهان که مجموع شصت و هشتاد و چهار نفر نو ذند و آراء خود را در یوم مست و ششم شهر رجب در مدرسه مرحوم عمادالدوله تسلیم نمودند در درجه اول با کثرت نسبی شصت و هشتاد و پنج نفر رای دادند و در درجه اول شهر کرمانشاهان محسوب شدند و در تاریخ دهم شهر شعبان بوج رای شصت نفر از نه نفر پنجم درجه اول حوزه ولایت کرمانشاهان با کثرت تامه شصت و هشتاد و پنج نفر رای دادند و در درجه اول همان قانون نسبت نمایندگی ملت از حاکمان کرمانشاهان مضامین تعیین و معین گردیدند فی جبهه دهم شهر شعبان المعظم خاقانی شیل ۱۳۲۴

سند شماره ۳۴

تاریخ سند : ۲۱ شعبان ۱۳۲۷ ق
۱۵ منبله ۱۳۸۸ ش

بسم الله تعالى

راپورت انجمن نظار اصفهان بتاريخ ۲۱ شهر شعبان المعظم تخاقوی ثیل ۱۳۲۷
انجمن نظار اصفهان مطابق قانون نظامنامه انتخابات و در تحت مراقبت جناب مستطاب
اجل اشرف آقای صمصام السلطنه ایلخانی حکمران اصفهان دامت شوکتہ انعقاد یافت و
مطابق قانون، اعلان انتخابات را طبع و نشر نموده بعد از مدت معین شروع بدادن تعرفه و
بعد از آن اخذ آراء نموده در روز معین که ششم شهر شعبان بود با حضور حکومت جلیله و
حجج اسلامیه و علمای اعلام و وجوه شهر از اعیان و اشراف استخراج آراء نموده اشخاص
مفصله ذیل با کثرت در درجه اولی انتخاب شدند :

جناب آقای محاسب الدوله دام اقباله ۲۳۳ رأی

جناب آقای میرزا مرتضی قلی خان نائینی ۲۲۲ رأی

جناب مستطاب آقای ثقة الاسلام دامت برکاته ۱۹۶ رأی

جناب آقای میرزا ابراهیم خان منشی سابق سفارت فرانسه ۱۶۲ رأی

جناب آقای حاجی فاتح الملک دام اقباله ۱۰۱ رأی.

از بلوک قهپایه جناب مستطاب اجل آقای مشیرالملک از اردستان جناب آقای میرزا
مرتضی قلی خان از قمشه جناب ایضاً از نجف آباد جناب آقا سید علی مجتهد.

و نیز چون باید مطابق قانون چهار نفر از چهار بلوک معین شود، معلمین مخصوص
فرستاده شد از چهار بلوک مذکور ذیل اشخاص مفصله معین و چون از دو بلوک و جزو ستخین
مرکز یک نفر که جناب میرزا مرتضی قلی خان باشد معین شده بودند عده و کلای درجه اولی به
هفت نفر بالغ گردید و نیز چون جناب آقای میرزا ابراهیم خان تهران بودند تلگرافاً استیذان شده
معزی الیه جناب آقای مؤید الممالک رئیس تلگرافخانه را و کالت دادند که در انتخاب درجه
ثانیه رأی ایشانرا مخفیانه بدهند علیهذا در روز سه شنبه ۲۱ شعبان در عمارت چهلستون انجمن
نظار با حضور حضرت اشرف، ایالت عظمی و وجوه اهالی شهر انعقاد یافته این هفت نفر وکیل

درجه اولی وکیل و نماینده اصفهان در مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه در میان خود رأی داده و سه نفر اشخاص مفصله ذیل به نمایندگی ملت اصفهان به اکثریت تامه درجه ثانیه انتخاب شدند :

جناب آقای میرزا مرتضی قلیخان v رأی جناب آقای میرزا ابراهیم خان ۶ رأی جناب آقای حاجی فاتح الملک ه رأی که انشاءالله تعالی با کمال صداقت و ملتخواهی و وطن پرستی در مجلس مقدس حاضر شده به آنچه خیر ملت ایرانیه است اقدام نمایند و خداوند متعال را در هر حال حاضر و ناظر دانند. (انجمن نظار)

سج ۸ مهر. (منوچهر) (مرتضی قلی الطباطبایی) (علی محمدالموسوی) (حبیب الله بن- محمدعلی حسینی) (فاتح الملک) (محمدرضا) (محاسب الدوله) (محمدباقر الطباطبائی).
از روی انتخاب صحیح با نهایت دقت رفتار شده و وکلای محترم مشخص شده اند (انجمن ولایتی اصفهان).

سج مهر (انجمن ولایتی اصفهان)

مطابق این قرارداد صحیح است و به نظارت و اطلاع اینجانب بوده است.

سج مهر (نجفقلی)

سند شماره ۳۵

تاریخ سند : رمضان ۱۳۲۷ ق
 سنبله و میزان ۱۲۸۸ ش

چون به موجب نظامنامه انتخابات دارالشورای کبری مقرر شده بود نوزده نفر نماینده از مملکت آذربایجان معین و به دارالخلافه تهران گسیل شود لهذا جناب مستطاب شریعتمدار آقا شیخ محمد آقا خامنه که یکی از عده معینه هستند از طرف اهالی مملکت آذربایجان به اکثریت تامه و با شرایط مندرجه در نظامنامه مذکوره منتخب و اینک روانه پایتخت میشود که پس از انعقاد دارالشورای کبری با کمال صداقت و درستکاری مشغول خدمات ملی بوده و آنچه لازمه وکالت و وظیفه ملت دوستی و وطن پرستی است به عمل آورده و از وظایف خدمات محوله خودداری و تقاعد ننمایند. فی شهر رمضان المبارک تخافوی ثیل ۱۳۲۷

سجع مهر (انجمن نظار انتخاب شورای ملی تبریز)

انشاءالله تعالی مبارک است و به خدمات صادقانه موفق خواهند شد مهدیقلی

سجع مهر (مهدیقلی)

سده شصت و ۴

چون بوجوب نظامنامه اشخاص دارالثورای کبری تقرر شد و چون در آن زمانه

آذربایجان چنین و مدار آنکه در طهران کسب شود لهذا بابت شصت و شصت و شصت

که یکی از عده نمونه هستند از طرف امانی محکمت آذربایجان بامریّت

و بشرايط مندرجه در نظامنامه مذکور و شصت و شصت و شصت و شصت و شصت و شصت

پس از انعقاد دارالثورای کبری با کمال صداقت و در استکباری قبول صدای

بوده و آنچه لازم و کالات و وظیفه ملت دوستی و وطن پرستی است

و ظایف خدمات خود نموداری و قاعد نمایندگی شهر رمضان

دارالثورای کبری
صدای ملت و کالات

سند شماره ۳۶

تاریخ سند : رمضان ۱۳۲۷ ق
 سنبله و میزان ۱۲۸۸ ش

چون به موجب نظامنامه انتخابات دارالشورای کبری مقرر شده بود نوزده نفر نماینده از مملکت آذربایجان معین و به دارالخلافه تهران گسیل شود لهذا جناب مستطاب شریعتمدار آقامیرزا اسمعیل آقا که یکی از عده معینه هستند از طرف اهالی مملکت آذربایجان به اکثریت تأیید و با شرایط مندرجه در نظامنامه مذکوره منتخب و اینک روانه پایتخت میشوند که پس از انعقاد دارالشورای کبری با کمال صداقت و درستکاری مشغول خدمات ملی بوده و آنچه لازمه و کالت و وظیفه ملت دوستی و وطن پرستی است به عمل آورده و از وظایف خدمات محوله خودداری و تقاعد ننماید. فی شهر رمضان المبارک تخاقوی نیل ۱۳۲۷ .

سج مهر (انجمن نظار انتخابات شورای ملی تبریز)

انشاء الله تعالی مبارک است و توفیقات خداوندی در همه اقدامات خالصانه مؤید خواهد

بود . مهدیقلی

سج مهر (مهدیقلی)

چون بوجیب نظرنامه اشخاص در امور ای کبری تکرار شده بود و مورد نظر نمایندگان محترم

آذربایجان است و مدار آنکس ظاهر آن کسب شود لهذا اجابت فرموده که از این

کتابی از عهد معینه است و از طرف ایالتی محکم آذربایجان کثرت یافته

و به شرایط مندرجه در نظرنامه مذکور مشرب و اینک روایت پایتخت خود میسر

از انصاف و در امور ای کبری به کمال مساهمت و در تشریفاتی

بود و آنچه لازم و کمال و وظیفه است و دوستی و وطن پرستی است

وظایف خدمات تجاره خود و در وی و قاعده نمایندگی شهر رمضان ای کمال و کمال

بسم الله الرحمن الرحیم
اینک که در این کتاب
مطرح شده است
و در این کتاب
مطرح شده است

۷۳۳
۱۳۳۳

سند شماره ۳۷

تاریخ سند : ۱۲ رمضان ۱۳۲۷ ق
۵ مهر ۱۲۸۸ ش

به تاریخ یکشنبه بیست و ششم شعبان المعظم سنه ۱۳۲۷

موافق مدلول نظامنامه انتخابات دارالشورای کبری منتخبین درجه اول خراسان بترتیب

ذیل، منتخبین ارض اقدس بموجب صورت مجلس مورخه ششم شعبان المعظم ۱۳۲۷ :

جناب جلالتماب اجل آقای ستین السلطنه، جناب مستطاب عمدة التجار حاجی محمد اسمعیل تاجر کاشانی، جناب مستطاب آقای حسام الاسلام، جناب مستطاب شریعتمدار آقای صدرالعلماء جناب عمدة التجار حاج سید حسین تاجر خرازی، جناب مستطاب شریعتمدار آقای حاجی میرزا علی آقا مجتهد، جناب مستطاب شریعتمدار آقامیرزا محمد صادق طباطبایی، جناب فضائل مآب آقا سید حسین اردبیلی، جناب جلالتماب عالی آقای موفق الملک، جناب عمدة التجار آقا محمد جواد تاجر بلور فروش، جناب جلالتماب معزز الملک، جناب فخامة نصاب آقامیرزا اسمعیل تاجر خرازی.

منتخبین ولایات جزء بموجب اعتبارنامه هائیکه به انجمن نظار ارض اقدس ارائه داده اند: جناب فضائل مآب آقا شیخ فضل الله وکیل بجنورد، نواب مستطاب والا شاهزاده محمد حسین میرزا مهندس وکیل درجز، جناب مستطاب شریعتمدار آقای قوام الاسلام وکیل نیشابور، جناب مستطاب آقای بحر العلوم وکیل نیشابور، جناب مستطاب آقای شریعتمدار وکیل طبس، جناب مستطاب آقای احتشام الاطباء وکیل ترشیز، جناب مستطاب آقای افتخار الواعظین وکیل تربت حیدریه، جناب آقای آقا شیخ حبیب الله وکیل طبس، جناب مستطاب شریعتمدار آقامیرزا علی محمد وکیل سبزوار، جناب مستطاب آقامیرزا محمد صمدی وکیل سبزوار، نواب مستطاب والا محمد هاشم میرزا وکیل سبزوار، جناب فضائل مآب آقا حاج شیخ علی وکیل سبزوار که کلا بیست و چهار نفر میباشند سه نفر از آنها جنابان مستطابان آقامیرزا محمد صادق طباطبایی و حسام الاسلام و احتشام الاطباء غائب و مابقی حاضر بودند در ساعت دو بغروب بانده در منزل حضرت مستطاب شریعتمدار آقای میرزا محمد باقر مدرس دامت برکاته با حضور حضرت مستطاب حجة الاسلام آقای

حاجی سیداسدالله رئیس انجمن محترم ایالتی دامت افاضاته و اعضاء محترم انجمن ایالتی شیدالله ارکانه و نواب مستطاب والاآقای حشمت السلطان نایب الایاله دام اقباله و جناب مستطاب اجل عالی آقای حاجی نبیل الملک کارگزار مهام خارجه دام اقباله و جمعی از معارف بلد و خیرخواهان ملت اقدام به انتخاب درجه ثانیه نموده، بدو شش نفر اشخاص ذیل به اکثریت تامه معین و برای نمایندگی دارالشورای کبری منتخب گردیدند :

جناب مستطاب اجل آقای متین السلطنه، جناب مستطاب شریعتمدار آقای صدرالعلماء جناب مستطاب عمده التجار حاجی محمد اسمعیل تاجر کاشانی، جناب مستطاب آقا شیخ حبیب الله افتخار الواعظین، جناب مستطاب شریعتمدار آقا میرزا محمد صادق طباطبایی که در تهرانند، جناب مستطاب آقای حسام الاسلام که در تهرانند .

بعد از این مجلس هیئت انجمن نظار آراء و کلاء غائبین را که در تهران تشریف دارند تلگرافاً سؤال و ضمیمه بقیه آراء نمودند در مجلس ثانی که لیله یکشنبه دهم رمضان المبارک در منزل حضرت مستطاب شریعتمدار آقای آقا میرزا محمد باقر مدرس دامت برکاته با حضور جمعیتی از ملت خواهان تشکیل یافت پنج نفر دیگر آقایان ذیل دوفتر ابتدائی به اکثریت تامه و سه نفر به اکثریت نسبی انتخاب شدند که مجموعاً یازده نفر بوده باشند جناب جلالتماب آقای معزز الملک جناب عمده الادباء آقا سید حسین اردبیلی، جناب مستطاب شریعتمدار آقای قوام الاسلام، نواب مستطاب والا محمد هاشم میرزا، جناب فضائل مآب آقای حاجی شیخ علی. انشاء الله تعالی این آقایان عظام به سمت نمایندگی از طرف اهالی خراسان در دارالشورای ملی شناخته خواهند شد و این صورت مجلس در یازده نسخه نوشته شده بهر یک از آقایان عظام واجلاء گرام و کلاء فوق یک نسخه بعنوان اعتبارنامه داده شده است که در مجلس مقدس دارالشورای کبری ارائه به سمت عضویت پذیرفته شوند به تاریخ دهم رمضان المبارک ۱۳۲۷

سجعه مهر (انجمن نظار و کلاهی دارالشورای)

صورت انتخابات و کلاهی خراسان مبعوثین دارالخلافه محدود مقرر نظامنامه انتخابات مطابق این اعتبارنامه که به مهر انجمن محترم نظار و کلاهی دارالشورای است صحیح و در کمال اعتبار است، فی ۱۳ شهر رمضان المبارک تعاقب ثیل ۱۳۲۷.

سجعه ۳ مهر (رکن الدوله) (نبیل الملک) (حشمت السلطان)

سند شماره ۳۸

تاریخ سند : ۱۷ رمضان ۱۳۲۷ ق
۱۰ میزان ۱۲۸۸ ش

چون به موجب نظامنامه انتخابات دارالشورای کبری مقرر شده بود نوزده نفر نماینده از مملکت آذربایجان معین و به دارالخلافه تهران گسیل شود لهذا جناب مستطاب شریعتمدار آقا شیخ رضا دهخوارقانی که یکی از این عده معینه است از طرف اهالی مملکت آذربایجان به اکثریت نسبی و با شرایط مندرجه در نظامنامه مذکوره منتخب و اینک روانه پایتخت میشود که پس از انعقاد دارالشورای کبری با کمال صداقت و درستکاری مشغول انجام خدمات ملی بوده و آنچه لازمه و کالت و وظینه ملت دوستی و وطن پرستی است بعمل آورده و از وظایف خدمات محوله خودداری و تقاعد ننماید فی هفدهم شهر رمضان المبارک ۱۳۲۷ .

سجع مهر (انجمن نظار انتخابات شورای ملی تبریز)

امیدواریم انشاءالله در حفظ حقوق ملی و ترویج مصالح مملکتی موفق و مؤید باشید .

امضاء مهدیقلی (۱)

هم بر خط است در اشکابات دار الشرای کبری مقرر شده بود و روز غفر نایده؟
 حکایت

معین و نه اختلاف طهران کسیر شود نند اجابت طلب بر پیونده رخ و خوار

کیمی از این صد معینه است از طرف امانت کتبت کبریا کشت نبی

و با شراط مندرجه در نظام نامه مذکوره مشب و اینک روانه پانچت میز و کسیر

دار الشراط کبری با کمال صفت و در کتاری مشول انجام مذت می بود

لازمه و کمال و در پیفت و پی در طری پستی است بعد کرده و در پی

محمده خود لدی و تقاعد نماید فی بعدیم شهر رمضان المبارک
 ۱۳۲۷

تقدیر نامه کسیر کبری
 اسناد و در نظام نامه
 ۱۳۲۷

سند شماره ۳۹

تاریخ سند : دوم ذی قعدة ۱۳۲۷ ق
 ۲۴ آبان ۱۲۸۸ ش

چون موافق نظامنامه انتخابات وکیل دارالشورای ملی دو نفر نماینده و وکیل از برای ملایر و تویسرکان و نهاوند منظور و حوزه انتخابیه را در دولت آباد معین کرده لهذا برای انتخاب دو نفر نماینده به اهالی تویسرکان و نهاوند اطلاع داده شد که موافق نظامنامه، منتخبین خود را در روز ششم شهر شعبان ۱۳۲۷ به دولت آباد فرستاده که با منتخبین ملایر نماینده مجلس شورا را معین نمایند.

در روز مقرر منتخبین نهاوند و تویسرکان حاضر نشده به موجب نظامنامه حق آنها در این دوره ساقط و جناب حاجی مصدق الممالک به اکثریت تام در درجه اول منتخب و برای یک نفر نماینده دیگر انجمن نظار بوزارت جلیله داخله تلگرافاً عرض و دستورالعمل خواست وزارت جلیله داخله در جواب انجمن نظار مقرر فرمودند که برای یک نفر نماینده دیگر، از انجمن تهران بخواهید که چند نفر اشخاص لایق را معرفی کرده یک نفر از آنها را به وکالت منتخب نمائید. انجمن نظار موافق دستورالعمل وزارت داخله تلگراف مزبور را مخابره و از هیأت مدیره جواب آمد و اشخاص لایق را معرفی کرده چون از تلگراف وزارت جلیله داخله همچو مفهومی که این یک نفر نماینده را انجمن نظار باید معین نمایند به اکثریت جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالاسلام آقا شیخ ابراهیم مجتهد زنجانى که خدمات ایشان به دولت و ملت مشهود عالی و دانی است منتخب و تلگرافاً به معظم له وکالت ایشان ابلاغ شد تا اینکه چندی قبل مشارالیه مرقوم فرموده بودند، که انتخاب من موافق نظامنامه نشده است باید تعرفه داده شود و ورقه رأی گرفته شود موافق نظامنامه، انتخابات مجدداً از طرف ایالت جلیله و انجمن نظار به تویسرکان و نهاوند اطلاع داده شد که منتخبین خود را در روز غره شهر ذی قعدة الحرام به دولت آباد بفرستید که تعین یک نفر نماینده بشود، باز هم نفرستادند و به موجب ماده ۲۰ نظامنامه حق آنها ساقط شد و انجمن نظار از روز ۲۰ شوال اعلان داده و ورقه تعرفه گرفته روز دوم ذی قعدة اخذ رأی نمود و صورت مجلس را بمواقع مقرر فرستاد و اعتبارنامه جناب معظم له بشرح ذیل است

بسم الله الرحمن الرحيم

بتاریخ ۲۵ شوال ورقه تعرفه داده اند برای انتخاب یک نفر باقی مانده دو نفر نماینده ولایات ثلث، یکصد و هجده تعرفه داده شد، نود رأی به اسم جناب مستطاب شریعتمدار آقا شیخ ابراهیم مجتهد زنجانى بیرون آمد چون در درجه اول به اکثریت تمام انتخاب شده اند محتاج به انتخاب درجه دوم نبودند بر مجلس مقدس است که ایشان را به سمت نمایندگی بشناسد و واجب است که از خدمات به دولت و ملت خودداری نفرمایند به تاریخ دوم ذی قعدة ۱۳۲۷.

سج ۹ مهر

اعتبار نامه جناب مستطاب آقا شیخ ابراهیم دامت برکاته که با اعضاء انجمن نظارت است صحیح است.

ابوالفضل (یا ابا الفضل) (دبیر الممالک) (محمد) (یأتی من بعدی اسمہ احمد)
(سنوچهر) (عبدہ یحیی الموسوی) (معین التجار) (عبدہ محمد بن علی اصغر)

[illegible]

سند شماره ۴۰

تاریخ سند : ۱۵ ذی‌قعدة ۱۳۲۷ ق
۷ قوس ۱۲۸۸ ش

به موجب قانون مقدس مشروطیت و اخطار مجلس محترم عالی مملکت و مواد نظامنامه انتخابات مجلس شورای کبرای ملی وانجمن‌های ایالتی و ولایتی به تاریخ شهر رمضان المبارک ۱۳۲۷ از برای انتخاب هشت نفر وکلای مجلس مقدس برحسب دعوت ایالت جلیله فارس، آقای سهام الدوله، مجلس از وجوه علماء اعلام و شاهزادگان و خوانین عظام و تجار و زراع و اصناف با احترام و سایر طبقات شهر از هر سلسله و طایفه و قبیله با حضور منتخبین بعضی ولایات از قبیل آباده و لار و غیره که حاضر شده بودند تشکیل شد مقدماً از برای وکالت مجلس مقدس دوازده نفر را که از طرف مجلس محترم عالی معرفی شده بودند به اهالی پیشنهاد و اخذ رأی شد. جناب عمیدالحکما و جناب آقا شیخ مهدی نجم آبادی و جناب معتمد خاقان و جناب دبیرالملک به ۳۳۰ رأی اکثریت پیدا نموده به وکالت مجلس مقدس از طرف اهالی فارس معین گردیدند. و بعد از برای بقیه وکلا تعرفه انتخاب منتشر بعد از دادن هزار و ششصد تعرفه با رعایت تمام مواد قانونیه نظامنامه انتخابات و اخذ آرای دارندگان تعرفه با ملاحظه تمام خصوصیات قانونیه در انتخاب دو درجه، چهار نفر در درجه دوم، اکثریت حاصل نموده به سمت نمایندگی مجلس مقدس شورای ملی معین گردیدند که از آن جمله جناب مستطاب شریعتمدار آقای حاج آقا مجتهد، جناب مستطاب شریعتمدار آقای آقا شیخ علی مجتهد ابوالوردی، جناب مستطاب شریعتمدار آقای آقا سید ابراهیم مدرس، است، لهذا اسضاء کنندگان ذیل اعضای انجمن نظارت انتخابات و وکلای انجمن محترم ایالتی فارس تصدیق مینمایند که جنابون معظوم به سمت وکالت مجلس مقدس از طرف اهالی فارس معین و مفتخر گردیده‌اند و این ورقه از برای اعتبارنامه جناب ایشان نوشته و اسضاء میشود بدیهی است که اسضاء محترم مجلس مقدس وکالت ایشان را که با کمال صحت و دقت و درستی انجام پذیرفته اسضاء خواهند فرمود.

سجع ۵ مهر

(مرتضی اجلال الملک) (عبداله راجی علی اصغر شریف) مذهب الدوله (سید محمد بن

محمد حسن الحسینی (قال انامدینة العلم و علی بابها) (معمد الشریعه)

الحمد لله والمنة با دقت نامه آقایان معظم لهم که از اعظم علماء و مجتهدینند با آقایان سابق الذکر از قرار تفصیل فوق از برای وکالت مجلس مقدس منتخب گردیدند اللهم با رک لهم و لنا بحق محمد و اله الطاهرین صلوات الله علیهم اجمعین . حرره العبد جعفر الموسوی فی ۱۰ شهر ذیقعدة الحرام ۱۳۲۷ .

سجع مهر (جعفر الموسوی)

اعتضاد دیوان

این اعتبار نامه در کمال صحت است.

سجع مهر (سهام الدوله)

این اعتبار نامه صحیح و درست و معتبر است.

سجع مهر (انجمن ایالتی فارس)

سند شماره ۴۱

اول ذیقعدہ ۱۳۲۷ ق

تاریخ سند : ۲۲ قوس ۱۳۸۸ ش

چون حسب الامر وزارت جلیله داخله داست شوکته که مکرر تلگرافاً دستخط فرموده اند مطابق نظامنامه انتخابات نماینده قم برای مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه معین شود، لهذا از تاریخ ۲۰ شهر شوال انجمن نظار، کمره نفر باید از اعضای محترم انجمن ولایتی باشند به اکثریت تامه معین شد، جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالانام آقای صدراالاسلام و جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالاسلام آقای شریف العلماء و جناب جلالتماب حاج عیسی خان و چهار نفر دیگر از معارف انتخاب کنندگان در تحت نظارت حکومت جلیله، مقرب الخاقان رضاقلی خان، مقرب الخاقان حاج عبدالحسین خان، جناب شریعت مآب اشرف الذاکرین معتمدالسلطان میرزا ابوالحسن خان تعیین گردیدند و در مدرسه رضویه که وسط شهر است مشغول دادن تعرفه شدند و در یوم چهارم شهر ذیقعدہ ختم نموده و در مدت مزبور ۷۱۷ ورقه تعرفه منتشر شد و در یوم پنجم ذیقعدہ که روز جمعه بود اخذ رأی شده، سه نفر ذیل به اکثریت نسبی منتخب شدند جناب مستطاب شریعتمدار صدراالاسلام نواب والا حیدر میرزا مقرب الخاقان فتح الله خان پس از ختم انتخاب به دارالخلافه عرض شد حکمی که از وزارت جلیله داخله دام ظلّه زیارت شد این بود که به حکم قرعه یکی از این سه نفر به نمایندگی معین شود علیهذا در روز سه شنبه سلخ شهر ذیقعدہ حکومت جلیله از آقایان علماء و تجار و اصناف و . . . دعوت نموده که قرعه کشیده شود پس از انعقاد مجلس جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالانام آقای صدراالاسلام سلمه الله رأی خود را در باره نواب والا حیدر میرزا دادند و معظم الیه را به نمایندگی مجلس مقدس شورای ملی برگزیدند و آقایان نظار مزبور فوق مطابق امضای ذیل است. زنده باد مشروطه، پاینده باد مجلس مقدس شورای ملی.

به تاریخ سلخ شهر ذیقعدہ ۱۳۲۷

سند شماره ۴۲

تاریخ سند : ۱۵ محرم ۱۳۲۸ ق
۷ دلو ۱۲۸۸ ش

انجمن ولایتی شوشتر

بسم الله الرحمن الرحيم

بعون الله وحسن توفيقه به موجب اخطار حضرت مستطاب اجل افخم آقای حاج فخرالملک حکمران عربستان دامت شوکته در هشتم شهر شوال المکرم ۱۳۲۷، انجمن نظارت مرکزی عربستان مرکب از امضا کنندگان ذیل مطابق قانون انتخابات در قلعه حکومتی شوشتر رسماً منعقد گردیده اعلان انتخابات به تمام نقاط عربستان داده و در ظرف مدت سه ماه که انتهای آن آخر ذی الحجه ۱۳۲۷ بود عمل انتخابات درجه اول با رعایت تمام قوانین مقرر، در تمام عربستان به انتها رسیده هشت نفر منتخبین درجه اول عربستان دو نفر از شوشتر و سه نفر از دزفول و سه نفر از جمره و عشایر معین شده هر یک برحسب اعتبارنامه مخصوص از طرف هیئت نظار نقطه مخصوصه خود به هیئت نظار مرکزی معرفی شده پذیرفته گردیدند فقط یک نفر منتخب درجه اول ناصری که در ظرف مدت مقرر از طرف اهالی معین نشده بود و نیز از این هشت نفر جناب حاجی سید علی شوشتری مقیم تهران منتخب درجه اول شوشتر که در موقع مقرر در مرکز خود حضور نداشت لهذا مطابق ماده بیست و پنجم قانون انتخابات رأی این دو نفر در موقع انتخاب ثانوی منظور نشده و بالاخره در روز ۱۵ شهر محرم الحرام سنه ۱۳۲۸ برای انتخاب درجه دوم انجمن ولایتی منعقد و به مباشرت هیئت نظار مرکزی قانوناً سه دفعه استخراج آراء شد و هر دفعه بهمین ترتیب بیرون آمد (یک رأی امتناع) سه رأی بطور انتخاب فردی فقط در باره جناب مستطاب سیدالسادات آقا سید محمدباقر ادیب شوشتری منتخب درجه اول شوشتر سه رأی بطور انتخاب جمعی در باره معزی الیه و جناب مستطاب شریعتمدار آقا شیخ محمدعلی بهجت منتخب درجه اول دزفول و جناب مستطاب اجل آقای حاجی عزالمالک ایضاً منتخب درجه اول دزفول و دیگر در باره احدی غیر از این سه نفر رأی بیرون نیامد و بطور توضیح و خلاصه جناب آقا سید محمدباقر ادیب دارای ۶ رأی، جناب آقا شیخ محمد بهجت سه رأی، جناب مستطاب اجل حاجی عزالمالک

۳ رأی . لهذا قانوناً سه نفر اشخاص مذکور به میمنت و مبارکی برای نمایندگی در مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه معین و مقین گردیدند. (محل امضای انجمن نظارت مرکزی) سجع ۱۲ مهر (حسین اعتلاء السلطان) (محمدطاهر) (مرتضی بن محمدعلی) (عبده نصرالله الحسینی) (حسین الموسوی) (محمد رضا الحسینی) (عبده محمدقلی) (محمدطاهر الموسوی) (محمد مهدی موسوی) (محمد صادق ناظم) (محمد حسن مولا) (محمد هادی)

بسم الله تعالی

ورقه اعتبارنامه که هیئت محترم انجمن نظارت مرکزی عربستان نوشته اند صحیح است و آقایان محترم که جناب مستطاب شریعتمدار آقا شیخ محمدعلی بهجت دزفولی و جناب مستطاب فاضل ادیب آقای آقا سید محمدباقر ادیب شوشتری و جناب مستطاب اجل آقای حاجی عزالمالک باشند، با رعایت قوانین مقرر در انتخابات به سمت عضویت مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه و ایدالله اعوانه منتخب شده اند انشاءالله مبارک است.

سجع مهر (محل امضای انجمن ولایتی)

(مرتضی بن محمدعلی) (محمدطاهر الموسوی) (اسدالله الموسوی) (محمدصادق ناظم) (عبده ابوالحسن) (محمد حسن مولا)

انتخاب درجه ثانی عربستان صحیح و مطابق این ورقه قانونی است .

سجع مهر (فتخرالملک)

سند شماره ۴۳

تاریخ سند : ۶ ربیع الثانی ۱۳۲۸ ق
 ۲۷ اسفند ۱۳۸۸ ش

هو

بسم الله الرحمن الرحيم

اعتبارنامه نمایندگی ملت در مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه
 اعضاکنندگان ذیل انجمن نظارت مرکزی انتخابات بروجد برطبق مواد نهم و دهم
 انتخابات سورخه بیست و دویم شهر صفرا الحظفر هزار و سیصد و بیست و هشت برحسب حکم
 همایون قانون محفوظ الارکان تشکیل یافت و در تاریخ بیست و پنجم شروع بدادن تعرفه در
 مرکز مسجد شاه واقع در وسط شهر و جنب بازار نمودیم روز بیست و هفتم و بیست و هشتم را
 به مناسبت شهادت تعطیل و در دویم ربیع الاول اخذ آراء، که تماماً چهارصد و سی رأی شد از
 مستخین، دارای اکثریت تام نبود و مجدداً شش نفر ازستخین به اکثریت نسبی منتخب و یا
 حضور بندگان ایالت جلیله در مرکز حوزه دونفر به اکثریت تام و اکثریت نسبی از بین خود
 انتخاب نمودند، تصدیق مینماییم که جناب مستطاب شریعت ارکان آقای آقامحمد نجل خلف
 طویی مکان خلد آشیان آقا سید ابوطالب مبرور، به اکثریت تام و در درجه ثانی و جناب مستطاب
 شریعتمدار آقا عبدالحسین خلف علین مکان حاج سید مظفر طباطبایی به اکثریت نسبی در دفعه
 سیم انتخاب، جنابان معزی الیهمما در درجه اول هریک دارای یکصد و بیست و هفت رأی و
 درجه ثانی جناب مستطاب آقا محمد دارای چهار رأی و جناب مستطاب آقا عبدالحسین در دفعه
 دویم و سیم دارای سه رأی بودند. لهذا مطابق ماده نوزدهم جنابان مستطابان آقامحمد و آقا
 عبدالحسین به نمایندگی مجلس مقدس شیدالله ارکانه از طرف بروجد منتخب و مفتخر گردیدند
 به تاریخ ششم شهر ربیع الثانی من شهر هزار و سیصد و بیست و هشت .

سج ۶ مهر

(عبدہ محمد رضا) (علی محمد) (مجید) (فخرالدین افتخارالاسلام طباطبایی) (یعقوب

الطباطبائی (الراجی عبدالرحمن)

بالخير والسعادة به توجهات حضرت امام عصر عجل الله تعالی فرجه انتخاب دو نفر نمایندگان مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه ارشدالله تأییداته از طرف ملت بروجرد در حالتی که مطابق با سواد نظامنامه انتخابات جالب دقت نظر بود به قراری که در متن تحریر یافته در نهایت صحت بعمل آمده و انتخاب شده و این دو نفر نماینده محترم از اجله ولایت بروجرد در بیغرضی و بصیرت به حال ولایت، قبول عامه دارند سعادت این ولایت و کل ممالک ایران را به توجه اولیاء امور از خداوند خواهانیم. انجمن ولایتی بروجرد .

سجع مهر (انجمن ولایتی بروجرد)

انتخاب دو نفر نمایندگان مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه از طرف بروجرد مطابق سواد نظامنامه انتخابات از روی کمال دقت به قراری که در متن تحریر یافته بعمل آمده و انتخاب شده است .

سجع مهر (سردار فیروز)

سند شماره ۴۴

ربیع الاول ۱۳۲۸ ق

تاریخ سند : فروردین ۱۲۸۹ ش

شهر ربیع الاول ۱۳۲۸

پس از حمد و ثنای خداوند مهربان که ما را به توسط رادسردان نیکونهاد از وحشت ظلمت استبداد نجات داده و به سرچشمه حیات هدایت و دلالت فرسوده و به زلال عذب و خوش گوار حریت و آزادی شیرین کام داشته و به اخذ و استیفای حقوق مسلوبه عیش مدام بخشیده، مشهود میدارد چون بر حسب قانون انتخابات وکلای دارالشورای کبری دولت علیه ایران صانهاالله عن طوارق الحدثان، مقرر است پنج نفر وکیل به جهت دارالشورای کبری از طرف ملت ایالت کرمان معین و منتخب گردد ایالت جلیله حسب الامر اولیاء امور اسر به انتخاب نموده و انجمن نظار از هشتم شوال شروع به انجام وظیفه مقرر کرده و در دوم ربیع الاول اسر انتخابات را به انجام رسانیده و مطابق قانون انتخابات صورت مجلس نظار را سه نسخه نوشته یکی از آن نسخ را به دارالشورای کبری ایفاد و پیشنهاد نموده است لهذا موافق آن صورت مرسوله جناب آقا شیخ مهدی نجم آبادی که به حسن اخلاق و حب وطن متخلق و بر مصالح و مقتضای این عصر جدید عالم و واقف بود از طرف عموم اهالی کرمان منتخب و به مقام رفیع و کالت نایل و ممتاز گشته و عموم اهالی جناب معزی الیه را از تاریخ ربیع الاول ۱۳۲۸ وکیل محترم خود شناخته و بعون الله تعالی باید از باطن شرع مقدس اسلام و روحانیت ملت ایران همواره استمداد نموده به مفاد حب الوطن من الایمان چنانکه وظیفه مقدسه و کالت است در موارد حفظ حقوق ملت و آبادی مملکت و ترفیه حال ابناء وطن آراء صائبه و افکار نافع خیرخواهانه بکار برده پیوسته مصالح ملک و ملت را که عین احکام شرع است، ما امکن پیشنهاد خود نموده در تمهید موجبات ترقی و سعادت وطن خودداری ننمایند تا جالب قلوب و مدوح و مقبول عامه باشند. اللهم وفقهم فی جمیع احوالهم للرساد والساداد و احفظهم و سائر ولایة المسلمین من العنا و لکنهم بالصواب فی کل سؤال و جواب.

سجع مهر (انجمن نظار کرمان ۱۳۲۷)

سند شماره ۴۵

تاریخ سند : ۶ جمادی الاولی ۱۳۲۸ ق
۲۶ ثور ۱۲۸۹ ش

اعضاء کنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت مرکزی انتخابات مازندران که بر طبق مواد ۹ و ۱۱ قانون انتخابات مورخه ۱۰ شهر صفر المظفر ۱۳۲۸ بر حسب دعوت حکومت جلیله مازندران داست شوکته در تاریخ ۱۷ شهر صفر الی ۱۹ تشکیل یافت تصدیق مینمایند که جناب مستطاب شریعتمدار آقای شریف العلماء داست برکاته بنا بر رأی ۶۵ نفر رأی دهندگان ساری که مجموعاً چهار صد و چهار نفر بودند و آراء خود را در روز جمعه ۲۱ شهر صفر در مسجد جامع تسلیم نمودند در درجه اول منتخب گردیده برای انتخاب درجه ثانیه روز دوشنبه ۶ شهر جمادی الاول در تحت ریاست حکومت جلیله دوساعت به غروب مانده انجمن نظار تشکیل، آراء ۹ نفر سبعوثین درجه اول قرائت گردید جناب معظم الیه در درجه ثانیه به اکثریت ۸ رأی به سمت نمایندگی ملت در مجلس مقدس شورای کبرای ملی شیدالله ارکانه از جانب اهالی مازندران معین و مفتخر گردیدند. به تاریخ ششم جمادی الاول ۱۳۲۸.

هیئت نظار، ۷ سجع مهر

(علی الحسینی) (عبدالله بن عبدالرحمن) (معاون التجار) (رمضان بن مصطفی الحسینی)

(اقا سید حسین الحسینی) (هو یا محمود) (محمد)

این انتخاب صحیح و با حضور حکومت شده است

سجع مهر (هو، نقی بن محمد)

این انتخاب با شرایط مقرر نظامنامه انتخابات بعمل آمده صحیح است.

اعضاء انجمن ولایتی مازندران سجع مهر (انجمن ولایتی مازندران)

سند شماره ۴۶

تاریخ سند : ۶ جمادی الاولی ۱۳۲۸ ق
۲۶ ثور ۱۲۸۹ ش

امضاء کنندگان ذیل، اعضاء انجمن نظارت مرکزی مازندران، موافق تصدیق انجمن نظارت بارفروش تصدیق دارند که جناب مستطاب شریعتمدار آقا شیخ جعفر دامت برکاته در درجه اولی از طرف اهالی بارفروش منتخب گردیده و برای انتخاب درجه ثانیه روز دوشنبه ۶ شهر جمادی الاول ۱۳۲۸ در تحت ریاست حکومت جلیله دو ساعت به غروب مانده انجمن نظارت تشکیل، آراء نه نفر سبعوین درجه اول قرائت گردید، جناب معظم الیه در درجه ثانیه به اکثریت رأی به سمت نمایندگی ملت در مجلس مقدس شورای کبرای سلی شیدالله ارکانه از جانب اهالی معین و مفتخر گردیدند به تاریخ ششم شهر جمادی الاول ۱۳۲۸ .

هیئت نظار ، سجع ۷ مهر

(عبدالله بن عبدالرحمن) (علی الحسینی) (معاون التجار) (رمضان بن مصطفی الحسینی)

(اقا سید حسین حسینی) (هو، یا محمود) (محمد)

انتخاب فوق صحیح و در حضور حکومت شده است.

سجع مهر (نقی بن محمد)

این انتخاب با شرایط مقرر نظامنامه انتخابات بعمل آمده صحیح است.

امضاء انجمن ولایتی مازندران

سجع مهر (انجمن ولایتی مازندران)

به کشته نمایان در میان این بخت زارست که در میان زان سرافی نقدی ^{در میان}
 باز در نقدی دارند که غیب بخت شریفه در آفتاب خورشید ^{در میان}
 از طرف اهل باز در شریفه که در میان و در میان ^{در میان}
 شهر چهارم ^{۱۳۴۸} در تحت ریاست حکومت جلالت خورشید ^{در میان}
 کشیدند که در آن شهر نبوغ در ادب و قلمت گردید غیب ^{در میان}
 در درجه نماند با کثرت و در اینست نماند که در ^{در میان}
 که برای سینه هر درگاه از جانب اهل اسرار ^{در میان}

ششم شهر چهارم ^{۱۳۴۸}

همیشه نظر

انسان دین هم در هر روز

این کتاب با هر روز در میان ^{در میان}
 به هر روز ^{در میان}

سند شماره ۴۷

تاریخ سند : ۱۱ جمادی الاولی ۱۳۲۸ ق
۳۱ اردیبهشت ۱۲۸۹ ش

چون از برای انتخاب یک نفر وکیل که از طرف اهالی قم به سمت نمایندگی مجلس مقدس شورای ملی شیدانه ارکانه باید انتخاب شود در تاریخ ۲۰ شهر شوال ۱۳۲۷ انجمن نظار در تحت نظارت حکومت جلیله تشکیل و پس از اطلاع به اهالی به توسط اخطارات و اعلانات و انتشار اوراق تعرفه بارعایت تمام دقایق قانونیه و اخذ رأی از دارندگان تعرفه و استخراج آرای مذکوره اکثریت در حق سه نفر حاصل و در درجه اول منتخب گردیدند.

جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالاسلام آقای صدرالاسلام سلمه الله تعالی، جناب شریعتمدار آقای آقاسیرزا ابراهیم سلمه الله تعالی، سرکار آقا فتح الله خان دام اجلاله، و بعد از اتمام انتخاب درجه اول از برای انتخاب درجه ثانی و تعیین نماینده، در ثانی انجمن نظار در تحت نظارت حکومت جلیله و حضور جمعی از محترمین و موثقین شهر منعقد گردید، پس از اتخاذ آراء ثلاثه دو رأی در حق جناب آقاسیرزا ابراهیم و یک رأی در حق آقای فتح الله خان داده شده بود، لهذا امضاء کنندگان ذیل اعضای انجمن نظارت تصدیق مینمایند که انتخاب مذکور در درجه اول و ثانی از روی نظامنامه با کمال صحت و دقت و درستی بعمل آمده و جناب مستطاب شریعتمدار آقای آقاسیرزا ابراهیم ادام الله افاضاته در درجه اول به اکثریت نسبی و در ثانی به اکثریت تامه انتخاب و از طرف عموم اهالی قم به سمت نمایندگی مجلس مقدس شورای ملی تعیین گردیدند و این ورقه از جهت اعتبارنامه جناب ایشان در انجمن نظار نوشته و امضاء گردیده به تاریخ شهر جمادی الاولی

۱۳۲۸

مجمع ۷ مهر

(بیان السلطان) (الراجی عبدالله حسینی) (عیسی) (شریف العلماء) (رضاقلی) (عبدالله الراجی)

محمود) حقیر خادم ملت محمود صدارت (نصرالله اشراف الذاکرین)

۱۱ جمادی الاولی تصویب آقایان عظام انجمن نظار در تحت نظارت حکومت جلیله

قم دام اقباله قانوناً صحیح است .

سجع مهر (انجمن ولایتی قم)

انتخاب سرقوم در متن در درجه اول و ثانی در تحت نظارت حکومت با کمال دقت و

صحت و درستی بعمل آمد و صحیح است . تاریخ متن سجع مهر (غیاث لشکر)

انتخاب جناب مستطاب شریعتمدار آقای آقابیرزا ابراهیم داست فیوضاته به سمت نمایندگی

مجلس مقدس شورای کبرای ملی شیدالله ارکانه از روی نظامنامه انتخابات بارعایت تمام

نکات قانونی در تحت نظارت حکومت با کمال صحت بعمل آمد انشاءالله مبارک و میمون است

یوسته شرافت و سعادت و توفیق در خدمت به ملت و مملکت را در حق ایشان از خداوند مسئلت

مینمائیم .

تاریخ شهر جمادی الاولی ۱۳۲۸

سجع مهر (عبدالعلی)

سند شماره ۴۸

تاریخ سند : ۲۱ رجب ۱۳۲۸ ق
۵ اسد ۱۳۸۹ ش

مجلس شورای ملی

اداره

مورخه ۲۱ شهر رجب ۱۳۲۸

نمره ۴۶۵۶/۱۷۲۶

ضمیمه

جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالانام آقای آقامیرزا سید محمد بهبهانی دامت برکاته
باسراتب مسرت و تهنیت، خاطر محترم را مستحضر میدارد که در جلسه پنجشنبه ۲۱ شهر
رجب در مجلس شورای ملی نمایندگی جنابعالی به اکثریت آراء تصویب گردید بدیهی است
در جلسات مجلس شورای ملی حضور به هم رسانیده به وظایف مقرر اقدام خواهید فرمود.

مجلس شورای ملی

اداره

مورخه ۲۱ شهر رجب ۱۳۲۸

نمره ۴۶۵۶/۱۷۲۶

ضمیمه

جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالانام آقای آقامیرزا سید محمد بهبهانی دامت برکاته

باسراتب مسرت و تهنیت، خاطر محترم را مستحضر میدارد که در جلسه پنجشنبه ۲۱ شهر رجب در مجلس شورای ملی نمایندگی جنابعالی به اکثریت آراء تصویب گردید بدیهی است
در جلسات مجلس شورای ملی حضور به هم رسانیده به وظایف مقرر اقدام خواهید فرمود.

سند شماره ۴۹

۸ شعبان ۱۳۲۸ ق

تاریخ سند : ۲۲ اسد ۱۲۸۹ ش

مورخه هشتم شهر شعبان المعظم سنه ۱۳۲۸

مجلس شورای ملی

نمره ۴۷۳۵/۱۰۸۵

ضمیمه

خدمت شریعت آیت جناب مستطاب ملاذالاسلام آقای حاج امام جمعه خوئی سلمه الله تعالی
باسراتب مسرت و عرض تبریک زحمت افزا میشود که از جمله منتخبین علماء عظام در
مجلس شورای ملی وجود مسعود جناب مستطاب عالی است که در جلسه هفتم شهر شعبان
به اتفاق آراء تصویب شده ان شاء الله تعالی در جلسات مجلس شرف حضور ارزانی داشته عموم
نمایندگان را از سعادت حضور خودتان مستفیض فرمائید .

مورخه هشتم شهر شعبان المعظم سنه ۱۳۲۸

مجلس شورای ملی

نمره ۴۷۳۵/۱۰۸۵

ضمیمه

خدمت شریعت آیت جناب مستطاب ملاذالاسلام آقای حاج امام جمعه خوئی سلمه الله تعالی

باسراتب مسرت و عرض تبریک زحمت افزا میشود که از جو منتخبین علماء عظام در مجلس شورای ملی وجود مسعود جناب عالی است
که در جلسه هفتم شهر شعبان با اتفاق آراء تصویب شده ان شاء الله تعالی در جلسات مجلس شرف حضور ارزانی داشته عموم
نمایندگان را از سعادت حضور خودتان مستفیض فرمائید

سند شماره ۵۰

تاریخ سند : ۸ شعبان ۱۳۲۸ ق
۲۲ اسد ۱۳۸۹ ش

مجلس شورای ملی مورخه هشتم شهر شعبان المعظم سنه ۱۳۲۸

نمره ۴۷۳۴/۱۸۰۴

ضمیمه

خدمت شریعت آیت جناب مستطاب ملاذالاسلام آقای حاجی میرزا زین العابدین

سلمه الله تعالی

باسراتب مسرت و عرض تبریک زحمت افزا میشود که از جمله منتخبین علماء عظام
در مجلس شورای ملی وجود مسعود جناب مستطاب عالی است که در جلسه هفتم شهر شعبان
به اتفاق آراء تصویب شده است، ان شاء الله تعالی در جلسات مجلس شرف حضور ارزانی داشته
عموم نمایندگان را از سعادت حضور خودتان مستفیض فرمائید.

مودعه بنتم شهر شعبان المعظم سنه ۱۳۲۸

مجلس شورای ملی

نمره ۴۷۳۴/۱۸۰۴

ضمیمه

خدمت شریعت آیت جناب مستطاب ملاذالاسلام آقای میرزا زین العابدین

باسراتب مسرت و عرض تبریک زحمت افزا میشود که از جمله منتخبین علماء عظام در مجلس شورای ملی وجود مسعود جناب مستطاب عالی
که در جلسه هفتم شهر شعبان المعظم تصویب شده است، ان شاء الله تعالی در جلسات مجلس شرف حضور ارزانی داشته
عموم نمایندگان را از سعادت حضور خودتان مستفیض فرمائید.

سند شماره ۵۱

تاریخ سند : ۲۹ شعبان ۱۳۲۸ ق
۱۲ سنبله ۱۲۸۹ ش

مجلس شورای ملی

اداره

مورخه ۱۲ سنبله ۱۳۲۸

نمره ۷۶۶۸

تلگراف همدان

ضمیمه

جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالانام آقای حاج شیخ باقر دامت برکاته با کمال مسرت، خاطر محترم جناب مستطاب عالی را مستحضر میسازد که از جمله پنج نفر علماء اعلام برای مجلس شورای ملی جناب مستطاب عالی معین شده‌اید بدیهی است زودتر حرکت فرموده از حضور شریف در مجلس شورای ملی نمایندگان محترم مستفیض میشوند.

مجلس شورای ملی

اداره

مورخه ۱۳ سنبله ۱۳۲۸

نمره ۷۶۶۸

ضمیمه

تلگراف همدان

جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالانام آقای حاج شیخ باقر دامت برکاته با کمال مسرت، خاطر محترم جناب مستطاب عالی را مستحضر میسازد که از جمله پنج نفر علماء اعلام برای مجلس شورای ملی جناب مستطاب عالی معین شده‌اید بدیهی است زودتر حرکت فرموده از حضور شریف در مجلس شورای ملی نمایندگان محترم مستفیض میشوند.

سند شماره ۵۲

تاریخ سند : ۶ رمضان ۱۳۲۸ ق
۱۹ سنبله ۱۳۸۹ ش

مجلس شورای ملی
نمره ۷۸۴۳
ضمیمه
مورخه ۱۹ سنبله شهر
سنه ۱۳۲۸

تلگراف اصفهان

خدمت ذی شرافت جناب مستطاب شریعتمدار حجة الاسلام آقای آقا نورالله ثقة الاسلام
دامت برکاته

با کمال مسرت قلبی و امیدواری به پیشرفت امور مملکتی و حسن استقبال خدمت
ذی شرافت زحمت اظهار داده عرض مینماید که در جلسه شنبه پنجم شهر رمضان در مجلس
شورای ملی حضرت عالی در جمله علمای اعلام طراز اول به عضویت مجلس انتخاب و تمام
نمایندگان این حسن موقع و انتخاب را تبریک گفته استقبال خود را خیلی روشن ملاحظه
مینمایند و با کمال میل قلبی و حسن توجه انتظار دارند که خیلی زود حرکت فرموده از حضور
شریف خودتان و آراء صائبه و انفاص قدسیه زینت و زیب مجلس و موجب امیدواری نمایندگان
شوید.

مجلس شورای ملی

نمره ۷۸۴۳
شنبه

پنهان

کرب

مورخه ۱۹ سنبله شهر
ت ۱۳۲۸

ترتیب ثبت در دبیرستان بزرگوارم: ۱۹ سنبله ۱۳۸۹ ش

با کمال مسرت قلبی و امیدواری به پیشرفت امور مملکتی و حسن استقبال خدمت
ذی شرافت زحمت اظهار داده عرض مینماید که در جلسه شنبه پنجم شهر رمضان در مجلس
شورای ملی حضرت عالی در جمله علمای اعلام طراز اول به عضویت مجلس انتخاب و تمام
نمایندگان این حسن موقع و انتخاب را تبریک گفته استقبال خود را خیلی روشن ملاحظه
مینمایند و با کمال میل قلبی و حسن توجه انتظار دارند که خیلی زود حرکت فرموده از حضور
شریف خودتان و آراء صائبه و انفاص قدسیه زینت و زیب مجلس و موجب امیدواری نمایندگان
شوید.

سند شماره ۵۳

تاریخ سند : ۱۰ ذی قعدة ۱۳۲۸ ق
۲۱ عروب ۱۲۸۹ ش

مجلس شورای ملی
اداره

مورخه ۱۰ ذی قعدة ۲۸

نمره ۳۵۴ / ۹۷۰۰

ضمیمه

تلگراف از قصر، نجف اشرف توسط حضرت آیات الله فی الانام آقایان خراسانی و مازندرانی
دامت عظمتها

جناب مستطاب حجة الاسلام آقای آقا شیخ مهدی مازندرانی دامت برکاته
مجلس شورای ملی جنابعالی را به عضویت هیئت علمیه مجلس منتخب نموده انشاء الله هرچه
زودتر تشریف آورده عموم نمایندگان را از استفادات افکار عالیّه خود قرین امتنان خواهید فرمود.

مجلس شورای ملی

اداره

مورخه ۱۰ ذی قعدة ۲۸

نمره ۳۵۴ / ۹۷۰۰

ضمیمه

کرتب زقرن نجف اشرف رسد حضرت آیات الله فی الانام آقایان خراسانی و مازندرانی
جناب مستطاب آقای آقا شیخ مهدی مازندرانی دامت برکاته مجلس شورای ملی جنابعالی را به عضویت هیئت علمیه مجلس منتخب نموده انشاء الله هرچه
زودتر تشریف آورده عموم نمایندگان را از استفادات افکار عالیّه خود قرین امتنان خواهید فرمود.

سند شماره ۵۴

تاریخ سند : ۲۹ دلو ۱۲۸۹ ش
 ۷ محرم ۱۳۲۹ ق

مجلس شورای ملی

اداره

مورخه ۲۷ محرم ۱۳۲۹

نمره ۲۷۹۳ / ۱۲۱۴۴

مشهد

ضمیمه

توسط انجمن محترم ایالتی خراسان

جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالانام آقای حاج شیخ محمد هادی مجتهد قاینی دامت برکاته
 با کمال مسرت ، خاطر محترم را مستحضر میدارد که در جلسه پنجشنبه ۲۴ شهر
 جاری جنابعالی به عضویت مجلس شورای ملی از جمله علمای طراز اول منتخب شده اید. بدیهی
 است هرچه زودتر تشریف آورده عموم نمایندگان را از وجود محترم خودتان بهره مند و مستفیض
 خواهید فرمود.

مجلس شورای ملی

ش

اداره

مورخه ۲۷ محرم ۱۳۲۹

نمره ۲۷۹۳ / ۱۲۱۴۴

ضمیمه

رئیس انجمن نمایندگان خراسان

جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالانام آقای حاج شیخ محمد هادی مجتهد قاینی دامت برکاته
 با کمال مسرت ، خاطر محترم را مستحضر میدارد که در جلسه پنجشنبه ۲۴ شهر
 جاری جنابعالی به عضویت مجلس شورای ملی از جمله علمای طراز اول منتخب شده اید. بدیهی
 است هرچه زودتر تشریف آورده عموم نمایندگان را از وجود محترم خودتان بهره مند و مستفیض
 خواهید فرمود.

سند شماره ۵۵

تاریخ سند : ۲۷ محرم ۱۳۲۹ ق
۲۹ دلو ۱۲۸۹ ش

مجلس شورای ملی
اداره

سورخه ۷ محرم ۱۳۲۹

نمره ۲۷۹۲ / ۱۲۱۴۳

تبریز

ضمیمه

توسط انجمن محترم ایالتی آذربایجان

جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالانام آقای حاج میرزا ابوالحسن مجتهدانجری دامت برکاته
با کمال مسرت، خاطر محترم را مطلع میدارد که در جلسه پنجشنبه ۲۴ شهر جاری
جنابعالی به عضویت مجلس شورای ملی از جمله علمای طراز اول منتخب شده‌اید. بدیهی است
در تشریف‌فرمایی تعجیل فرموده عموم نمایندگان را از وجود محترم خودتان بهره‌مند و
مستفیض خواهید فرمود.

مجلس شورای ملی

اداره

سورخه ۱۳۴۹

لدوره ۱۳۴۹/۱۳۴۳

شبهه

توسط انجمن محترم آذربایجان

جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالانام آقای حاج میرزا ابوالحسن مجتهدانجری دامت برکاته
با کمال مسرت، خاطر محترم را مطلع میدارد که در جلسه پنجشنبه ۲۴ شهر جاری
جنابعالی به عضویت مجلس شورای ملی از جمله علمای طراز اول منتخب شده‌اید. بدیهی است
در تشریف‌فرمایی تعجیل فرموده عموم نمایندگان را از وجود محترم خودتان بهره‌مند و
مستفیض خواهید فرمود.

سند شماره ۵۶

بی تاریخ

تاریخ سند :

چون از طرف وزارت جلیله داخله داست شوکته صورت ترتیب انتخابات درجه ثانی گلپایگان و خوانسار و محلات که بطور قرعه معین شده خواسته اند، این است که سواد ورقه صورت مجلس آن قرعه عیناً ذیلا درج میشود به تاریخ یوم سه شنبه نهم شهر ذی قعدة الحرام پس از انتشار اعلانات واخذ استخراج آراء درحق دونفر منتخبین درجه اول گلپایگان در محضر انجمن نظار به ریاست حضرت مستطاب اجل اکرم افخم آقای ناصر لشکر حکمران ولایات ثلثه و جمعی از اشراف و علماء نظام و تجار و غیرهم که به اکثریت نسبی جناب مستطاب شریعتمدار آقا میرزا محمد باقر مجتهد و جناب جلالتماب آقای میرزا محمد خان تشخیص و انتخاب گردیدند در جلسه دیگر در محضر جمعی علماء عظام و تجار محترم و اشراف با حضور حضرت معظم نه و منتخبین درجه اول گلپایگان و محلات و کمره و خوانسار که اساسی آنرا ذیلا برقوم است. جناب شریعتمدار آقا میرزا محمد باقر مجتهد، جناب جلالتماب آقای میرزا محمد خان سرتیپ، جناب جلالتماب لواء الدوله، جناب مستطاب شریعتمدار حاج امام جمعه محلات، جناب مستطاب آقای حاج شیخ اسدالله محلاتی، جناب مستطاب آقای آقا شیخ حسین کمره، چون به اکثریت تام یا نسبی به نحو صحیح انتخاب درجه ثانی این حوزه معمول و منجر نمیشد بالاخره به موجب آراء تمام نظار و منتخبین درجه اول و علماء اعلام و تجار و اشراف حاضرین بر حسب قرعه با کمال دقت و احتیاطات لازمه قرعه کشیده شده جناب جلالتماب اجل آقای لواء الدوله و جناب مستطاب شریعت مآب آقای حاج شیخ اسدالله محلاتی به انتخاب ثانی به سمت نمایندگی مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه مشخص و معین گردیدند انشاء الله تعالی مبارک است و امید است که در خدمات نوعی و مصالح عموم اهالی وطن عزیز همه جا خداوند را شاهد و ناظر بدانند.

محل مهر جناب شریعتمدار حاج میرزا هدایت الله مجتهد. محل مهر آقای آقا میر محمد کاظم مجتهد (از نظار هستند) محل مهر آقا میرزا محمد باقر مجتهد، محل مهر جناب آقا شیخ حسین کمره، محل مهر حاج محمد مهدی تاجر (از نظار هستند)، محل مهر شاهزاده اعظام السلطان

(از نظاره‌ستند)، محل مهر حاج غلامحسین تاجر (از نظار هستند)، محل مهر جناب حاج امام جمعه محلاتی، محل مهر جناب آقا میرزا محمدخان سرتیپ (از نظارند)، محل مهر حضرت اجل آقای ناصر لشکر (از نظارند) «امضاء ناخوانا».

فقط ملاحظات قانونی که در اینجا غفلت شده است دو فقره است یکی آنکه قبل از اخذ آراء که معلوم شود اکثریت تام یا نسبی حاصل میشود یا نمیشود بنابر قرعه گذاردند دویم آنکه در یک جلسه دیگر قبل از این قرارداد جناب حاج امام جمعه به اکثریت تام و جناب میرزا محمدخان سرتیپ به اکثریت نسبی منتخب درجه ثانی شده بودند و شکایات به انجمن نظار رسید و معلوماتی از قبیل تطمیع و اتهام برای انجمن نظار حاصل شد آن دو نفر را غیرمقبول و ناصحیح دانسته ابطال کردند معذالک در این جلسه ثانی که حکم به قرعه دادند باز همان دو نفر را داخل در این قرعه گرداند.

سج ۱۱ مهر

(الراجی الی الله محمد باقر)، (عبدالله بالقاسم بن محمد باقر)، (محمد مهدی بن حیدر علی)
(الراجی رضابین معصوم الموسوی)، (غلامحسین بن حسن)، (ناصر لشکر)، (الراجی الی الله محمد باقر)
(محمد کاظم بن الحسین الموسوی)، (علی بابا) (هدایت الله)، (الراجی محمد سعید بن علی محمد)

سند شماره ۵۷

تاریخ سند : بی تاریخ

مجلس شورای ملی

اداره

مورخه

نمره ۴۷۳۱/۱۸۰۱

ضمیمه

تلگراف قصر
اَیُّمُ اللّٰه

خدمت حضرات حجج الاسلام آیت الله آقای خراسانی و آقای مازندرانی دامت برکاتهما
از جمله پنج نفر علماء عظام جناب مستطاب ملاذالانام آقای آقا سید ابوالحسن اصفهانی
سلمه الله اند، مقرر فرمائید عاجلاً روانه تهران شوند که عموم ملت از سعادت حضور ایشان مستفیض
گردند.

مجلس شورای ملی

اداره

مورخه

نمره ۴۷۳۱/۱۸۰۱

ضمیمه

تلگراف قصر

خدمت حضرات حجج الاسلام آیت الله آقای خراسانی و آقای مازندرانی دامت برکاتهما

از پنج نفر مشایخ عظام جناب مستطاب ملاذالانام آقای آقا سید ابوالحسن اصفهانی سلمه الله اند، مقرر فرمائید عاجلاً روانه تهران شوند که عموم ملت از سعادت حضور ایشان مستفیض گردند.

سند شماره ۵۸

تاریخ سند : بی تاریخ

مجلس شورای ملی

اداره

مورخه

نمره ۴۷۳۲/۱۸۰۲

ضمیمه

تلگراف اصفهان

به توسط انجمن محترم ولایتی خدمت جناب مستطاب ملاذالانام آقا میرزا حسن مدرس

تمشه سلمه الله

از جمله منتخبین علماء عظام در مجلس شورای ملی وجود محترم جناب مستطاب عالی

است، انشاء الله عاجلاً حرکت فرموده به تهران تشریف بیاورید که عموم ملت از سعادت حضور حضرتعالی بهره مند گردند.

مجلس شورای ملی

اداره

مورخه

نمره ۴۷۳۲/۱۸۰۲

ضمیمه

کُزب مهنان

بوسط انجمن محترم ولایتی خدمت جناب مستطاب ملاذالانام آقا میرزا حسن مدرس

از جویشین علمایان و روحانیون محترمانه و مجتهدین عالی مقام ولایت تهرانی که در میان ملت
حضرتعالی بهره مند گردند.

سند شماره ۵۹

بی تاریخ

تاریخ سند :

مجلس شورای ملی مورخه شهر سنه ۱۳۲
نمره ۴۷۳۳/۱۸۰۳
ضمیمه

یزد

به توسط انجمن محترم ولایتی خدمت جناب مستطاب ملاذالانام آقای حائری سلمه الله
از جمله منتخبین علماء عظام در مجلس شورای ملی وجود محترم جناب مستطاب عالی
است، انشاء الله عاجلاً حرکت فرموده به تهران تشریف بیاورید که عموم ملت از سعادت حضور
جنابعالی مستفیض شوند.

مجلس شورای ملی

نمره ۴۷۳۳/۱۸۰۳
ضمیمه

یزد

بیتد: بحر محترم، به غیر خدمت جناب ملاذالانام آقای حائری سلمه الله
از جوتهیر عظام در مجلس شورای ملی وجود محترم جناب مستطاب عالی
تشریف بیاورید که عموم ملت از سعادت حضور جنابعالی مستفیض شوند.

بخش سوم:

اسناد روحانیون در دوره سوم
قانونگذاری

(۱۴ آذر ۱۲۹۳ - ۲۱ / آبان ۱۲۹۴ شمسی)

نامه از وزارت داخله خطاب به آیت‌الله شینید مدرس مبنی بر اعلام نمایندگی ایشان از تهران به پیوست اعتبارنامه صادره از وزارت داخله به نام مشارالیه، با اسضاء و مهر حکومت دارالخلافه تهران.

سند شماره ۶۰

تاریخ سند : ۶ جمادی‌الثانی ۱۳۳۲ ق
۱۲ ثور ۱۲۹۳ ش

نمره ۷۵۶

(پشت پاکت)

وزارت داخله

حکومت طهران

خدمت ذیشرافت جناب مستطاب شریعتمدار ملاذالاسلام والانام حجة الاسلام آقای آقا سید حسن مدرس دامت برکاته مشرف شود.

وزارت داخله مورخه شهر جمادی‌الثانیه ۱۳۳۱

حکومت طهران ضمیمه

از

نمره ۷۵۶

به عرض عالی می‌رساند اعتبارنامه نمایندگی مجلس شورای ملی جناب مستطاب عالی را

۶۱

نامه اهالی شهریار به مرحوم آیت الله مدرس در مورد شکایت از انتخابات شهریار و تقاضای رسیدگی به این شکایت از ایشان و جواب مرحوم مدرس به آن نامه.

سند شماره ۶۱

تاریخ سند : ۲۸ رجب ۱۳۳۲ ق
دوم سرطان ۱۲۹۳ ش

۲ سرطان ۱۳۳۲

حجت الاسلاما، مروج الاحکام، به شرف عرض عالی میرساند خاطر مبارک از تظلمات قانونی این بیچارگان اهالی شهریار کماینبی مستحضر است که زیاده از بیست روز است در این موقع رفع محصول که هر روزی توقف ضرری فاحش به جیت رعایای بیچاره است به دارالخلافه آمده از سوء جریان انتخاب شهریار و اقدامات ناشروع رشیدالسلطان نایب الحکومه و تشکیل انجمن نظار غیرقانونی مرکب از چند نفر بی سواد و متهم به سرقت و غیره به مراکز رسمیه متظلم شدیم و زیاده از پانزده روز است حسب الحکم وزارت جلیله داخله نظار را به تهران آورده اند که با حضور دو نفر نماینده وزارت داخله، رسیدگی شود و با آنکه حکومت جلیله آنها را امتحان و معاون حکومت جلیله در مجلس رسمی اظهار فرمودند که سه نفر آنها سواد ندارند و روزنامه رعد صریحاً نوشت هر چه داعیان از وزارت جلیله داخله استدعای عاجزانه نمودیم که مجلس رسیدگی را تشکیل فرمایند اظهار مرحمتی نشده است، اخیراً حکومت جلیله قرار گذاشتند که نظار را حضور مبارک حاضر نموده که حضرت مستطاب عالی به مواد شکایت رسیدگی و آنها را امتحان فرمایند و اکنون چند روز است دعاگویان به جهت این امر در تهران مانده که اقلاً این امر بر حضرت مستطاب عالی مسلم و بر اطلاعات بندگان عالی افزوده شود و یقین است طفره از تشکیل این مجلس امتحان، بزرگتر برهانی بر صدق عرایض چاکران و کذب اتاویل ایشان است، چون موقع سخت است مستدعی است صدق عرایض دعاگویان را در صدر عریضه مرقوم فرموده مرحمت فرمائید تا مرخص شده، انشاءالله در حین افتتاح مجلس شورای ملی به مرکز شرفیاب

و به مراحم وکلای بی غرض حق مشروع خود را اتخاذ نمائیم و اخیراً خاطر مبارک را متوجه میدارد که محال است اهالی شهریار این وکیلی را که برخلاف چندین ماده نایب الحکومه شهریار تعیین کرده است بپذیرند زیاد عرض و تصدیعی نداریم. ادام الله ایام افاضاتکم.

عریضه اهالی بیچاره شهریار

بسم الله الرحمن الرحيم

حضرات شهریاری از انتخاب شهریار در ضمن سوادى شکایت نمودند، جماعت کثیره به تهران آمدند، نزد حقیر مکرر آمدند چون موقع مناسب اینگونه اجتماعات نبود در مقام اسکات آنها برآمدم کلیه شکایات را منتهی به یک ماده نموده که آن بی سوادى بعضی اجزاء انجمن نظار بوده باشد با آقای قوام الدوله دوستانه مذاکره شد قرار دادند اعضاء انجمن را غیررسمانه نزد حقیر بفرستند تا استکشاف حال نموده رفع شکایت شود چند روز گذشت اعلام فرمودند که بعضی از آنها به شهریار رفته اند پیغام می دهیم بیابند، دو روزی گذشت اثری ظاهر نشد، حکومت شهریار نزد حقیر آمد که می فرستم بیابند، سه روز گذشت اثری ظاهر نشد روز چهارم در خیابان ایشان را ملاقات کردم گفتند من امروز می روم به شهریار آنها را روانه می نمایم، الیوم که پنجم است اثری ظاهر نشد.

فی ۵ شهر شعبان ۱۳۳۲ سید حسن مدرس

سجع مهر (حسن این اسمعیل طباطبایی)

توجه می رود و مال است اما به تیر از این کبریا که روضه حضرت زین العابدین
 تیر از تیر کرده است. پذیرد زین و تیر از تیر روضه حضرت زین العابدین
 مرصع است اما به تیر از تیر

بسم الله الرحمن الرحيم

حضرات کرام از انجمن کرام در روضه حضرت زین العابدین
 جهت تیر و بطهران آمدن تیر و حقیقت کرام در روضه حضرت زین العابدین
 اجتماع نمود و تمام احکام از این کرام که در تیر و حقیقت کرام
 بیت و در تیر و حقیقت کرام از انجمن کرام در روضه حضرت زین العابدین
 قوام الدوله در تیر و حقیقت کرام قرار دادند و از انجمن کرام در تیر و حقیقت کرام
 حقیقت کرام در تیر و حقیقت کرام از انجمن کرام در روضه حضرت زین العابدین
 اعلام فرمودند که انجمن کرام از انجمن کرام در روضه حضرت زین العابدین
 از انجمن کرام در تیر و حقیقت کرام از انجمن کرام در روضه حضرت زین العابدین
 سه روز کرام از انجمن کرام در تیر و حقیقت کرام در روضه حضرت زین العابدین
 گذشته و از انجمن کرام در تیر و حقیقت کرام از انجمن کرام در روضه حضرت زین العابدین
 از انجمن کرام در تیر و حقیقت کرام از انجمن کرام در روضه حضرت زین العابدین
 سید محمد آقا

۶۲

نامه اهالی بارفروش به مرحوم آیت الله شهید مدرس و شکایت از وجود تقلب و نادریستی در انجام انتخابات آن شهرستان و گله از عدم توجه و ترتیب اثر ندادن مقامات دولتی به شکایات قبلی اهالی شهرستان بارفروش و تقاضای تذکر به دولت به علت عدم توجه و فرستاده نشدن بازرس امین از طرف دولت .

سند شماره ۶۲

تاریخ سند : ۸ ذیقعه ۱۳۳۲ ق
۶ میزان ۱۲۹۳ ش

از بارفروش به تهران ۸ ذیقعه ۳۲

حضور مبارک حضرت مستطاب حجة الاسلام والمسلمین آقای آقا سید حسن الشهید به مدرس
متع الله المسلمین بطول بقاءه

از آنجائی که آن وجود محترم پی. شرو قافله دادگران و قائد جیش اسلام خواهان و تقاوه تجدد طلبان و خلاصه وطن پرستان و صاحب احساسات عدالت خواهی و دارای مراتب تساوی جویی و بالاخره مظهر آدمیت و مظهر قواعد انسانیت و چراغ ملت و نور حذقه دولت و مصباح شریعت و ضیاء افکار المله میباشند لهذا این بندگان فلک زده ستم دیده و جور کشیده برای رفع شبهات و دفع تقلبات و قلع دسایس حيله کاران هر چند به هیئت دولت عریضه نگار گردید و دسائس خائنین را به اوضح عبارات و املح اشارات ظاهر و آشکار نمود و الحاح و اقتراح کرد تا مگر لطف نظری نمایند و انتخابات مازندران سیما بارفروش و توابع را که با یک دنیا حيله و تزویر خاتمه یافت تنقید نمایند و منتشی بی غرض را خواستار گردیده ابداً گوش نداده و به فریاد بیچارگان اعتنائی نمودند. اینک حضرت مستطاب عالی را وسیله قرار داده تا مگر احساسات عالیّه آن ذات ملکوتی صفات اسباب توجه دولت شده و رسیدگی فرمایند. خوش بود گر محک تجربه آید بمیان تا اگر نویسندگان مفرزند سیه روی شوند و اگر انتخاب شدگان دسیسه کاره اند سیه کاسه شوند و انتخابات موافق قانون تجدید شود تا منتخبین ملت و اشخاص

لایق انتخاب شوند امید است که از بذل توجه مخصوصه به تنبیه دولت به سوء جریان انتخابات
مازندران یا اقلاً فرستادن یک نفر مفتش بصیر امین را مضایقه و دریغ نخواهند فرمود. اداکم الله تعالی
والسلام علی من اتبع الهدی.

سج ۲۴ مهر بیضی شکل

از درویش طهران
۸ رزقه ۱۳۱۲

مهر بر کرم نقاب جوایسم دسین انتر تا سیم بشیر بوسه تر دسین بوسه

از بایک تو فو تم میزده طه و امان ده نه بوسه و امان ده نه بوسه و امان

هل پستان و صاحب است دولت فمرد و از رتبه و بایک طه و امان

و بعد از این است و چون است و از ده ده است و بایک طه و امان

له این بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه

میدان و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه

طه و امان و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه

و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه

و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه

و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه

و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه

و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه

و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه

و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه

و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه

و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه

و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه و بایک و سینه

۶۳

نامه علماء همدان به مرحوم آیت الله شهید مدرس و اعلام عدم صلاحیت حاج امیر نظام کاندیدای نمایندگی شهرستان همدان به دلیل سوء سوابق و انجام تقلب و دیسه در جریان انتخابات .

سند شماره ۶۳

تاریخ سند : ۲۰ محرم ۱۳۳۳ ق
۱۷ قوس ۱۲۹۳ ش

۲۰ محرم ۱۳۳۳

حضور مبارک حضرت مستطاب حجة الاسلام والمسلمین آقای سید حسن مدرس دامت برکاته المتعالی، تصدیع میدهم چون به تأیید حضرت حق جل شأنه مجلس شورای ملی به مبارکی افتتاح گردید و میتوان تظلمات خود را به پیشگاه مجلس مقدس عرضه داشت اینک ماتوسط حضرت مستطاب عالی سوء جریان انتخاب همدان را به عرض نمایندگان میرسانیم.

حاجی امیر نظام معلوم الحال که در استبداد صغیر وزارت مالیه را دارا بود و در فتح طهران آنچه باید و شاید در کشتن مجاهدین و ملین فروگذار نکرد و پس از فتح طهران با دادن سی هزار تومان فدیة از چنگ قهرمانان گریخت و به وسائل غیر مشروع به حکومت کردستان برقرار و در موقع آمدن سالارالدوله مخصوصاً بدون اجازه دولت آن صفحه را بی حکومت گذاشت و در مراجعت به همدان از سوء تدبیر اولیاء امور اسر به جلوگیری سالارالدوله گردید در صورتیکه تمام اهالی آن صفحات می دانند که همه روزه با سالارالدوله کتباً و تلگرافاً مخابره داشت و با گرفتن ۵۰ هزار تومان یک فقره و پنجهزار تومان یک فقره و بیست هزار تومان دیگر از بابت مالیات دو ساله یک عدد فشنگ بر ضد سالارالدوله ضرر نکشید و پس از غارت دادن و آتش زدن انجمن ولایتی و نظمیه و سایر دوائر دولتی همدان را بدون جنگ در صورتیکه پنج هزار نفر جمعیت اردوی او بود و با داشتن توپ و قورخانه زیاد به تصرف دوپست نفر کرد داد و خود

هم در دو فرسخی همدان ملحق به اردوی سالارالدوله گردید و به طرف مرکز آمد پس از شکست سالارالدوله به همدان برگشت و فقط امیرافخم دچار غارت گردید همچو شخص معلوم الحالی که اگر بنا شود سیاست اعمال او را نگاشت چندین مجلد لازم دارد در موقع انتخاب وکیل به تمام دهات حاجیلو و عاشقلو که به علاوه ملکیت حکومتی آنجا هم با اوست قدغن کرد که هر رعیتی به شهر نرود و تعرفه نگیرد، ده تومان جرم و خانه اش خراب خواهد گردید، بیچاره رعیت از ترس جان زراعت و خرمن خود را در صحرا گذاشته و فوج فوج به شهر ریخته و تعرفه می گرفتند و بیچاره اهالی شهر به واسطه ازدهام دهاتی نتوانست تعرفه بگیرد و آنچه اهالی در این خصوص کتباً و تلگرافاً به مرکز تنظیم کردند حاصلی نبخشید و امیرنظام هر کس را مانع تصور کرد تهدید به قتل نمود و از طرف دولت آقای ناظم العلوم مأمور تفتیش انتخاب همدان گردید ایشان هم متأسفانه به عنوان اینکه دولت قوه ندارد نتوانست اقدامی بنماید و امیرنظام با اینکه سوابق اعمال او همه برضد حکومت ملی قیام و اقدام کرده و به علاوه از مرکز حکومتی خود یعنی از حاجیلو و عاشقلو انتخاب شده یک نفر شهری رأی باو نداده و به موجب قانون انتخابات نمیتواند وکیل شود و صلاحیت ندارد، خود را با این دسائس وکیل میداند، الحال که مجلس شورای ملی اقتراح و ملت به آزادی میتواند تظلمات خود را عرضه دارد حضرت مستطاب عالی را در پیشگاه مجلس مقدس واسطه قرار داده و عرض میکنم با اینکه انتخاب امیرنظام به واسطه اقداماتش که اظهر من الشمس است و در حوزه حکومتی خود بوده به موجب قانون انتخابات قانونیت ندارد و ایشان از حق انتخاب کردن و انتخاب شدن محرومند اسناد معتبره نیز در دست است که انتخاب ایشان به دسیسه است و با مختصر توجهی به وضع انتخاب همدان به خوبی آشکار میشود الحال نمایندگان ملت را عموماً و حضرتعالی را خصوصاً به حقیقت اسلام قسم میدهم که بذل توجهی در انتخاب امیرنظام نموده و نگذارند یک همچو شخص معلوم الحال وکیل همدان شده و اهالی همدان را از حق مشروع خود محروم دارد.

من الاحقر العاصی حسین الحسینی اقل کاظم ذوالفقارزاده اقل خدام الشریعة المطهره و
احقر الطلاب محمد باقر بن محمد تقی اقل الطلاب عبدالرزاق الاحقر محمد باقر اقل الطلاب
والمحصلین خادم الشریعة المطهره محمد حسین اقل الطلاب محمد باقر آنجا که عیان است
چه حاجت به بیان است انا العبد [ناخوانا] سیف الله علی اصغر .

اناب گردی، اناب منی خوردند، هفتاد و نه روز است که در اناب بی بی میسرت، جمعه درجه
 برض اناب هر روز که بخورد، مال دنیا و کمالی تر شود و در هر یک از خدمت جمع است که به سیم
 هم بدلی تو هر روز اناب، این نظام مذکور اند که یک نفر مسوول که یک نفر بدلی است، اما به هر روز
 شروع خود خورد و ده

۶۴

تلگراف تبریک علماء ، مرحوم حاج آقا نوره و تعدادی دیگر از علماء و روحانیان اصفهان به مجلس شورای ملی به مناسبت گشایش دوره سوم مجلس. سند شماره ۶۵ نیز پاسخ این تلگراف است از طرف مجلس با امضاء رئیس مجلس، مرحوم مؤمن الملک.

سند شماره ۶۴

تاریخ سند : ۲۶ محرم ۱۳۳۳ ق
۲۳ قوس ۱۲۹۳ ش

نمره کتاب	اداره تلگرافی دولت علیه ایران				سنه ۱۳۳۲
از اصفهان	نمره قبض	۱۴۲۳۱	عدد کلمات	تاریخ اصل توضیحات	تاریخ وصول
به تهران	نمره تلگراف	۳۱۸	۱۴۶	۲۱	۲۲ حمل
					اسم گیرنده
					حسن

مقام منبع دارالشورای کبری شیدالله ارکانه بشارت افتتاح مجلس مقدس که نهایت ماسول و نهایت منظور و مسئول عموم ملت و انتظار به اقصی مرتبت بودند موجب تشکر و خصوص مسرت گردید با منتهای حبور و سرور عرض تبریک و تحریب تهنیت مینمائیم. الیوم انجزت المال ما وعدت امیدواریم به اقبال اعلی حضرت شاهنشاهی خلدالله ملکه و مساعی جمیله وزراء عظام و وکلای کرام ملت موفق به حصول قوت و استقلال دولت اسلامی و حسن استقبال و رفع نواقص و اختلال امور شده ماسول عمومی که انتظامات داخلی و اصلاحات خارجه میباشد انشاءالله حاصل و امیدواری کاسل گردد موفقیت آن نواب محترم را از خداوند خواهانیم .

داعی شیخ نوره داعی ابوالقاسم الموسوی رنجانی داعی میر محمد تقی مدرس داعی محمد علی کلباسی داعی عبدالحسین مدرس داعی میرزا احمد دولت آبادی داعی عبدالله الحسینی داعی صدرالعلما داعی حاج آقا داعی مهدی الحسینی

سج مهر (تلگرافخانه مبارکه)

[illegible]

سند شماره ۶۵

۲۸ محرم ۱۳۳۳ ق

۲۵ قوس ۱۲۹۳ ش

تاریخ سند :

به تاریخ ۲۸ شهر محرم ۲۵ قوس سنه ۱۳۳۳

اداره

مجلس شورای ملی

نمره کتاب ثبت
کارتن ۴ دوسیه ۳
ذکر نمره های قبل
ضمیمه

اصفهان جواب نمره ۳۱۸

جناب مستطابان شریعتمداران آقا شیخ نورالله ثقه الاسلام و آقایان علمای اعلام کثرالله

امثالهم،

تلگراف تبریک آن آقایان محترم که حاکی از احساسات وطن خواهی و ملت دوستی بود

واصل و موجب امتنان نمایندگان عظام گردید.

حسین (موتمن الملک)

تاریخ ۲۸ محرم ۱۳۳۳

اداره

مجلس شورای ملی

اصفهان جواب ۳۱۸

جناب مستطابان شریعتمداران آقا شیخ نورالله ثقه الاسلام و آقایان علمای اعلام کثرالله امثالهم،

تلگراف تبریک آن آقایان محترم که حاکی از احساسات وطن خواهی و ملت دوستی بود

در حبش نمایندگان عظام گردید

نمره کتاب ثبت	۱۴۸
کارتن	۱
دوسیه	۳
ذکر نمره های قبل	
ضمیمه	

۶۶

نامه چندتن از علماء بارفروش سازندگان دربارهٔ صحت انتخابات بارفروش و رد اتهام خیانت و فساد که چند تن از اشخاص مغرض اعلام داشته بوده اند .

سند شماره ۶۶

تاریخ سند : ۶ صفر ۱۳۳۳ ق
۲ جدی ۱۲۹۳ ش

شهر صفرا مظفر

پارس نیل ۱۳۳۳

مقام رفیع مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه از قراریکه از تهران راپورت رسیده است چند نفر اشخاص مغرض کاغذی داشته اند به مهرهای درب مسجد شاه مهر می کردند که به مجلس مقدس تقدیم نمایند و چیزهایی را که در آن ورقه گنجائیده بوده اند مثلاً یکی این بوده است که نظار آمل برخلاف قانون یک روز ورقه داده و یک روز رأی گرفته اند و صندوق رأی به توسط شخص غیرامینی به بارفروش فرستاده اند یا اینکه خیانت از رأی شده و پاره حرفهای بی اساس دیگر ماها که هیئت نظار آمل هستیم این حرفهای بی محل را تکذیب نموده و عرض مینمائیم که ما آنقدر سواد داشتیم که قانون انتخابات فارسی نوشته و دستور داده شده است خوانده و تکالیف مواد قانونی را اجرا داشته و بلکه تمام تکالیف قانونی رعایت شده است و به دست خائنین نرسیده است هرگاه لزوم پیدا کند تمام محترمین اهالی بارفروش و آمل (و نور) حاضرند در تلگراف خانه حاضر شده صحت عمل انتخابات خود را ثابت داریم چه خیانتی شد که تمام اهالی به فریاد بلند رأی خودشان را عرض میکنند و به هر قسم امتحانات حاضر بوده و می باشند . (صدرالسادات) (هادی نجفی) (یا علی اکبر) (علی اصغر) (یا محمد) (محمود بن محمد شریف)

(حاشیه نامه)

بسم الله الرحمن الرحيم

در روز اول مجلس انتخاب احقر حاضر بودم بعدها تا آخر زمان همه روزه گماشته احقر حاضر بوده برای اطلاع و تمیز صحیح از سقیم آنچه معلوم نمودم انتخاب از روی قانون صدور یافته بلکه گمانم اینست که تطبیق انتخاب به قانون و تعیین وکیل بدون غرض نفسانی کمتر جایی اتفاق افتاد که در آمل واقع شد هر کس که ایرادی دارد مضمون است که طالب اغتشاش و سد باب مجلس مقدس شورای ملی بیباشند امید است خداوند اهل فساد را سبیل به اصلاح یا از روی زمین بردارد .

حرره الاحقر اسمعیل آملی فی شهر صفر المظفر ۱۳۳۳

(عبد اسماعیل)

(حاشیه نامه)

بسمه تعالی

احقر انام میرزا محمد لارجانی اسیری در مجلس انتخابات من البدایة الی الختامه حاضر بوده انجمن نظار بلده آمل تمام نکات قانون انتخاب را به خوبی مسبق و منظور داشته دادن تعرفه و گرفتن آراء بر طبق قانون بوده است گمان میکنم اگر کسی غیر از این چیزی نوشته است از کسانی باشند که رأساً مایل به اصل انتخاب بلکه افتتاح مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه که به راستی کعبه آمل ایرانی نژاد است نداشته و گرنه اشهد بالله تعالی و کفی به شهیدا که بی دسیسه تر و پاک تر و باشوق و ذوق تر از انتخابات این صفحه گمان ندارم در تمام مملکت ایران صانها الله تعالی عن طوارق الحدثان انتخابی واقع شده باشد، ابدآ به این قسم از آتريک ها اعتنایی نخواهد بود زیرا که از منابع فاسده و ارباب اخلاق کاسده سر زده است.

وانا الاحقر میرزا محمد الاسیری

سج مهر (العبد المذنب میرزا محمد)

۶۷

در جلسه اول ربیع الاول سال ۱۳۳۳ ق در دوره سوم تقنینیه^(۱) و به هنگام بحث در باره اعتبارنامه حاج آقا شیرازی، مرحوم آیت الله شهید مدرس ضمن انتقاد از برخی احزاب چنین بیانی دارد: «در وقت انتخابات اغلب قوای این شهر برخلاف انتخابات من و حاج آقا و حاج امام جمعه بود و به جهت آن مساعی جمیله هم صرف و پول ها خرج شد ولی موفق نگشتند. حاج آقا هم خوب بود این حزب های زهرماری که در این مملکت تشکیل شده او هم یکی از همین حزب ها بود. این همه که می گویند حاج آقا پول خرج کرده نمیدانم این پولها را از کجا آورده بود چرا گیر ما نیامد قوای این شهر از اعالی تا ادانی برخلاف انتخاب شخص من و حاج آقا و حاجی امام جمعه بودند و چون مایل به مشروطه نبودند ما فشار آوردیم تا این مجلس را درست کردیم الان آن خدمات را فراموش کرده اند در همین جلسه مجلس چه وقایع بزرگی اتفاق افتاد شعبه کلوپ اعتدال یا فلان تشکیل میدادند از مردم پول میگرفتند، خرج می کردند.»

گروهی طی نامه ای که به مجلس نوشته اند این بیانات مرحوم مدرس را دستاویز حمله به شخصیت ایشان کرده اند. نامه زیر از جانب آن گروه است.

سند شماره ۶۷

تاریخ سند : اول ربیع الاول ۱۳۳۳ ق
۲۶ جدی ۱۲۹۳ ش

مقام مقدس ریاست محترم دارالشوری ملی شیدالله ارکانه
ما امضاء کنندگان ذیل که جزء یک حزب محترم و مقدس این مملکت هستیم و در جلسه غره ربیع الاول حضور داشتیم متأسفانه آقای مدرس یک لفظ خیلی قبیح که به هیچ وجه شایسته مقام ایشان نبود متذکر احزاب گردید و این باعث انزجار خاطر این جانبان که خود را نیچرست میدانیم گردید. اینک بوسیله این ذریعه درخواست جبران این حرکت قبیح بای وسیله جداً تقاضا مینمائیم.

حسین صدرائی سید ابوالحسن ملک سید جواد تقی زاده و چند امضاء دیگر

۶۸

به هنگام بحث در باره اعتبارنامه حاج آقا شیرازی که در مجلس به شدت مورد کنکاش قرار گرفته بود و در نهایت اعتبارنامه ایشان رد شده، از جانب مرحوم آیت الله حاج آقا نورالله اصفهانی تلگراف زیر در تأیید و لزوم انتخاب ایشان به مجلس شورای ملی مخابره شده است.

سند شماره ۶۸

تاریخ سند : ۱۸ ربیع الاول ۱۳۳۳ ق
۳ دلو ۱۲۹۳ ش

سنه ۱۳۳۳

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

نمره کتاب ۸۸

از اصفهان	نمره قبض ۱۶۷۱۶	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به تهران	نمره تلگراف ۱۵	۹۹	۲		۳ دلو	

توسط جناب اجل اکرم حضرت آقای رئیس مجلس دارالشورای ملی دام اقباله العالی مقام منیع اعضاء دارالشورای ملی شیدانه ارکانه برحسب اطلاعات حاصله معلوم شد که در اعتبارنامه جناب مستطاب ملاذالاسلام آقای حاجی آقا شیرازی مذاکراتی شده با وجودی که اعتبارنامه در کمیسیون محترم تصویب شده و نظربه سراتب درستی و وطن خواهی و دیانت و صحت عمل که در این مدت از معظم الیه دیده شده امید است که و کالت چنین شخصی مورد اغراض مغرضین نشود و ملتفت دسایس مفسدین نسبت به انتخاب این گونه اشخاص صحیح عمل باشند.

شیخ نورالله

سج مهر (تلگرافخانه مبارکه)

۶۹

تلگراف علماء بوشهر به مجلس سنی بر اعتراض به تجاوز انگلیس و روس به ایران و حمله ماسوران انگلیسی به منزل کنسول آلمان و ربودن او و میهمانان او با بی احترامی، علیرغم بیطرفی ایران در جنگ بین المللی اول و کوشش دولت و مردم ایران در حفظ حسن روابط .

سند شماره ۶۹

تاریخ سند: ۲۶ ربیع الثانی ۱۳۳۳ ق
۲۲ حوت ۱۲۹۳ ش

کبیله مجلس مقدس

سنه ۱۳۲۳

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

نمره کتاب

از بوشهر	نمره قبض ۶۰۳۶	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول	اسم
به تهران	نمره تلگراف ۶۹	۷۴۳	۲۱		حوت ۲۱	گیرنده

مقام منبع وزارت جلیله داخله و مجلس مقدس شورای ملی کبیله شورا، ارشاد، رعد، آفتاب، نوبهار و غیرهم دیروز به سبب وحشت خبر گرفتاری قونسول و تاجر آلمانی و ازدحام عموم طبقات ممکن نشد مطالبی را کاسلا اظهار نمائیم اینک در اثر تلگراف دیروزی مجدداً حسیات افراد اهالی را بوسیله این تلگراف شرح میدهم در این موقع جنگ عموم اروپ دولت علیه ایران با وصف احکام صادره از علماء اعلام و حجج اسلام در وجوب دفاع و تهییج حسیات ملی محض حفظ مقام دوستی دولتین روس و انگلیس اختیاری طرفی نموده و از ابتداء جنگ تاکنون هیچ اقدام که منافات با بی طرفی باشد ننموده در این صورت عموم ملت ایران از حسن مناسبات دولتین خاصه دولت انگلیس آن توقع و تمنا را داشته که دولتین نه تنها احترام بی طرفی ایران را منظور داشته بلکه دفع اخلال را از شمال و جنوب نیز کرده باشند افسوس که دولت انگلیس آن تمنا را بجا نیاورده سهل است در جنوب مانند روس در شمال

رخنه به بی‌طرفی ایران افکنده و برخلاف مراتب دوستی و حسن مناسبات و احترام قیادت رفتار مینماید و تعلقات دولت علیه را بر سائر دولتین مقطوع می‌سازد. مظالم و تعدیات دولت انگلیس در جنوب بجایی رسیده که دیگر جای آن ندارد که این ملت ستمدیده تحمل و خودداری نماید بدون اینکه در سیصد فرسخ خاک بنادر دهشاهی ضرر مالی یا جانی به آنها رسیده باشد به اسم ناامنی فارس بوشهر و شیراز را احتلال نموده دو سال قبل به غیر حق بندر دلبار بمبارده نموده هجده فروند کشتی رعایای ایران را آتش زدند چهار ماه قبل در خارج بوشهر بدون اجازه دولت ایران ایجاد تلگراف خانه بی‌سیم نمودند در مدت سه سال اخیر تمام نواحی دشتی و دشتستان به استثناء حیدرخان خائن بندر ریگی احتلال ناجائز انگلیس را به چشم خشم نگریسته در خیال هجوم بر آنها بودند ولی همیشه از طرف حکومت محلی و علماء بلد محض حفظ مقام دوستی و صیانت بیطرفی از این تهاجم جلوگیری می‌شد و تمام این تعدیات و مظالم را ملت جنوب محض رعایت حسن جوار و ملاحظه مناسبت بی‌طرفی با یک بردباری فوق الطاقه تحمل نموده تا آنکه شب سه شنبه ۲۳ سه ساعتی از نصف شب گذشته نماینده دولت انگلیس یکمده کثیری از سربازان هندی با صاحب منصبان انگلیسی به منزل قنصل المان و یک نفر تاجر آلمانی فرستاد قنصل و شخص تاجر و عیال او را با وصف اینکه هیچ وقت مهیج حسیات مردم نبودند دستگیر نموده به کشتی که قبل از وقت تهیه شده بود بردند صبح که این خبر در میان شهر منتشر شد عموم مردم از این حرکت نماینده انگلیس که به مثابه حرکت طارق سارق بوده و از هتک حرمت بیطرفی دولت متبوعه خود با یک حالت حزن انگیز به هیجان آمدند هر چند که حکومت محل حسب الوظیفه از شورش عام جلوگیری مینمایند ولی حالا جلوگیری از هیجان حسیات ملت نهایت اشکال را دارد و خوف آنست که رفته رفته ماده غلیظ و کار به مقام نازک بکشد خوب است که قبل از قوای فرصت دولت علیه درصدد چاره‌جویی برآمده از دربار لندن و حکومت هند استرداد حضرات را جداً بخواهد تا اینکه این فتنه خوابیده شود والا ملت جنوب خاصه اهالی شجاع دشتی و دشتستان زیر بار این ننگ نمی‌روند خواه دولت راضی باشد یا نباشد از انتصار سه نفر مظلوم‌سهمان دولت متبوعه خود دست نخواهند کشید البته بر اولیای امور و عموم اهالی ایران خاصه اهالی تهران لازم است که با یک جدیت و فعالیت صحیحی به هر نحو که ممکن باشد اسباب استرداد آنها را فراهم بیاورند و اگر

انگلستان از بودن این سه نفر آلمانی در بوشهر اطمینان ندارند دولت آنها را در داخله ایران تا بعد از انقضاء جنگ محافظت نماید و عجالتاً برای حفظ بوشهر یک‌عده ژاندارم رابه بوشهر جلب کند و اگر در اجراء عملیات کوتاهی شود بنادر عاقبت خیلی وخیمی را کسب خواهد نمود چون انگلیسیان بصره را بتوسط خائنین اشغال کرده‌اند حالا در صدد بهانه‌جویی هستند که اسباب هیجانی فراهم آورده بنادر ایران را کاملاً اشغال [در متن سند چنین است، صحیح: احتلال یا اشغال] نمایند ولی امیدواریم به یمن توجه اسام عصر عجل الله تعالی فرجه که موفق نشوند. اللهم انصر الاسلام واهله.

الاحقر عبدالله الموسوی البلادی الاحقر ابراهیم بن عبدالله الاحقر محمد علی ابن عبدالله
بهبهانی نجفی الاحقر محمد علی الموسوی الاحقر جواد طباطبائی

سجع مهر (تلگرافخانه دولتی)

کمسیون عرایض

۲۶ ربیع الثانی ۱۳۳

نمبر کتاب

۱۳۳۳

از رهنر	نمره قبضه	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول	اسم گیرنده
ب. ۵۱	عمره فلکراف مصر ۶۹			مرا	۲۱/۵	

[illegible]

[illegible]

۷۰.

تلگراف آیت الله سید مصطفی کاشانی از عراق به مجلس شورای ملی و هشدار در مورد تسلط مادی و معنوی خارجی بر مسلمین و ضرورت خاتمه دادن به تصرفات مالکانه روس و انگلیس و اتحاد و همراهی با دولت عثمانی. این نامه مربوط به آغاز جنگ جهانی اول است که عثمانیها از جانب آذربایجان وارد ایران شدند و نیز روسها و انگلیسیها هر یک از جانبی ایران را مورد تاخت و تاز خویش قرار دادند.

سند شماره ۷۰

تاریخ سند : ۸۲ ربیع الثانی ۱۳۳۳ ق
۲۴ حوت ۱۲۹۳ ش

سند ۱۳۳۳

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

نمره کتاب ۸۹

از خاتقین	نمره قبض	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به طهران	نمره تلگراف ۲۲۶	۲۰۴	۱۰ سارت		شب احمل	

پامناز توسط ثقة الاسلام آقا سید حسن کاشانی دام علاه، مقام متبع مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه چون سعادت و رستگاری ملت ایران را بسته به اقدامات خالصانه و مساعی مجدانه آن ذوات محترمه دانسته و حل مشکلات داخلی و خارجی مملکت را متوقف بر خدمات صادقانه آن وجودات معظمه میدانم تبریکات صمیمانه و ادعیه خالصانه خود را تقدیم مینمایم البته آن ذوات محترمه که آن مقام متبع را اشغال و اصلاح حال این ملت فلک زده را در عهده گرفته این معنی را منظور نظر میدارند که یگانه سدی که جلو هرگونه اصلاحات را گرفته و مانع از جریان امور ملتی و دولتی و مملکت را به این حال اسف اشتغال انداخته همانا تسلط مادی و معنوی خارجه است که چنگال استیلای و نفوذ آنها در سراسر وجود آن مملکت به مراتب بیش از اختیارات وزراء ایشان در مملکت خودشان است هیچ موقعی برای قطع ید و لااقل تقلیل نفوذ اجانب بهتر از این موقع نبوده و هیچ زمانی برای رفع نمودن اختیارات

سجع سهر (تلگرافخانه دولتی)

پایان در مطهره السلام و کسب کمال نزد امام معصوم علیهم السلام
سعدت و سرگشتگی در ملت ایران را بسته دیدار است خلفه دوسم محمد زین العابدین خود را بسته و مکتوبه
داخله و خارج را بسته و عزت و عافیت از آن جبهه معصوم را برتری است میانه و ادب و عافیت
خود را اقیعیم میام البته آن در دست خود بران مقام فتح را افعال و اوضاع حال این ملت را در یاد
عبدالمعز ای معجز امیر نظم میرا در یاد کن سحر و جادو هر گونه جلاست از کفر و فتنه از جوین از هر طرف که
و مکتب را با این حال است اسما انداخته بکمال و در معجزه خود بر آید و بکمال است و نفوذ
از در و دروازه و در آن ملک بر آید بر آید از آنست و وزیر او ایسان در درون خود بر آید بر آید بر آید
قطعید و دلا در تعلق نفوذ از آنست بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید
اصحاف است اسعد دل گنگ در عثمان اسلام بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید
صمد بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید بر آید
خاسته و در آن تصرفات با این نزد و در آنست و در آنست و در آنست و در آنست و در آنست و در آنست و در آنست
اگر معصوم کمال است

۷۱

تنگراف آیت‌الله شهید حاج آقانورالله اصفهانی و آقای کلباسی به مجلس شورای ملی در موضوع دخالت کنسول روس در علی‌آباد زرنند کرمان و اشاره به اینکه اینگونه دخالتها با استقلال دولت ایران منافات دارد.

سند شماره ۷۱

تاریخ سند : ۱۴ جمادی الاول ۱۳۳۳ ق
۱۰ حمل ۱۲۹۴ ش

سنه ۱۳۳۳

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

نمره کتاب ۱۰۹

از اصفهان	نمره قبض ۵۳۲	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به تهران	نمره تلگراف ۱۶۲	۸۴	۱۰		۱۰ حمل	

توسط حجت الاسلام آقای مدرس و حضرت آقای مدیرالاسلام کرمانی مقام منبع دارالشورای کبری شیدالله ارکانه در موضوع دخالت غیر مشروع قنسول روس در علی‌آباد زرنند کرمان چون منافی استقلال دولت علیه بوده عموم علماء اعلام رفع آن را از هیئت دولت استدعا کردند، هنوز اقدام مؤثری ظاهر نشده و اولین وظیفه هیئت دولت و اسنای ملت حفظ استقلال دولت است، مستدعی است عاجلاً هیئت محترمه دولت را متوجه رفع غائله فرمایند.

داعی احمدالحسینی کلباسی داعی شیخ نورالله.

سجع مهر (تلگرافخانه مبارکه)

به وزارت خارجه نوشته شود.

۱۰ ربیع الاول ۱۳۳۳

۷۲

نامه آقا سید حسن کاشانی ، به مناسبت ارسال تلگراف آیت الله حاجی سید مصطفی کاشانی. این تلگراف به خانقین و از خانقین توسط آقا سید حسن کاشانی به مجلس شورای ملی فرستاده شده است .

سند شماره ۷۲

تاریخ سند : ۱۵ جمادی الاول ۱۳۳۳ ق
۱۱ حمل ۱۲۹۴ ش

۱۵ جمادی الاول ۱۳۳۳ تهران بازار پاسنار ، خانه نمره ۱۱
مقام منبع مجلس مقدس شورای ملی شید الله ارکانه تلگراف جوف از حضرت مستطاب آیت الله آقای حاجی سید مصطفی کاشانی دامت برکاته میباشد ، از دارالحرب بصره نوشته شده ، از خانقین توسط داعی مخابره شده ، لغاً تقدیم داشت ، البته نمایندگان محترم به نظر دقت در مطالب پیشنهادی آن نگریسته ، آنچه جواب مناسب دانسته صادر خواهند فرمود و سواد آنرا برای داعی خواهند فرستاد . زیاده تصدیع است ، الجانی حسن الحسینی الکاشانی .

۱۳۰۳
 ۱۵۱۴۱۲۱
 طهرت بازار ناز خانه

تمام نسخ جبر ندرت شریعت در خانه
 در حقیقت آیه به آن حاجی مصطفی شایسته است
 پیشه در در آخر بصره نوشته شد از فاعلین و تعداد آن
 شد لقا تقدیم دست به نامید که آن مجتهد بزرگوار
 پیشه نام آن بزرگوار آنچه جلیل ناب دشته صادر حلقه
 در حلقه اندک از حلقه در سال نهم تصدیق است

۷۳

پاسخ مجلس شورای ملی به تلگراف آیت الله سید مصطفی کاشانی^(۱) درباره هشدار نسبت به تسلط خارجی در ایران و لزوم همکاری با دولت مسلمان عثمانی، این پاسخ توسط مؤتمن الملک رئیس مجلس و با امضاء او است. رئیس مجلس در این پاسخ خاطر آیت الله را از هشیاری و آمادگی هیأت دولت ایران برای اصلاح امور مملکت مطمئن ساخته است.

سند شماره ۷۳

تاریخ سند : ۲۰ جمادی الاولی ۱۳۳۳ ق
۱۶ حمل ۱۲۹۴ ش

اداره

مجلس شورای ملی

بتاریخ ۲۰ شهر جمادی الاولی ۱۳۳۳
جواب نمره ۲۲۶ خانقین

نمره کتاب ثبت ۵۹۵
کارتن ۳۸ دوسیه ۲
ذکر نمره های قبل
ضمیمه

جناب مستطاب ثقه الاسلام آقای حاج سید مصطفی کاشانی
تلگراف جناب مستطاب عالی به مجلس مقدس واصل گردید موضوع اظهارات همیشه منظور نظر هیئت محترم دولتی بوده است و امید است که بعون الهی به اصلاح امور مملکت از جمیع جهات موفق شوند.

به کمیسیون عرایض ارائه شود که تصویب کنند. فرستاده شود.

در کمیسیون عرایض سؤال و جواب ملاحظه شد و تصویب شد.

کمیسیون عرایض

۱ - آیت الله سید مصطفی کاشانی، پدر آیت الله سید ابوالقاسم کاشانی.

۷۳

عریضه شکایت «عنوان نگار» به آیت الله شهید مدرس درباره اشتباه مأمورین دولتی که محمودآباد ملک موروثی وی را انتقال یافته به دولت تلقی کرده و برای او مزاحمت فراهم نموده اند، مطلبی استثنایی که آیت الله شهید در کنار این شکایت نامه نوشته، نشانه مرتبه عشق و احساس وی به مردم مسلمان و علاقه شدید وی به رفع گرفتاریهای آنان است.

سند شماره ۷۴

تاریخ سند : ۲۲ جمادی الاولی ۱۳۳۳ ق
۱۸ حمل ۱۲۹۴ ش

مقام منبع رفیع محترم مجلس مقدس شورای ملی شید الله ارکانه بحمد الله تعالی اولیای اسور فعول دانشمندانند و صنادید حق شناسان معدلت پرور و به درجه ای اوقات دائمه خود را به تعمیر بلاد و ترفیه عباد مصروف می فرمایند که هیچ مطلبی لاینحل نمانده و در باب محمودآباد فقیرانه نیز به تواتر معروضات و توضیحات که در دوسیه ها ضبط است به ثبوت رسیده که ملک موروث متصرفی آبا و اجدادی این بنده است که تصرفات مالکانه چاکر نسلا بعد نسل ازخانه و قلعه و قنات و بذر و مساعده و انواع مصالح الاملاک در آنجا هیچ محل تردید نیست و همین قنات حالیه را هم خود چاکر آباد نموده اینکه از خزانه داری کل به وزارت جلیله مالیه نوشته بودند که محمودآباد را میرزا محمد قلی اعلی جد عنوان نگار به حاجی میرزا آقاسی فروخته و منتقل به دولت شد و آن قباله در دفاتر ثبت شده، ثابت شد که آن قباله تا به ثبوت شرعی نرسد سند آن نمیشود که ملک از وارث زوالید انتزاع شود تا چه رسد به اینکه بطلان آن قباله اظهر من الشمس است زیرا که میرزا محمد قلی اعلی جد چاکر تقریباً چهل سال پیش از تاریخ آن قباله معجوله غیر معموله فوت شده و اسناد شرعیه آن حاضر است و همین طور در قوی ثیل که مالیات آنجا از تیول چاکر به حکم کلیه برگشت و عنوان ثبت اشتباهی دفاتر به بیان آمده از مجلس مقدس شورای ملی آن زمان و وزارت مالیه رجوع رسیدگی ثبت و معمول

این کار را به مرحوم اتابک اعظم نمودند که آنچه محقق داشتند حکم بدهند و پس از تحقیقات و انبیه اشتباه ثبت و تقلب قبالة معموله در زمان حاجی میرزا اقا سی مدلل و چند فقره دیگر هم که ملکه‌های اربابی را اشتباهاً جزو خالصه ثبت نوشته برای مرحوم اتابک فرستاده بودند تصحیح ثبت نموده به حقیقت چاکر هم حکم داده متعرض محمودآباد نشدند سال بعد از انقلاب نیچی نیل که جمعی را به عناد و حاج کشتند مباشرین خالصه هم وقت را غنیمت شمرده به مغلطه اینکه چاکر رئیس انجمن فلاحت بوده بدون اینکه از دولت در این باب حکمی صادر شده باشد به طمع، ملک و محصول چاکر را جزو خالصات برده و سی‌برند و انواع خسارت به چاکر وارد آورده‌اند پس از آنهم که اسناد داله بر ملکیت چاکر را وزارت جلیله مسالیه خواستند تقریباً چهل فقره از قبیل اسناد رعیتی و بذرو مقنی و غیره حاضر نموده به توسط مجلس مقدس صورت عرضه نمود با این شرح دیگر محل تأخیر و اشتباهی نماند و بر حسب فرمایش حضرت مستطاب اجل امجد اشرف ارفع اکرم انجم آقای سوتمن- الملک رئیس محترم مجلس مقدس شورای کبری دامت شوکت شرح مسئله را به وزارت مالیه حالیه نیز عرضه داشته‌ام ولی به اقتضای قانون معدلت باید در استرداد ملک و محصول چاکر از مجلس مقدس به هیأت مقدسه وزراء عظام نوشته، استرداد ملک و محصول چاکرانه را عادلانه از وزارت جلیله مالیه بخواهند. مستدعیم اگر باز در موارد معروضات حاجت به توضیحی میدانند در صفحه مقابل این معروضه معلوماً بنویسند علت تأخیر چیست و در چه موضوع تردید دارند تا به طوری که مقرر میفرمایند رفع تردید نماید والا هم در صفحه مقابل این معروضه حکم به استرداد ملک و محصول چاکر صادر و حرست فرمایند که پس از عمری تحریرات دولت و ملت و صدق و راستی و قدمت خدمت از این ظلم فاحش خلاص و با جمعی نان‌خور آورده شود بعون الله (قدوی عنوان نگار)

بسم الله الرحمن الرحيم

قربان همه مسلمانان کردم سرقومه صفحه یمن خیلی محل توجه است ان الله لا یظلم الناس شیئاً لکن الناس انفسهم یظلمون والسلام علیکم.

فی ۲۲ شهر جمادی الاولی ۱۳۳۳

سید حسن المدرس

سجع مهر (حسن بن اسماعیل طباطبائی)

مقام رئیس و فیض محرم مجلس مقدس شورا ای شریفه اندک

[illegible]

۷۵

جواب مجلس شورای ملی به آیت الله شهید مدرس در مورد عریضه ای از یک شاکی به نام
عنوان نگار (که از تصرف بی وجه مأسوران دولت در ملک شخصی خود شکایت کرده بود) و این
شکایت توسط آیت الله به مجلس فرستاده شده بود.

سند شماره ۷۵

تاریخ سند : ۲۷ جمادی الاولی ۱۳۳۳ ق
۲۳ حمل ۱۲۹۴

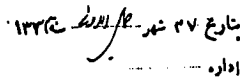
مجلس شورای ملی

بتاریخ ۲۷ شهر جمادی الاولی سنه ۱۳۳۳
اداره

نمره کتاب ثبت ۱۰۵۴
کارتن ۷ دوسیه ۲
ذکر نمره های قبل
ضمیمه ۱

آقای مدرس

عرض میشود سراسله شریفه با شرحی که آقای عنوان نگار اظهار داشته بودند به مجلس
مقدس شورای ملی واصل گردید در این باب آقای عنوان نگار مکرر مکاتبه نموده شرح لازم به
وزارت مالیه نوشته شده است و باید رسیدگی به مطالب اظهاریه ایشان از وزارت مالیه به
عمل آید مجلس نمیتواند اقدامی سوای رجوع به وزارت مالیه بنماید بهتر آن است که از وزارت
مالیه نسبت به مطالب اظهاریه در مقام کسب تکلیف برآیند .

ضبطه

تاریخ

[illegible]

۷۶

در اردیبهشت ماه سال ۱۲۹۴ عین الدوله پس از معرفی کابینه خود به مجلس، برای مسلط شدن به اوضاع آشفته ایران درخواست اختیارات کرد و مرحوم مدرس به طرفداری از دولت عین الدوله و اختیارات درخواستی او برخاست و گفت :

اگر دولت بتواند اوضاع فعلی را مهار کند اختیارات کامل به او خواهند داد.

ولی اندکی بعد دولت از جانب دموکراتهای مجلس مورد استیضاح قرار گرفت و عین الدوله اعتراض کنان از مجلس خارج شد و استعفا داد. (۱) این سند و دوسند بعدی در مقابله با اختیارات مورد درخواست عین الدوله است.

سند شماره ۷۶

تاریخ سند : اول رجب ۱۳۳۳ ق
۲۶ ثور ۱۲۹۴ ش

ساحت مقدس دارالشورای ملی شیدالله ارکانه

ازقراریکه این روزها بسموع میشود بدیختانه مع التأسف هیئت دولت حاضر شده درضمن پروگرام تقدیمی مجلس درخواست اختیارات تامه نموده چون این تقاضا برخلاف مشروطیت و قانون اساسی مملکت است ما امضاءکنندهگان بوسیله این عریضه تنفرات خود را به پیشگاه مجلس مقدس تقدیم و درخواست رد این اختیارات نامحدود ایران ویران کن را از هیئت نمایندگان ملت مینمائیم .

فی غره رجب المرجب ۱۳۳۳، تعدادی مهر و اسضاء

سند شماره ۷۷

تاریخ سند : بی تاریخ
حدود نور ۸۴ ۱۲ ش

ساحت مقدس دارالشورای ملی شیدالله ارکانه

از قراری که این روزها مسموع میشود سر لوحه پروگرام هیئت وزراء موشح به درخواست اختیارات تامه از مجلس شورای ملی میباشد البته هیئت نمایندگان ملت به خوبی مسبوق هستند که این اختیارات برخلاف روح مشروطیت و ضد قانون مقدس اساسی است اما امضاء کنندگان ذیل تنفرات قلبی خود را از درخواست اختیارات تامه به موجب این ورقه تقدیم مجلس مقدس شورای ملی نموده جداً رد این اختیارات نامحدود را از نمایندگان محترم دارالشورای ملی درخواست مینمائیم .

تعدادی مهر و امضاء

سند شماره ۷۸

تاریخ سند : بی تاریخ
حدود نور ۱۲۹۴ ش

مقام مقدس نمایندگان دارالشورای ملی شیدالله ارکانه

برحسب انتشارات میان مردم هیئت دولت از نمایندگان محترم درخواست اختیارات تام نمودند چنین درخواستی باعث هیجان و اضطراب عمومی گشته زیرا این ملت بیچاره مکرر نتیجه اختیارات تام را دیدند و استحاج هم کردند چون درخواست چنین اختیاراتی مخالف با نص صریح قانون اساسی است، ما امضاء کنندگان این ورقه به نام ملت اسلام، به نام ملت ایران، به نام محافظت قانون اساسی، به نام محافظت استقلال مملکت، چنین درخواستی را جداً لغو میدانیم و برای محافظت قانون مقدس اساسی از هیچگونه فداکاری مضایقه نخواهیم نمود. تعداد زیادی امضاء و مهر

۷۹

تلگراف علمای رامهرمز به احمد شاه و هشدار به او در مورد کشتار مردم شهرهای خوزستان به دست نظامیان متجاوز انگلیسی که در جنوب ایران پیاده شده بودند، به بهانه همکاری مقامات دولت عین الدوله - که در همین زمان صدارت داشتند - با آلمان در جنگ، و سند شماره ۸۱ نامه مجلس است به دربار به مناسبت ارسال تلگراف علماء رامهرمز.

سند شماره ۷۹

تاریخ سند : ۷ سرطان ۱۲۹۴ ش

مجلس شورای ملی

سواد تلگراف از رامهرمز نمره ۷۳ سرطان

اداره نمره مورخه

توسط مجلس مقدس

تهران، اعلیحضرت شاهنشاهی خلدالله ملکه، کپیبه جریده عصر جدید، محمره، اهواز
 هویزه، فلاحیه، توپ انگلیس، تفنگ خزعل، هزاران نفوس مقتول، اسیر، منهبوب، مهتوک
 رامهرمز، شوشتر دزفول، خطرگورخانه انگلیس، شوشتر، مسجد سلیمان دارد. عدم توجه
 شاهنشاهان موجب عدم آسایش ملت، مترقب مراحم. خدام شریعه حسین علی، محمد، اسدالله
 حسن، عباس المیشمی، عیسی الحسینی، حسین بهبهانی، عبدالرضا.

سند شماره ۸۰

تاریخ سند : ۱۸ شعبان ۱۳۳۳ ق
۹ سرطان ۱۲۹۴ ش

مجلس شورای ملی

نمره کتاب ثبت ۱۸۵۷
کارتن ۲۷ دوسیه ۵
نمره های قبل
ضمیمه

وزارت جلیله دربار اعظم

تلگرافی از راهرمز توسط مجلس مقدس به پیشگاه اعلیحضرت قدر قدرت قوی شوکت
اقدس همایونی، خلدالله ملکه وسلطنة رسیده لغاً ایفاد شد .

تاریخ ۱۸ - ۱۸۵۷

مجلس شورای ملی
۱۳۳۳

نمره کتاب ثبت ۱۸۵۷
کارتن ۲۷ دوسیه ۵
نمره های قبل
ضمیمه

دردت جدید عالم
گزاره ز دربار در پیشگاه
رسیده تا درگاه

۸۱

با وجود اعلام بیطرفی دولت ایران در نخستین روزهای شروع جنگ جهانی اول دامنۀ جنگ به داخل خاک ایران کشیده شد و قوای روسیه و انگلستان بخش‌هایی از خاک ایران را عملاً اشغال نمودند. تلگراف علمای اصفهان به مجلس شورای ملی و هیئت وزراء در اعتراض به نقض بیطرفی ایران است. (۱)

سند شماره ۸۱

تاریخ سند : ۲۵ شعبان ۱۳۳۳ ق
۱۶ سرطان ۱۲۹۴ ش

کپیبه پارلمان

سنه ۱۳۳۳

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

نمره کتاب ۱۲۷

از اصفهان	نمره قبض ۸۱۸۱	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول	گیرنده
به تهران	نمره تلگراف ۲۵۷	۱۸۲	۱۳	سه کپیبه	۶ سرطان	منوچهر

توسط حضرت اجل آقای قوام‌الدوله مقام منبع هیئت وزراء عظام، کپیبه دارالشورای کبری، رعد، شوری، مکرر عرایض خالصانه در شکایات اطراف ایران راجع به نقض بیطرفی و تهاجمات همسایگان با نهایت نگرانی نموده‌ایم جوابی زیارت نشده با اواسر موکده در حفظ بیطرفی هر روزه اخبار موحشه سوجه از قتل عام و نهب اسوال و هتک اعراض میرسد چنانچه تلگرافی به مضمون ذیل از علما و سادات عربستان از راهرز رسیده از لحاظ مبارک میگردد.

«۷ سرطان ثقةالاسلام حاج آقا نورالله عموم حجج اسلام دام عزم حجج اسلام عراق.

۱- عاقلی، باقر. روز شمار تاریخ ایران، ج اول، ص ۱۰۴ و نخست وزیران ایران، ص ۱۸۳.

میدان حرب انگلیس محرمه، اهواز، فلاحیه توسط توپ انگلیس تفنگ خزعل هزاران مقتول اسیر منتهوب مهتوک، علما سادات عربستان آواره رامهرمز و شوشتر دزدبول خطرہ قورخانه انگلیس، شوش، مسجد سلیمان وارد، بیان تکلیف بسرعت، خدام الشریعہ حسین علی، محمد اسدالله، حسن، عباس الحسینی، یحیی الحسینی، حسین بهبهانی، عبدالرزاق». مستدعیات داعیان این است کہ هیئت دولت برای این واقعات استقلال شکنانہ چہ اقدام فرمودہ اند منتظر جواب عاجل هستیم. شیخ نورالله، کلباسی عبدالحسین، مدرس حسن الموسوی احمد حسینی نظام الشریعہ مجد الاسلام، سلطان محمد، غلام حسینی، بختیاری امیر مجاہد.

سجع مهر: (تلگرافخانہ مبارکہ)

(۲۵) کبر، اردن

Modèle 16				نوع ۱۱	
نوع کتاب ۱۲۷		ادارۃ تلگرافی دولت علیہ ایران		سنة ۱۳۳۳	
از جناب	نوع وید ۱۸۱	تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول	اسم گیرنده
۹	نوع ۱۸۷	۱۳	سجع مهر	۱۳	سجع مهر

توطع حضرت امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) فیروز دوزخ (علیه السلام) کہ در این روزگار
 بعد از من مکر و افسوس در دنیا است اطراف ایران را چہ اتفاق می افتد
 سواجبات ہر کس با نیت نکرانہ نہیں جواب دہارت نکرانہ اطراف ہر کس
 در حفظ ملت پر روزہ جاریہ موجود از حق تعالی و تنہا اصول و مہم
 میرسد چنانکہ اگر انہ سفیر ذہن از علما و سادات سبستان از در اہمتر
 رسیدہ اند و طبارک میگردد تا سلطان نقیہ اسلام حاج آقا نورالدین
 عموم حج اسرار غریب حج سہم عراق میدان حرب انگلیس محرمہ اہواز
 توپ انگلیس تفنگ خزعل ہزاران مقتول اسیر منتهوب رامہرمز و شوشتر
 عساکر اولو رامہرمز توپ دزدبول خطرہ قورخانہ انگلیس شوش مسجد
 سلیمان وارد بیان تکلیف بسرعت خدام الشریعہ حسین علی محمد اسد
 احسین بحر احسین حسینی بہبهانی عبدالرزاق محمد عباسی داعیان

این است حضرت صاحب دارالافتاء استقلالتی که در حدیث از سید احمد بن محمد بن
عاصم بن حنیف روایت کرده که سر عبدالحسن بن علی بن ابی طالب علیه السلام را
محمد بن اسماعیل سلطان محمد غلام حسینی نجفی در این مقام

بخش چهارم:

اسناد دوره فترت (سال ۱۲۹۴)

(دوره فترت: آبان ۹۴ - خرداد ۱۳۰۰ شمسی)

بعد از نزدیک شدن قوای روسیه به تهران (رسیدن قوا به کرج) احمد شاه و مستوفی الممالک رئیس الوزراء و نمایندگان مجلس به وحشت افتادند و تصمیم به تغییر پایتخت از تهران به اصفهان گرفتند (۱). نامه زیر حاکی از تصمیم نمایندگان مجلس حاضر در جلسه هفتم محرم ۱۳۳۴ است با احمد شاه در این مهاجرت، با امضای آن نمایندگان در زیر نامه.

سند شماره ۸۲

تاریخ سند : ۷ محرم ۱۳۳۴ ق
۲۲ عقرب ۱۲۹۴ ش

(۶۳)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

هیئت مجتمعه و کلا و نمایندگان مجلس شورای ملی که در عصر دوشنبه هفتم شهر محرم ۱۳۳۴ در مجلس محترم حضور به هم رسانیدند، به اتفاق مصمم شده‌اند که در رکاب اعلیحضرت همایونی سلطان احمد شاه خداداده ملکه از تهران حرکت نمایند سایر آقایانی که این ورقه را امضاء نکرده‌اند حرکت کرده‌اند.

هاشم الاشتیانی محمدحسین [ناخوانا] مدرس الاقل فاضل الموسوی الکاشانی
اسماعیل النجفی الجیلانی الاحقر ابن یوسف شیرازی [ناخوانا] صدرالملک ، شیخ الملک
رفعةالدوله کیانی یحیی کرمانی رضا دهخوارقانی مؤیدالاسلام کرمانی الاحقر محمد [ناخوانا]
صادق منتصرالسلطان محمدحسین استرآبادی محمدحسن گروسی الاحقر حاج میرزا حسین سلیمان
[ناخوانا] اسدالله کردستانی

بسم الله الرحمن الرحیم
این کتاب در روز شنبه ۱۳۰۲ هجری قمری در شهر تبریز
تألیف و تصحیف شده است و در کتابخانه
مکتب اعلیٰ مدرسین تبریز موجود است
(امام ناصرالدین) (مکتب اعلیٰ مدرسین تبریز)
مدرس اعلیٰ مدرسین تبریز
رضا دهخوارقانی مؤیدالاسلام
احقر محمد [ناخوانا]
محمد [ناخوانا]
احقر محمد [ناخوانا]
محمد [ناخوانا]
محمد [ناخوانا]

۸۳

مؤتمن الملک رئیس مجلس شورای ملی طی تلگرافی به نمایندگان مهاجر به اصفهان که هنوز در قم بودند - خواستار برگشت هرچه زودتر آنان به تهران شده و خبر منتفی شدن تغییر پایتخت را به آنها داده است. تلگراف زیر جواب مهاجرین از قم است که طی آن مراجعت خود را به تهران بی فایده دانسته و تأکید کرده اند مادامی که قشون روس ایران را تخلیه نکرده است نمی توان در تهران به انجام وظایف پرداخت.

سند شماره ۸۳

تاریخ سند : ۱۸ محرم ۱۳۳۴ ق
۳ آذر ۱۲۹۴ ش

نمره کتاب ۲۲۵ اداره تلگرافی دولت علیه ایران سنه ۱۳۲۴

از قم	نمره قبض ۵۵۹۴۳	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به تهران	نمره تلگراف ۱۵۰	۲۴۵	۲	دولتی	قوس	

خدمت جناب مستطاب اجل اکرم عالی آقای مؤتمن الملک رئیس مجلس شورای ملی و آقایان نمایندگان محترم دام اقبالهم تلگراف مبارک زیارت چون مرقوم شده بود از طرف ریاست وزراء عظام نیز مراتب اظهار شده تأخیر جواب به ملاحظه وصول تلگراف حضرت معظم الیه بود دیشب به وسیله تلگرافات حضوری از نظریات هیئت دولت مستحضر گردیده جواب مقتضی داده شد که البته خاطر محترم عالی و آقایان نمایندگان از مدلول آن مستحضر شده است البته تصدیق خواهید فرمود مراجعت نمایندگان و مهاجرین قبل از اینکه نتیجه قطعی اقدامات هیئت دولت معلوم و مکشوف شود حرکت بی نتیجه خواهد بود اینکه فرمودند لازم است و کلاً مراجعت کرده به ایفاء وظایف خود بپردازند و با رفع علت رفع معلول طبیعی است، با پیش آمدهای چند روز قبل که علت تصمیم اعلی حضرت همایونی به حرکت و باعث مهاجرت و کلاً شد مادامی که

Module 16
سوره نمره ۱۶

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

شماره کتاب: _____

سنه ۱۳۳۳

از _____

نمبره فیص	اعددهات	تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول	اسم گیرنده
نمره تلگراف بعد ۱۰				۳۰ مرداد	[Signature]

مشارکت است با اهل کمال و از انانیتان و غرور و تکبر و برتری و جاه طلبی و
رأی و استیلا و انانیتان و استیلا و غرور و تکبر و برتری و جاه طلبی و
عزت و تقدیم انانیتان و استیلا و غرور و تکبر و برتری و جاه طلبی و
و در صورت ضرورت که ۳ از انانیتان و غرور و تکبر و برتری و جاه طلبی و

۸۴

پس از مهاجرت نمایندگان به قم به دلیل نزدیک شدن قوای روسیه به تهران و ایجاد شایعات مبنی بر نزدیک شدن دولت ایران به متفقین و بستن معاهده با آنها که - که این شایعه در نتیجه قرار گرفتن دولت ایران در مقابل دولت المان و هم پیمان اودولت عثمانی بود - تلگراف زیر از طرف مهاجرین به توسط مؤتمن الملک رئیس مجلس برای احمد شاه فرستاده شد و در آن علماء مهاجر تقاضای تکذیب شایعه مزبور را نموده اند.

سند شماره ۸۶ نامه مجلس به وزارت دربار، به مناسبت ارسال تلگراف مهاجرین است.

سند شماره ۸۴

تاریخ سند : اول صفر ۱۳۳۴ ق
۱۶ قوس ۱۲۹۴ ش

مجلس شورای ملی

سواد تلگراف قم

اداره

نمره ۹۳

سورخه شب ۱۶ قوس

توسط رئیس محترم مجلس شورای ملی پیشگاه مقدس اعلیحضرت شاهنشاه اسلام پناه
خلدالله ملکه و سلطانه

در یکی دو روز شایعات و انتشاراتی شنیده میشود که ممکن است دولت ایران داخل در معاهداتی شود که بالتبینه منتهی، به جنگ با دولت عثمانی گردد شنیدن این شایعه اگر چه به هیچ دلیلی تأیید نشده است، به قدری وحشت آور است که عالم اسلامی را جریحه دار، و همین حرف گفتن اگر چه به نتیجه هم منتهی نشود پشت اسلام طلبان و آزادی خواهان را به لرزه میاورد از اعلیحضرت متبوع مفخم خود انتظار داریم که به زودی مقرر فرمایند این شایعه

سند شماره ۸۵

تاریخ سند : اول صفر ۱۳۳۴ ق
۱۶ قوس ۱۲۹۴ ش

مجلس شورای ملی

نمره کتاب ثبت ۱۲۱۰

به تاریخ عزه شهر صفر المظفر سنه ۱۳۳۴

کارتن ۵ دوسیه ۲۳

وزارت جلیله دربار اعظم

نمره های قبل

ضمیمه تلگراف قم

تلگرافی از قم توسط ریاست محترم مجلس به پیشگاه مقدس اعلیحضرت قدر قدرت
 قوی شوکت همایونی خلدالله ملکه و سلطنته رسیده لغاً ایفاد داشت .

محل امضاء

بتاریخ خرم شهر ۱۳۳۳

مجلس شورای ملی

نمره کتاب ثبت	۱۲۱۰
کارتن	۵
دوسیه	۲۳
نمره های قبل	
ضمیمه	تلگراف قم

در دبیرت محترم دربار اعظم
 مکررانه از آن روز در دبیرت محترم دربار اعظم
 رسیده و آن مقام در دبیرت محترم دربار اعظم

۸۶

تلگراف علماء نمایندگان مهاجر (کمیته دفاع ملی) به رئیس مجلس و بیان سوء تأثیر شایعه انعقاد قراردادی بین ایران و متفقین که در نتیجه آن ایران را در مقابل دولت عثمانی و موضعی خطرناک قرار میداد و درخواست تکذیب شایعه بستن قرارداد با متفقین.

سند شماره ۸۶

تاریخ سند : اول صفر ۱۳۳۴ ق
۱۶ قوس ۱۲۹۴ ش

نمره کتاب ۹۲	اداره تلگرافی دولت علیه ایران	سنه ۱۳۳۴
از قم	نمره قبض	عدد کلمات
تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول
اسم گیرنده	به تهران	نمره تلگراف
۱۶ قوس	علی اکبر	

خدمت ذیشوکت جناب مستطاب اجل اکرم انعم آقای مؤتمن الملک رئیس مجلس مقدس شورای ملی دامت شوکتہ

این دو روزه خبر رسیده است که هیئت دولت قرارداد خود را با دولتین روس و انگلیس تمام کرده و قطعنامه آن همین دو روز فی مابین مبادله میشود و نتیجه آن جنگ با عثمانی است این خبر مشوم به اندازه‌ای آزادی‌خواهان را افسرده دل و آزرده خاطر ساخته است که از آتیه این مملکت مأیوس گردیده و در این قضیه متحیرند که چگونه دولت تن به چنین قراردادی در داده و آینده مشغوسی را برای این ملت و مملکت بدبخت تقدیر و تهیه خواهد کرد. کمیته دفاع ملی با مقاصد مبهمه‌ایکه درش دارد، فقط امیدوار است که این خبر به کلی تکذیب شود والا ناچار وظایف ملیه خود را از دست نخواهد داد.

از طرف کمیته دفاع ملی، سلیمان محسن، کمیته دفاع ملی

سج مهر (تلگرافخانه مبارکه)

Modèle 10		 		شماره ۱۶	
سنة ۱۳۳۴		ادارهٔ تلگرافی دولت علیه ایران		شماره کتاب ۹۲	
از هم	شماره قبض	عدد کلمات	تاریخ و وصول	تاریخ و وصول	شماره گیرنده
۹	شماره تلگراف		نویسجات	تاریخ و وصول	شماره گیرنده

در این کتاب که به نام «روحانیت و مجلس» است، به بیان حال و احوال روحانیان و مجلسین پرداخته شده است. این کتاب در دو جلد منتشر شده است. جلد اول به بیان حال و احوال روحانیان و مجلسین در دورهٔ قاجاریه و جلد دوم به بیان حال و احوال روحانیان و مجلسین در دورهٔ پهلوی پرداخته شده است. این کتاب به زبان فارسی و به خط نستعلیق نوشته شده است.

۸۷

تلگراف علمای عراق (آیت الله سید مصطفی کاشانی، محمد باقر قمی، مهدی خراسانی و...) به احمد شاه و رئیس مجلس شورای ملی، از بغداد و هشدار در مورد عقد قرارداد با روس و انگلیس علیه دولت عثمانی. (۱)

سند شماره ۸۷

تاریخ سند : ۶ محرم ۱۳۳۴ ق
۲۱ قوس ۱۲۹۴ ش

نمونه نمره ۱۶

نمره کتاب ۳ اداره تلگرافی دولت علیه ایران سنه ۱۳۳۴

از بغداد	نمره قبض ۳۵	عدد کلمات	تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول	اسم گیرنده
به تهران	نمره تلگراف	۲۶۵	۲۹	کپییه مجلس مقدس شورا	۲۱ قوس	علی اکبر

تشرین ثانی حضور اعلی حضرت اقدس همایونی خلد الله ملکه، مقام هیئت وزراعظم دام اقبالهم، مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی دام اقبالهم، از قرار بعض اخبار تلگرافی، روس و انگلیس که دشمنان دینویة اسلامیت و انسانیت و ایرانیت هستند و حرکات ظالمانه و دسایس استقلال شکنانه این چند ساله ایشان در ایران گواه صادق است، دامن معو و هدم اساس اسلام را به کمر زده و محاربه بابرگترین دول اسلامیة، یعنی دولت علیه عثمانی را در محضر اعلی حضرت همایونی جلو میدهند، عجا در حالیکه از صدات جنگ عمومی دچار اختلال فوق تصور لشکری و کشوری گردیده اند و بردولت و ملت ایران، بر حسب اوامر الهیه،

۱ - برای آگاهی بیشتر از ماجرای ارتباط ایران با روس و انگلیس و ریشه شایعه قرارداد به کتابهای: ۱ - سفرهاجرت تألیف رضاعلی دیوان بیکی ۲ - اولین قیام مقدس ملی در جنگ بین الملل اول تألیف ادیب السلطنه و حاج عز الممالک اردلان (به نقل از روزشمار تاریخ) ۳ - روزشمار تاریخ، دکتر عاقلی، جلد اول ص ۱۰۷ . ۴ - نخست وزیران ایران، دکتر عاقلی ص ۱۹۴ مراجعه شود.

اتحاد با سایر مسلمین و حفظ استقلال ایران و قطع طمع دشمنان جنوب و شمال واجب، بلکه آن از اهم فرائض و انتظار عموم مسلمانان به آن متوجه است با کمال بی‌شرمی به طرف محاربه با اسلام دعوت مینمایند چه اندازه دولت و ملتی را غافل و بی‌دیانت و بی‌وجدان تصور کرده‌اند، فالحذر، الحذر، چنانچه العیاذ بالله چنین حرکت مخالف اسلامی از دولت ایران صادر شود موجب اضمحلال اسلام و لعان و ننگی ابدی خواهد بود، البته داعیان و کافه علماء اسلام را رمی است، برحسب الوظائف دینی و تکالیف الهیه به محاربه دولتین اسلامیته که نتیجه آن اضمحلال استقلال ملوک و ممالک اسلامی است راضی نخواهیم شد بلکه جداً قطع آمال خبیثه دشمنان اسلام را از ایران با جواب قطعی در کاظمین منتظریم والسلام علیکم ورحمة الله. داعی شیخ شریعة اصبهانی، داعی سیدعلی تبریزی، الداعی سید مصطفی کاشانی، الداعی محمد حسین قمشه‌ای، داعی محمدباقر قمی، داعی مهدی خراسانی.

نمره ۱۲۳۴

وزارت پست و تلگراف

بیت محمد زاری

نمره ۱۲۳۴		اداره تلگرافی دولت علیه ایران		نمره کتاب ۱۲۳۴	
از بهر راه	نمره قبض	عدد صفحات	تاریخ اصل	توضیحات	تاریخ وصول
۱۲	۱۲	۵	۵	عمده	۲۱

بیت محمد زاری
 و بی و عدان تصویر که اند فایده پذیرد خاتمه بهار الله همین
 حرکت کائنات پذیرد از حرکت پذیرد از رتب محمد سلیم و لغات
 و نسبی پذیرد و پذیرد از رتب کاف علماء سلیم و پذیرد از رتب
 و پذیرد و پذیرد از رتب کاف علماء سلیم و پذیرد از رتب
 و پذیرد و پذیرد از رتب کاف علماء سلیم و پذیرد از رتب
 و پذیرد و پذیرد از رتب کاف علماء سلیم و پذیرد از رتب
 و پذیرد و پذیرد از رتب کاف علماء سلیم و پذیرد از رتب
 و پذیرد و پذیرد از رتب کاف علماء سلیم و پذیرد از رتب
 و پذیرد و پذیرد از رتب کاف علماء سلیم و پذیرد از رتب

۸۸

پاسخ مؤتمن الملک، رئیس مجلس به تلگراف علمای عراق (سند شماره ۸۷)، مبنی بر این که، چون مجلس دائر نیست و از طرفی مطلب دارای نهایت اهمیت است، مضمون تلگراف را شخصاً به استحضار نمایندگان خواهد رسانید و به آقای رئیس الوزراء نیز تأکید خواهد کرد که اطمینانات لازمه را تلگرافاً به آقایان علماء عراق بدهند.

سند شماره ۸۹، نامه وزارت پست است به رئیس مجلس مبنی بر برگشت دادن تلگراف او به دلیل خراب بودن سیم تلگراف.

سند شماره ۸۸

تاریخ سند : ۱۰ صفر ۱۳۳۴ ق
۲۵ قوس ۱۲۹۴ ش

مجلس شورای ملی

اداره

نمره ۱۲۲۰

ورقه تلگرافی

مورخه ۱۰ صفر المظفر ۱۳۳۴

بغداد جواب نمره ۳۵

سجع مهر (مخایره دولتی)

خدمت حضرات آقایان حجج اسلام دامت برکاتهم

تلگراف آن آقایان محترم واصل اگرچه فعلاً مجلس دایر نیست که مراتب به اطلاع آقایان نمایندگان برسد ولی چون مطلب دارای نهایت اهمیت است شخصاً خاطر آقایان را مستحضر میدارم که درین چند روز اخیر دیگر مذاکراتی در مطلب مذکور تلگراف آقایان نبوده، در هر صورت به آقای رئیس الوزراء تأکید شد که اطمینانات لازمه را تلگرافاً به آقایان بدهند.

حسین، سجع مهر (مؤتمن الملک)

نمره ۵۹۴۴۸ ۷۲ کلمه ۲۵ قوس ۳۴

آداب

مورخہ ۱۵۔ حضرت فہرہ ۱۳۳۱۔

مجلس شورای ملی

❦ ورقہ تلکرافی ❦

۱۲۲۰ .

بند ۱۳۱ حوالہ ۱۳۱

مذہب حضرات آقا علی محمد مجتہد است

بگرفت آن آتین تم بهر اگر چه نه بپس داریت در هر آب بطبع آن آتین بمان
بعد و با هم بطلب داریت است نه فایده آن آتین کو تا هر سه ام درین
روز اخیر هر که اگر آن در طلب نه که گرفت آن آتین نه بهر صورت آب آن سه روز
تا که نه در این است و در هر کو گرفت آن آتین بهر

09/11/20

سند شماره ۸۹

تاریخ سند : ۱۱ ربیع الثانی ۱۳۳۴ ق
۲۵ دلو ۱۲۹۴ ش

ضمیمه یکطرفه تلگراف

وزارت پست و تلگراف

اداره

مورخه ۱۱ ربیع الثانی ۲۵ دلو ۱۳۳۴

نمره ۴۲۶۸

ریاست محترم مجلس شورای ملی

یکطرفه تلگراف جواب نمره ۳۵ بغداد که تاکنون به انتظار دایر شدن سیم آن خط در
تلگرافخانه مرکزی تهران معطل بود چون احتمال نمیرود که سیم خط مزبور به این زودی ها دایر
شود لهذا عیناً اعاده میشود بعد از دایر شدن سیم هر مطلبی باشد بفرستید مخابره خواهد شد.
سجعه مهر (وزارت تلگراف)

ضمیمه یکطرفه

وزارت پست و تلگراف

ریاست محترم مجلس شورای ملی

اداره

مورخه ۱۱ ربیع الثانی ۱۳۳۴

نمره ۴۲۶۸

یکطرفه تلگراف جواب نمره ۳۵ بغداد که تاکنون به انتظار دایر شدن سیم آن خط در
تلگرافخانه مرکزی تهران معطل بود چون احتمال نمیرود که سیم خط مزبور به این زودی ها دایر
شود لهذا عیناً اعاده میشود بعد از دایر شدن سیم هر مطلبی باشد بفرستید مخابره خواهد شد.
سجعه مهر (وزارت تلگراف)

بخش پنجم:

اعتبار نامه‌های روحانیون نماینده
در دوره سوم قانونگذاری

سند شماره ۹۰

تاریخ سند : ۵ جمادی الثانی ۱۳۳۲ ق
۱۱ اردی بهشت ۱۲۹۳ ش

اعتبارنامه نماینده هشتم تهران و توابع

انجمن نظارت مرکزی انتخابات حوزه تهران و توابع (و شمیرانات کن و سولقان و لورا و شهرستانک و لواسانات و قصران و رودبار و غیره) که موافق ماده دهم قانون انتخابات مصوبه (۲۸) شوال (۱۳۲۹) تشکیل یافته اعضای آن در ذیل امضاء کرده اند مطالب ذیل را تصدیق میکند .

۱ - انتخابات حوزه فوق الذکر که در طهران (۱۱) و در توابع (۱۶) شهر صفر (۱۳۳۲) شروع و در (۱۶) شهریور سال ختم گردید .

۲ - عده تعرفه گیرندگان مطابق بود به ۲۱۱۷۶

۳ - عده آرائی که تسلیم انجمنها شده بود مطابق بود به ۱۷۴۰۳

۴ - عده آرائی که موافق ماده (۳۰) و (۳۴) باطل بود ۳۱۹

۵ - آرائی که قانوناً محسوب میشود ۱۷۰۸۴

۶ - از این عده آراء آنچه درباره آقای سید حسن مدرس بود مطابق است با ۴۸۸۳

علیهذا انجمن نظارت موافق ماده (۴۲) قانون فوق این اعتبارنامه را که دال بر مطالب فوق است به آقای سید حسن مدرس میدهد که پس از افتتاح به مجلس شورای ملی تسلیم نماید.

(فی جمعه ۵ شهریور جمیدی ۱۳۳۲)

۷ سجع مهر :

(یا الله المحمود) (محمد بن محمد صادق الحسینی الطباطبایی) (حاجی آقا ابن جواد)
(عبدالله محتاج الی الله علی الغنی) (نصر الله التقوی) (مؤمن الملک) انجمن نظارت مرکزی انتخابات
تهران و توابع)

امضاء ، سجع مهر : (حکومت دارالخلافه تهران)

استبصار نامه ننشیده بمقام طهران و تبریز

انجمن نظارت مرکزی انتخابات حوزه طهران و تبریز (در شیرازات کن در تهران
و در شهر سنگ در ارسنات و قصران و رودبار و غیره) در مردق ماه دوم
قانون انتخابات معتبره (۲۸) ثرل (۱۳۲۹) کشیکیرانده و معضای کن در دیمر
رضاکرده اند مطاب فیمرالصیدی کشید

۱- انتخابات حوزه ذوق اندک در طهران (۱۱) و در تبریز (۱۶)

شهر صفر (۱۳۳۲) شروع و در (۱۶) شهر ربیع الثانی ختم گردید

۲- عده مترقیه گیرندگان مطاب بی بودیم ۲۱۱۲۶

۳- عده آرا دانه در سیم و گنجا شده بود مطاب بی بودیم ۱۲۴۰۳

۴- عده آرا دانه در مردق ماه (۳۰) و در (۳۴) ماه بود ۳۱۹

۵- در آرا دانه قانونا محسوب می شود ۱۲۰۸۴

۶- در این عده آرا دانه پنجم در باره آقای آقا حسین مدرسی بود که با ۴۸۸۳

عنده انجمن نظارت مردق ماه (۴۲) قانون ذوق این مجتبیان نامه در کرد و ال بر مطاب

ذوق است به آقای آقا حسین مدرسی که پس از افتتاح مجلسی در مردق ماه
(در مجله ۵ مهر ۱۳۴۲)

سند شماره ۹۱

تاریخ سند : ۵ جمادی الثانی ۱۳۳۲ ق
۱۱ اردیبهشت ۱۳۹۳ ش

اعتبارنامه نماینده دوازدهم تهران و توابع

انجمن نظارت مرکزی انتخابات حوزه تهران و توابع و (شمیرانات کن و سولقان ولورا شهرستانک و لواسانات و قصران و رودبار و غیره) که موافق ماده دهم قانون انتخابات مصوبه (۲۸) شوال (۱۳۲۹) تشکیل یافته و اعضای آن در ذیل امضاء کرده اند مطالب ذیل را تصدیق میکند.

۱ - انتخابات حوزه فوق الذکر که در تهران در (۱۱) و در توابع در (۱۶) شهر صفر ۱۳۳۲ شروع و در (۱۶) شهر ربیع الثانی ختم گردید .

۲ - عده تعرفه گیرندگان مطابق بود به ۲۱۱۷۶

۳ - عده آرائی که تسلیم انجمنها شده بود مطابق بود به ۱۷۴۰۳

۴ - عده آرائی که موافق ماده (۳۰) و (۳۴) باطل بود ۳۱۹

۵ - آرائی که قانوناً محسوب میشود ۱۷۰۸۴

۶ - از این آراء آنچه درباره آقای حاجی امام جمعه خوئی بود مطابق است ۳۲۵۸
علیهذا انجمن نظارت موافق ماده (۴۲) قانون فوق این اعتبارنامه را که دال بر مطالب فوق است به آقای حاجی امام جمعه خوئی میدهد پس از انتحاب به مجلس شورای ملی تسلیم نماید.
فی جمعه ۵ جمادی الثانیه (۱۳۳۲)

سجع ۷ مهر:

(یاالله المحمود) (محمد بن محمد صادق الحسینی الطباطبایی) (حاجی آقا ابن جواد) (عبد)
محتاج الی الله علی الغنی) (نصرالله التقوی) (مؤتمن الملک) (انجمن نظارت مرکزی انتخابات تهران و توابع)

امضاء ، سجع مهر (حکومت دارالخلافه تهران)

اعستبار نامه نهانیده هر زرد و هم طهران و بران

انچه نظارت مرکزی انتخابات حوزه طهران و بران و شیرازات کن و تهران و دور
تهران و در اسنات و تهران و در و بار و غیره) و در قیاده و هم قان زن
انتخابات بصره (۲۸) ثوال (۱۳۲۹) بکثیر یافته و بعضی آن در زیر رضا که و نه
مطالب زیر را تصدیق میکنم

۱- انتخابات حوزه قری آنکه در طهران در (۱۱) و در تبریز در (۱۶) و بصره ۱۳۳۲

شروع در (۱۶) شهر بیح پنهان شده گردید

۲- عده قریه گیرندگان مطابق بود به ۲۱۱۷۶

۳- عده آراء که در تقسیم انتخاب شده بود مطابق بود به ۱۷۴۰۳

۴- عده آراء که در قری قاده (۳۰) و در (۲۴) باطل بود ۳۱۹

۵- آراء که قان نامحرب میرو ۱۲۰۸۴

۶- از این آراء و هم در باره آقای حاجی امام محمد خرمی مطابق است ۴۲۵۸

فهمید انچه نظارت قری قاده (۲۲) قان زن قری آن که استبار نامه را که دال بطل است
قری است با آقای حاجی امام محمد خرمی میسر است از قریه بصره و قری قان زن نام محمد
محمد

سند شماره ۹۲

تاریخ سند : ۱۱ اردیبهشت ۱۲۹۳ ش
 ۵ جمادی الثانی ۱۳۳۲ ق

اعتبارنامه نماینده نهم تهران و توابع

انجمن نظارت مرکزی انتخابات حوزه تهران و توابع (شمیرانات کن و سولقان ولورا و شهرستانک ولواسانات و قصران و رودبار و غیره) که موافق ماده (۱۰) قانون انتخابات مصوبه ۲۸ شوال ۱۳۳۹ تشکیل یافته و اعضای آن در ذیل اسضاء کرده اند، مطالب زیر را تصدیق میکند.

۱ - انتخابات حوزه فوق الذکر که در تهران یازدهم و در توابع در شانزدهم صفر ۱۳۳۲ شروع و در (۱۶) شهر ربیع الثانی ختم کردند.

۲ - عده تعرفه گیرندگان مطابق بود به ۲۱۱۷۶

۳ - عده آراء که تسلیم انجمن هاشده بود مطابق بود به ۱۷۴۰۳

۴ - عده آرای که موافق ماده (۳۰) و (۳۴) باطل بود ۳۱۹

۵ - آرائی که قانوناً محسوب میشود ۱۷۰۸۴

۶ - از این عده آراء آنچه درباره آقای میرزا محمد صادق طباطبائی بود مطابق است با (۴۶۴۷)

علیهذا انجمن نظارت موافق ماده (۴۲) قانون فوق این اعتبارنامه را که دال بر مطالب فوق است به آقای آقا میرزا محمد صادق طباطبائی میدهد که پس از افتتاح به مجلس شورای ملی تسلیم نمایند. فی جمعه ۵ جمادی الثانی ۱۳۳۲

سجع ۷ مهر:

(یا الله المحمود) (محمد بن محمد صادق الحسینی الطباطبائی) (حاج آقا بن جواد) (نصرالله

التقوی) (مؤتمن الملک) (عبدالله محتاج الی الله علی الفنی) (انجمن نظارت مرکزی انتخابات تهران و توابع)

اسضاء، سجع مهر (حکومت دارالخلافه تهران)

استبانه نهم طهران و قیوم

انجمن نظارت مرکزی اشکات خور طهران و قیوم اشکات کم در طهران و قیوم

و شهرت و لوپات و طهران و قیوم و غیره که موافق داده در قانون

اشکات مصوبه ۲۸ سال ۱۳۲۲ تصحیح شده و اعضای آن در زیر مشخص گردیده است

و زیر تصحیح شده است
۱- اشکات خور و قیوم که در طهران و قیوم و قیوم که در طهران و قیوم
در دهه ۱۱ شهریور ۱۳۲۲

۲- مددکار و قیوم که در طهران و قیوم

۳- مددکار و قیوم که در طهران و قیوم

۴- مددکار و قیوم که در طهران و قیوم

۵- مددکار و قیوم که در طهران و قیوم

۶- مددکار و قیوم که در طهران و قیوم

۷- مددکار و قیوم که در طهران و قیوم

۸- مددکار و قیوم که در طهران و قیوم

۹- مددکار و قیوم که در طهران و قیوم

۱۰- مددکار و قیوم که در طهران و قیوم

سند شماره ۹۳

تاریخ سند : ۵ جمادی الثانی ۱۳۳۲ ق
۱۱ اردیبهشت ۱۲۹۳ ش

اعتبارنامه نماینده دوم تهران و توابع

انجمن نظارت مرکزی انتخابات حوزه تهران و توابع (شمیرانات کن و سولقان و لورا و شهرستانک و لواسانات و قصران و رودبار و غیره) که موافق ماده دهم قانون انتخابات مصوبه ۲۸ شوال ۱۳۲۹ تشکیل یافته و اعضای آن در ذیل امضا کرده اند مطالب ذیل را تصدیق میکنند .

۱ - انتخابات حوزه فوق الذکر که در تهران یازدهم و در توابع شانزدهم شهر صفر ۱۳۳۲ شروع و در شانزدهم شهر ربیع الثانی ختم گردید .

۲ - عده تعرفه گیرندگان مطابق بود به ۲۱۱۷۶

۳ - عده آرائی که تسلیم انجمن ها شده بود مطابق بود به ۱۷۴۰۳

۴ - عده آرائی که موافق ماده (۳۰) و (۳۴) باطل بود ۳۱۹

۵ - آرائی که قانوناً محسوب میشود ۱۷۰۸۴

۶ - از این عده آراء آنچه درباره آقای آقا شیخ حسین یزدی بود مطابق است با ۷۵۴۱
علیهذا انجمن نظارت موافق ماده (۴۲) قانون فوق این اعتبارنامه را که دال بر مطالب فوق است به آقای آقا شیخ حسین یزدی میدعد که پس از افتتاح به مجلس شورای ملی تسلیم نمایند.

فی جمعه ۵ شوال جمادی الثانی ۱۳۳۲

سجع ۷ مهر :

(یا الله المحمود) (محمد بن محمد صادق الحسینی الطباطبایی) (حاجی آقا بن جواد) (عبده)
محتاج الی الله علی الغنی (نصر الله التقوی) (مؤمن الملک) (انجمن نظارت مرکزی انتخابات تهران و توابع)

سجع مهر و امضاء (حکومت دارالخلافه تهران)

عبارتہ ماہیہ دم لڑن داس

انجمن حفاظت مرکز رشدهات خود طران و رواج (شرایط کن دین و دین در ایران) (۱۳۹۰)
در زمان تهران در دو بار غیره که از آن نماند و هم قازن رشدهات نصبه (۱۴۸۰)
نگاشته و در میان در زیر این کتاب نیز چاپ و نیز تصدیق میکند

۱- زمانات حوزہ فوق الذکر کہ در طهران میروم و در تاریخ ختم میفرماید ۱۳۳۲ شریع
و در تاریخ ختم میفرماید

۲- عہد ہنزہ نیرنگان مطبوعہ برہوہ

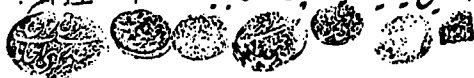
۲ - عدد کرائے در تسلیم در خمر باشد بهو طاق بودہ

۴ - عدد درایه در متعلق بود ۳۰ و در ۳۴ طهر بود ۳۱۹

۵۔ راز القاسم محبوب مراد

۷۵۴ — زاین عده که راه پنجم در باره قاسم حسن زوی طوی است

عبدالله بن محمد بن علی بن ابی طالب علیه السلام

سند شماره ۹۴

تاریخ سند : سوم شعبان ۱۳۳۲ ق
۶ تیرماه ۱۲۹۳ ش

اعتبارنامه

ما اسضا کنندگان ذیل ، اعضاء انجمن نظارت حوزه انتخابیه دارالایمان قم تصدیق میکنیم که آقای حاجی میرزا علیرضا پسر مرحوم حجة الاسلام حاجی سید ^{سید جواد} مراد که شغلش تحصیل علم و زراعت است و سنش چهل و دو سال و ساکن شهر قم است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ جمعه هفدهم شهر رجب (۱۳۳۲) واقع شده به اکثریت هزار و چهارصد و سیزده (۱۴۱۳) رأی از پنج هزار و صد و شصت و یک (۵۱۶۱) رأی دهندگان به نمایندگی برای مجلس شورای ملی منتخب گردید و شهادت میدیم که انتخاب معزی الیه موافق مواد قانون انتخابات مورخ به تاریخ ۲۸ شوال سنه ۱۳۲۹ واقع شده و تفصیل این انتخاب در صورت مجلس انتخابات این حوزه مندرج است.

به تاریخ شنبه سیم شهر شعبان المعظم پارس ثیل ۶ سرطان ۱۳۳۲

مهر و اعضای انجمن نظارت

سج ۷ مهر :

(شریف العلماء) (علی الرضی الحسینی) (بشارت السلطان) (عیسی) (بصیر دفتر) (حبیب الله)

(یا اسام رضا)

این اعتبارنامه صحیح است مهر و اسضای حاکم و مهر حکومت : آقاخان غفاری

(معظم السلطنه غفاری) (حکومت قم)

اعتبار نامه

ما امضا کنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه —————
 مهاباد میران قم

اصدیق میکنیم که تمام این برادران و برادران محترم که شش نفر از اعضاء است و سنش چهارده سال و ساکن شهر قم است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ هجری ۱۳۳۲^{۱۳۳۲} با کثرت نهم و صد و پنجاه و یک نفر از اعضاء^{۱۳۳۲} رای دهندگان بنایندگی برای مجلس شورای ملی منتخب گردید و شهادت میدهم که انتخاب مزبور موافق مواد قانون انتخابات مورخ به تاریخ ۲۸ شوال سنه ۱۳۲۹ واقع شده و تفصیل این انتخاب در صورت

مجلس انتخابات این حوزه مندرج است

به تاریخ هجری ۱۳۳۲ و ۱۳۳۲

مهر و امضای اعضاء انجمن نظارت

این اعتبار نامه صحیح است
 مهر و امضای حاکم و مدیر حکومت

سند شماره ۹۵

تاریخ سند : سوم شعبان ۱۳۳۲ ق
۶ تیر ۱۲۹۳ ش

اعتبارنامه

ما امضا کنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه انتخابیه مرکزی شاهرود و بسطام تصدیق میکنیم که جناب سید فاضل کاشانی، پسر آقای حاجی سید صدرالدین که شغلش از علماء است و سنش قریب به ۵۰ و ساکن تهران است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ ۱۷ رجب واقع شده به اکثریت ۲۳۹۰ رأی از ۲۹۰۲ رأی دهندگان به نمایندگی برای مجلس شورای ملی منتخب گردید و شهادت میدهم که انتخاب معزیه الیه موافق مواد قانون انتخابات مورخ به تاریخ ۲۸ شوال سنه ۱۳۳۲ واقع شده و تفصیل این انتخاب در صورت مجلس انتخابات این حوزه مندرج است.

به تاریخ شنبه ۳ شعبان المعظم ۱۳۳۲

مهر و امضای اعضای انجمن نظارت

سجع ۷ مهر :

(احمد ابن محمد علی) الاحقر الداعی احمد (علی) علی است (محمد باقر بن عبدالحسین)
 اقل محمد باقر ولد حاجی عبدالحسین (جعفر بن احمد الموسوی) جعفر الموسوی (محمد حسن بن محمد اسماعیل) محمد حسن شاهرودی (مرتضی الموسوی) مرتضی الواعظ الموسوی (بزرگ الحسینی)
 اقل السادات بزرگ الحسینی

این اعتبارنامه صحیح است

مهر و امضای حاکم و مهر حکومت

سجع مهر (امیراعظم)

اعتبار نامه

ما اینجا کنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه منتخبین را به رسمیت می‌شناسیم.

تصدیق میکنیم که مجلس مذکور، از سیرت و سیرت که شناسایی شده است و سنش قریب به ۵۰

و ساکنان این است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ ۱۷ رجب واقع شده

با کثرت ۲۳۹۰ رای از ۲۹۰۲ رای دهندگان بنابندگی برای مجلس شورای ملی

منتخب گردید و شهادت میدهیم که انتخاب مزنی الیه موافق مواد قانون انتخابات

مورخ بتاریخ ۲۸ ذوال سنه ۱۳۲۹ واقع شده و تصدیق این انتخاب در صورت

مجلس انتخابات این حوزه مندرج است

بتاریخ ششم شعبان المعظم ۱۳۳۲

مهر و امضای اعضای انجمن نظارت

مهر و امضای اعضای انجمن نظارت

این اعتبار نامه صحیح است

مهر و امضای حاکم و بهر حکومت

مهر و امضای حاکم و بهر حکومت

سند شماره ۹۶

تاریخ سند : ۱۱ شعبان ۱۳۳۲ ق
۱۴ تیر ۱۲۹۳ ش

اعتبارنامه

ما امضا کنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه انتخابیه لاهیجان و لنگرود و رانکوه و دیلمان و عمارلو تصدیق میکنیم که آقای حاج شیخ اسمعیل پسر خلد مکی حاج میرزا خلیل الله گیلانی که شغلش حکومت شرعیه است و منشی و ساکن الحال تهران است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ ۸ شعبان پارس ثیل ۱۳۳۲ واقع شده به اکثریت ۳۳۸۴ رأی از رأی دهندگان به نمایندگی برای مجلس شورای ملی منتخب گردید و شهادت میدهم که انتخاب معزیه الیه موافق مواد قانون انتخابات مورخ به تاریخ ۲۸ شوال سنه ۱۳۲۹ واقع شده و تفصیل این انتخاب در صورت مجلس انتخابات این حوزه مندرج است.

به تاریخ ۱۱ شهر شعبان المعظم پارس ثیل هزار و سیصد و سی و دو (۱۳۳۲) که مطابق ۱۴ برج سرطان است.

مهر و امضای اعضاء انجمن نظارت

سجعه ه مهر:

(علی قلی) العبد [ناخوانا] (محمد بن محمد صالح) (الراجی مهدی) (الراجی الی الله)

محمد بن حسین)

این اعتبارنامه صحیح است

مهر و امضای حاکم و مهر حکومت

(حکومت لاهیجان و لنگرود و دیلمان)

اعتبار نامه

ما امضا کنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه - ششصد و پنجاه و سه نفره - را به جهت تصدیق میکنیم که هر یک از اینها بر سر این اعتبار نامه که ششصت نفره است و سنی و ساکن بهمین است - در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ بیست و یک بهمن واقع شده با کثرت ۳۳۴ رای از رای دهندگان بنایندگی برای مجلس شورای ملی منتخب گردید و شهادت میدهم که انتخاب مزبور موافق مواد قانون انتخابات مورخ بتاریخ ۲۸ شوال - سنه ۱۳۲۹ واقع شده و تفصیل این انتخاب در صورت

مجلس انتخابات این حوزه مندرج است

بتاریخ ۱۱ شهریور ۱۳۲۹ در کسبه و در کسبه ۱۳۳۴ بروج شرط است

مهر و امضای اعضاء انجمن نظارت

این اعتبار نامه صحیح است
مهر و امضای حاکم و هر حکومت

سند شماره ۹۷

تاریخ سند : ۲۵ شعبان ۱۳۳۲ ق
۲۸ تیر ۱۲۹۳ ش

اعتبارنامه

ما امضاکنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه انتخابیه ساری و اشرف سوادکوه و علی آباد دودانگه و بندپی تصدیق میکنیم که آقای آقا سید عباس شریف العلماء پسر مرحوم آقا سید محمد مجتهد کسه شغلش از علما است و سنش تقریباً ۴۰ سال و ساکن ساری مازندران است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ سه شنبه ۱۴ شعبان المعظم پارس ثیل ۱۳۳۲ واقع شده به اکثریت ۹۳۳ رأی از ۲۴۵۹ رأی دهندگان به نمایندگی برای مجلس شورای ملی منتخب گردید و شهادت میدهم که انتخاب معزیه الیه موافق مواد قانون انتخابات مورخ به تاریخ ۲۸ شوال سنه ۱۳۲۹ واقع شده و تفصیل این انتخاب در صورت مجلس انتخابات این حوزه مندرج است.

به تاریخ یکشنبه ۲۵ شهر شعبان ۱۳۳۲

مهر و امضای اعضاء انجمن نظارت

سج ۵ مهر

آیت الله زاده مازندرانی (باقر بن محمد حسین) محمد الحسینی (محمد بن الحسین الحسینی)
محمد بن غلام حسین (محمد بن غلام حسین) اقل محمد جعفر حمزه است (حسن الحسینی)
الشهیر سید آقا) شریف العلماء

این اعتبارنامه صحیح است

مهر و امضای حاکم و مهر حکومت

رکن الدوله (رکن الدوله)

در شهر تهران ۱۳۲۲
۷۳۸

اعتبار نامه

ما امضا کنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه چهارم تهران و طرف برده که... عبارتند از:

تصدیق میکنیم که این سند به رسمیت پذیرفته شده و شناسایی آن است و مسئولیت آن بر عهده

و ساکنان این حوزه است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ ۱۳۲۲

با کثرت و شتاب در این حوزه پذیرفته شده و دهنده کار برای این مجلس شورای ملی

منتخب گردید و شهادت میدهم که انتخاب منطبق با قانون انتخابات

مورخ بتاریخ ۲۸ شوال سنه ۱۳۲۹ واقع شده و تصدیق این انتخاب در صورت

جنس انتخابات این حوزه مندرج است

بتاریخ ۱۳۳۳

مهر و امضای اعضاء انجمن نظارت

مهر و امضای اعضاء انجمن نظارت
مهر و امضای اعضاء انجمن نظارت
مهر و امضای اعضاء انجمن نظارت
مهر و امضای اعضاء انجمن نظارت
مهر و امضای اعضاء انجمن نظارت

این اعتبار نامه صحیح است
مهر و امضای حاکم و مأمور حکومت

مهر و امضای حاکم و مأمور حکومت

سند شماره ۹۸

تاریخ سند : ۵ رمضان ۱۳۳۲ ق
۶ مرداد ۱۲۹۳ ش

اعتبارنامه

ما امضا کنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه انتخابیه ترشیز تصدیق میکنیم که حاج شیخ حبیب الله پسر مرحوم حاج شیخ محمد حسین که شغلش حکومت شرعیه است و سنش ۴۶ سال است و ساکن ترشیز است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ ۱۳۳۲ واقع شده به اکثریت ۱۳۱۲ رأی از ۳۵۰ رأی دهندگان به نمایندگی برای مجلس شورای ملی منتخب گردید و شهادت میدهم که انتخاب معزی الیه موافق موارد قانون انتخابات مورخ بتاریخ ۲۸ شوال سنه ۱۳۲۹ واقع شده و تفصیل این انتخاب در صورت مجلس انتخابات این حوزه مندرج است. بتاریخ ۵ شهر صیام ۱۳۳۲

مهر و امضای اعضای انجمن نظارت

سجع ۷ مهر:

(واله) (مستشارالممالک) (امین التجار مهدی الحسینی) صحیح است (العبد محمد

حسین بن محمد رضا) (علی محمد الحسینی) (رئیس التجار حسن الحسینی) (ملاحیب الله)

این اعتبارنامه صحیح است

مهر و امضای حاکم و مهر حکومت

صحیح است غلامرضا (شوکه الممالک)

استبداد

استبداد در میان بعضی طبقات خرد و عجمیه

نعمت‌اللهی که در میان بعضی طبقات خرد و عجمیه

در میان بعضی طبقات خرد و عجمیه

در میان بعضی طبقات خرد و عجمیه

در میان بعضی طبقات خرد و عجمیه

در میان بعضی طبقات خرد و عجمیه

در میان بعضی طبقات خرد و عجمیه

در میان بعضی طبقات خرد و عجمیه

در میان بعضی طبقات خرد و عجمیه

در میان بعضی طبقات خرد و عجمیه

در میان بعضی طبقات خرد و عجمیه

سند شماره ۹۹

تاریخ سند : ۹ رمضان ۱۳۳۲ ق
۱۰ مرداد ۱۲۹۳ ش

اعتبارنامه

ما امضاء کنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه شهر کرمان و توابعی که قانوناً جزء شهر معین شده تصدیق میکنیم که آقای آقایجی پسر مرحوم حاج آقا احمد حجة الاسلام که شغلش ترویج شریعت است و سنش ۴۴ سال و ساکن کرمان است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ ۱۴ رجب ۱۳۳۲ واقع شده به اکثریت ۱۵۶ رأی از ۴۹۹ رأی دهندگان به نمایندگی برای مجلس شورای ملی منتخب گردید و شهادت میدهم که انتخاب معزی الیه موافق مواد قانون انتخابات مورخ به تاریخ ۲۸ شوال سنه ۱۳۲۹ واقع شده و تفصیل این انتخاب در صورت مجلس انتخابات این حوزه مندرج است. به تاریخ نهم رمضان المبارک ۱۳۳۲ مطابق با پارس نیل مهر و امضای انجمن نظارت

سجع ۷ مهر:

محمد حسین (آصف الممالک) محمد جواد الحسینی الموسوی (محمد جواد الحسینی الموسوی)
محمد (مهندس همایون) لطفعلی الحسینی (لطفعلی الحسینی) محمد ابراهیم (محمد ابراهیم
الرضوی) صح اقل رحیم میلانی (رحیم میلانی) صح علی کربلایی (علی الاعلی) محمد حسین
کرمانی

این اعتبارنامه صحیح است

مهر و امضای حاکم و مهر حکومت

صحیح است

سجع مهر: (غلام حسین)

اعتبار نامه

ما امضا کنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه شرکات و بهرگز نه از بهر شرفی
تصدیق میکنیم که آنرا که بر سر هر مرجع آنکه منتهی به شرف است و سنی هر چه
و ساکنان است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ ۱۳۳۲ واقع شده
با کثرت ۱۵۶۳ رای از ۹۹۶۴ رای دهندگان بنابندگی برای مجلس شورای ملی
منتخب گردید و شهادت میدهیم که انتخاب مزبور موافق مواد قانون انتخابات
مورخ به تاریخ ۲۸ شوال سنه ۱۳۲۹ واقع شده و تصدیق این انتخاب در صورت

مجلس انتخابات این حوزه مندرج است

به تاریخ نه رهنه مبارک ۱۳۳۲ مطابق بهر

مهر و امضای اعضاء انجمن نظارت

جنگجوی الوری
مهر و امضای اعضاء انجمن نظارت

این اعتبار نامه صحیح است
مهر و امضای حاکم و بهر حکومت

صحیح است

سند شماره ۱۰۰

تاریخ سند : ۵ ذیقعدہ ۱۳۳۳ ق
سوم میزان ۱۲۹۳ ش

اعتبارنامه

ما امضاکنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه انتخابیه مرکزی اصفهان تصدیق می کنیم که آقای آقا سید اسدالله پسر مرحوم سید جعفر که شغلشان اهل علم است و سشنان ۵۰ سال و ساکن محله چهارسوی اصفهان هستند در انتخابات این حوزه انتخابیه که از تاریخ دوم شهر رجب ۱۳۳۲ واقع شده و دوم ذیقعدہ ۱۳۳۲ به اتمام رسیده به اکثریت ۹۶۹ رأی از ۲۶۷۴ رأی دهندگان به نمایندگی برای مجلس شورای ملی منتخب گردیدند و شهادت میدهم که انتخاب معزیه الیه موافق مواد قانون انتخابات مورخ به تاریخ ۲۸ شوال سنه ۱۳۲۹ واقع شده و تفصیل این انتخاب در صورت مجلس انتخابات این حوزه مندرج است.
به تاریخ پنجم ذیقعدہ پارس ثل ۱۳۳۲.

سجع ۷ مهر : و امضاء

الحاج عبدالحسین قزوینی (عبدہ عبدالحسین قزوینی) حاج میرزا محمود (یااللهالمحمود)
العبد فضل الله (عبدہ الراجی فضل الله) حاج حبیب الله نجفی اصفهانی (حبیب الله بن محمد علی حسینی) العبد محمد حسین الطباطبائی (عبدہ محمد حسین الطباطبائی) صح الائم اسدالله الحسینی عفی الله الجرائم (عبدہ الراجی اسدالله ابن محمد جعفر الحسینی) الاحقر الجانی عبدالله الحسینی النجفی
این اعتبار نامه صحیح است. نجفقلی سجع دو مهر (نجفقلی) (حکومت اصفهان)

اعتمادنامه

مؤمنانند که ازیر عباد، بجز غفارت حزن آید به مرز صوفی عقیدتی که بنیم هر آثار را کسید

پہر دوم بمرد لاسیہ محمد حفیزہ شش ن ارم ہست شش ن چہرینیل برکن محمہ جہادی صغیان

سند در اثبات این حوزہ بقائید کہ از تاریخ دوم ہر ربیع ۱۲۲۱ واقع شد و دریم فرورد ۱۳۳۲ بمآ

رسیده بکثرت نهصد شصت و نه هزار و هزار شصت و هفتاد و چهار روزی است که من بخانه بزرگ محبت

فی منتخب کردیدند و شدت بیدیدیم که منتخب سرتی ایہ موافقہ زن بختاب مرتجع بنایج ۲۸ سول

۱۳۲۲
سنه ۱۳۲۲، واقع شده فضیله این انتخاب در صورت مجلس اشاعت این حوزہ مندرج است بتاريخ پنج ذی قعدہ ۱۳۲۲

Handwritten signatures and stamps at the bottom of the page.

 1/1

سند شماره ۱۰۱

ذیحجه ۱۳۳۲ ق

آبان ۱۲۹۳ ش

تاریخ سند :

اعتبارنامه

ما امضاکنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه انتخابیه رفسنجان و زرنده و کوهدنجان من ولایات ایالت کرمان تصدیق میکنیم که آقا عبدالوهاب مؤیدالاسلام پسر مرحوم حاجی آقا عبدالرحیم که شغلش از علماء کرمان است و سنش ۳۹ است و ساکن شهر کرمان است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ سنه ۱۳۳۲ واقع شده به اکثریت ۳۴۷۶ رأی از ۶۶۶ رأی دهندگان به نمایندگی برای مجلس شورای ملی منتخب گردید و شهادت میدهم که انتخاب معزى الیه موافق مواد قانون انتخابات مورخ به تاریخ ۸ شوال سنه ۱۳۲۹ واقع شده و تفصیل این انتخاب در صورت مجلس انتخابات این حوزه مندرج است.

به تاریخ شهر ذیحجه الحرام سنه ۱۳۳۲ بارون ذیل

مهر و امضای اعضاء انجمن نظارت

سج ۸ مهر:

اقل علی بن حاجی آقا یوسف رفسنجانی (علی رفسنجانی) سیدرضا مقل (سید رضا) این اقل رئیس بر انجمن نظار بوده است (مجدالاشراف) حسین ابن مرحوم حاج یوسف رحمانی (امین الرعایا) این اعتبار نامه صحیح است (غلام حسین) اقل علی اکبر ابن مرحوم میرزا حسن رفسنجانی (علی ابن اکبر) اقل حاج علیرضا خلف مرحوم آقا حاج کاذم (علی رضا المومنی) اقل علی بن مرحوم حاج آقا حسن (یا علی)

این اعتبار نامه صحیح است

مهر و امضای حاکم و مهر حکومت

سج ۲ مهر:

صحیح است رستم (رفعت الدوله) از طرف ایالت منتظم الدوله (ایالت کرمان و بلوچستان)

اعتبار نامہ

ما امضا کنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه - اینجا پر فرستیم و در هر دو کوهستان نعلایستایا

مصدق می‌کنم که این سند را در هر دو طرف و از هر یک شش نفر از اهل آن است و در هر دو طرف

و ساکن شهر، ن است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ ۱۳۳۲ هجری قمری واقع شده

باکتریت سپرادریمیدای از سرریزترین دای دهندگان بنهاند کی برای مجلس شورای ملی

منتخب کردید و شهادت میدهم که انتخاب معزی اله موافق مواد قانون انتخابات

مورخ بتاریخ ۲۸ شوال ۱۳۲۹ م واقع شده و تفصیل این اغتاپ در صورت

بجای انتخابات این حوزه مندرج است

۱۳۴۲
بنادج نہ پڑھو

ان اعتبار ہم سے کیا

[illegible]

این اعتبار نامه صحیح است
و امضای حاکم و مهر حکومت

مطبعة (دولتی) طہران - رئیس (ح-بن) کمال السلطان

سند شماره ۱۰۲

ذیحجه ۱۳۳۲ ق

تاریخ سند : آبان ۱۲۹۳ ش

اعتبارنامه

ما امضاکنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه فارس در مرکز شیراز تصدیق میکنیم که جناب حاج شیخ یوسف پسر مرحوم آقا شیخ ابوالحسن طاب ثراه که شغلش تحصیل و از علماء است و سنش ۴۰ سال و ساکن در شیراز است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ شهر شوال سنه ۱۳۳۲ واقع شده به اکثریت چهارهزار و دویست و شصت و هشت ۴۲۶۸ رأی از ۸۹۸۹ رأی دهندگان به نمایندگی برای مجلس شورای ملی منتخب گردید و شهادت میدهم که انتخاب معزیه ایه موافق مواد قانون انتخابات مورخ به تاریخ ۲۸ شوال سنه ۱۳۲۹ واقع شده و تفصیل این انتخاب در صورت مجلس انتخابات این حوزه مندرج است. به تاریخ شهر ذیحجه الحرام سنه ۱۳۳۲

مهر و امضای اعضای انجمن نظارت

سجّع ۷ مهر :

(عباس الحسینی) (مؤیدالملک) (عبده محمد باقر ابن محمد حسین) (محمدالرضوی)

(محمد هادی) (الراجی محمد مهدی) اقل شیخ شریف منشی انجمن نظار (شیخ شریف)

این اعتبار نامه صحیح است

مهر و امضای حاکم و مهر حکومت

امضاء وسجّع مهر: (مخبرالسلطنه)

مطبعه دولتی تهران - رئیس (حسین) کمال السلطان

اعتبار نامه

ما امضا کنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه - رئیس مدرک - شیراز -
 تصدیق میکنیم که ذیل معتمدین و مدیران که شغلش تحصیل و تدریس است و سنش چهل سال
 و ساکن شیراز است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ شهرشوال ۱۳۳۲
 (۴۲۶۸۱) با کثرت چهارصد و شصت رای از ۸۹۸۹ رای دهندگان بنابیندگی برای مجلس شورای ملی
 منتخب گردید و شهادت میدهم که انتخاب معزى آیه موافق مواد قانون انتخابات
 مورخ بتاریخ ۲۸ شوال سنه ۱۳۳۲ واقع شده و تفصیل این انتخاب در صورت
 مجلس انتخابات این حوزه مندرج است

بتاریخ شهرشوال ۱۳۳۲

مهر و امضای اعضاء انجمن نظارت

این اعتبار نامه صحیح است
 مهر و امضای حاکم و مدیر حکومت

سند شماره ۱۰۳

تاریخ سند : ۱۴ ذیحجه ۱۳۳۲ ق
۱۱ آبان ۱۲۹۳ ش

اعتبارنامه

ما امضا کنندگان ذیل اعضاء انجمن نظارت حوزه انتخابیه بروجرد و سیلاخور و چابلق و
پختیاری تصدیق میکنیم که جناب مستطاب آقای حاجی آقا علی اصغر سلطان العلماء مجتهد پسر
آقا مهدی مجتهد که شغلش اهل علم است و سنش ۴۵ سال و ساکن محله صوفیان شهر بروجرد
است در انتخابات این حوزه انتخابیه که در تاریخ ۶ شهر ذیحجه ۱۳۳۲ واقع شده بد اکثریت
۹۸۱ رأی از ۲۱۰۹ رأی دهنندگان به نمایندگی برای مجلس شورای ملی منتخب گردید و
شهادت میدهم که انتخاب معزیه الیه موافق مواد قانون انتخابات مورخ بد تاریخ ۲۸ شوال سنه
۱۳۳۹ واقع شده و تفصیل این انتخاب در صورت مجلس انتخابات این حوزه مندرج است.

تاریخ ۱۴ شهر ذیحجه الحرام ۱۳۳۲

مهر و امضای اعضای انجمن نظارت

سجع ۷ مهر :

(عبدعوب الطباطبایی) (عسگری) (شریعتمدار) (یا امدالله) (محمودالحسینی) (عبدالراجی)

عبدالعلی) (علی محمد)

این اعتبار نامه صحیح است

مهر و امضای حاکم و مهر حکومت

رضاقلی نظام السلطنه (نظام السلطنه)

مطبعه دولتی تهران - رئیس (حسین) کمال السلطان

سند شماره ۱۰۴

تاریخ سند : ۲۶ جمادی الثانی ۱۳۳۳ ق
۲۱ اردیبهشت ۱۲۹۴ ش

به تاریخ بیست و ششم جمادی الثانیه ۱۳۳۳

اعتبارنامه نماینده تهران و توابع

ما اعضاء انجمن نظارت مرکزی انتخابات حوزه تهران و توابع (شمیرانات، کن و سولقان و لورا و شهرستانک و لواسانات و قصران و رودبار) که موافق ماده دهم قانون انتخابات مصوبه (۲۸) شهر شوال ۱۳۲۹ برای انتخاب هفت نفر نماینده مجلس شورای ملی به عوض هفت نفر نمایندگان مستعفی تشکیل یافته مطالب ذیل را تصدیق میکنیم.

اول انتخابات حوزه فوق الذکر در تهران و توابع در تاریخ هفتم جمادی الاولی مطابق سیم حمل شروع و در دوازدهم جمادی الثانیه مطابق هفتم برج ثور با رعایت تمام مواد قانون ختم گردید.

دوم عده کلیه تعرفه گیرندگان بالغ بود به چهار ده هزار و یکصد و هشتاد و هفت نفر و عده اوراق آراء مأخوذه مطابق بود با یازده هزار و چهارصد و بیست و هشت ورقه.
سوم از عده آراء فوق الذکر آنچه در باره جناب مستطاب آقای آقامیرزا طاهر تنکابنی داده شده بود مطابق است با چهار هزار و دویست و هفتاد و هفت رأی.

علیهذا اعضاء انجمن نظارت مرکزی اسضا کنندگان ذیل موافق ماده (۴۲) قانون انتخابات فوق شهادت میدهم که آقای معزی الیه دارنده این اعتبارنامه به اکثریت نسبی به سمت نمایندگی مجلس شورای ملی منتخب شده اند.

مهر و امضای اعضای انجمن نظارت مرکزی

سج ۹ مهر:

(انجمن نظارت مرکزی انتخابات تهران و توابع) محتشم السلطنه (محتشم السلطنه)
(اقل التجار محمود اصبهانی) الاحقر علی (الحق مع علی و علی مع الحق) (وحیدالملک)
اقل الحاج محمدتقی شاهرودی (محمدتقی) (یاالله المحمود) حاجی آقا حریری (حاجی آقا ابن جواد)
منشی انجمن اعتصام الملک (اعتصام الملک) مهر و امضای حاکم و مهر حکومت دبیرالملک
(حکومت دارالخلافه تهران).

۶
استبداد نه سینه طران در بلع
مغضد انظار است کز زنی اثبات حوزه طران در بلع دشمنان است که در بلع
در این است که طران در بلع در این است که طران در بلع در این است که طران در بلع
برای شهاب است که طران در بلع در این است که طران در بلع در این است که طران در بلع

ذیر تصدی کنیم
اول استبداد حوزه طران در بلع در این است که طران در بلع در این است که طران در بلع
در حوزه طران در بلع در این است که طران در بلع در این است که طران در بلع
دوم استبداد حوزه طران در بلع در این است که طران در بلع در این است که طران در بلع
مغضد انظار است کز زنی اثبات حوزه طران در بلع دشمنان است که در بلع
در این است که طران در بلع در این است که طران در بلع در این است که طران در بلع

مطابق است؛ چهار در دو است و چهار در دو است و چهار در دو است و چهار در دو است
عید مغضد انظار است کز زنی اثبات حوزه طران در بلع دشمنان است که در بلع
شهادت است که طران در بلع در این است که طران در بلع در این است که طران در بلع
در این است که طران در بلع در این است که طران در بلع در این است که طران در بلع
در این است که طران در بلع در این است که طران در بلع در این است که طران در بلع

سند شماره ۱۰۵

تاریخ سند : ۲۶ جمادی الثانی ۱۳۳۳ ق
۲۱ اردیبهشت ۱۳۹۴ ش

به تاریخ ۲۶ جمادی الثانی ۱۳۳۳

اعتبارنامه نماینده تهران و توابع

ما اعضاء انجمن نظارت مرکزی انتخابات حوزه تهران و توابع (شمیرانات، کن و سولقان و لورا و شهرستانک و لواسانات و رودبار قصران) که موافق ماده دهم قانون انتخابات مصوبه (۲۸) شهر شوال سنه ۱۳۲۹ برای انتخاب ۷ نفر نماینده مجلس شورای ملی به عوض ۷ نفر نمایندگان مستعفی تشکیل یافته مطالب ذیل را تصدیق مینمائیم.

اول انتخابات حوزه فوق الذکر در تهران و توابع در تاریخ هفتم جمادی الاولی مطابق سیم حمل شروع و در دوازدهم جمادی الثانی مطابق هفتم برج ثور با رعایت تمام مواد قانونی ختم گردید.

دوم عده کلیه تعرفه گیرندگان بالغ بود به چهارده هزار و یکصد و هشتاد و هفت نفر و عده اوراق آراء مأخوذه مطابق بود با یازده هزار و چهارصد و بیست و هشت ورقه.

سیم از عده آراء فوق الذکر آنچه در باره جناب مستطاب آقای سید محمدرضای مساوات داده شده بود مطابق است با چهار هزار و پانصد و چهاررأی.

علیهذا اعضاء انجمن نظارت مرکزی امضا کنندگان ذیل موافق ماده (۴۲) قانون انتخابات فوق شهادت میدهیم که آقای معزی الیه دارنده این اعتبارنامه به اکثریت نسبی به سمت نمایندگی مجلس شورای ملی منتخب شده اند.

مهر و امضای اعضای انجمن نظارت مرکزی

سج ۹ مهر : (انجمن نظارت مرکزی)

انتخابات طهران و توابع : محترم السلطنه (محترم السلطنه) الاحقر علی (علی مع الحق و الحق مع علی) وحیدالملک (وحیدالملک) اقل الحاج محمدتقی شاهرودی (محمدتقی) اقل التجار محمود اصبهانی (یااللهالمحمود) حاجی آقا حریری (حاجی آقا ابن جواد) منشی انجمن اعتصامالملک (اعتصامالملک) مهر و امضای حکومت تهران دبیرالملک (حکومت دارالخلافه تهران).

سند شماره ۱۰۶

تاریخ سند : ۱۷ رجب ۱۳۳۳ ق
۱۱ خرداد ۱۲۹۴ ش

مقام محترم نمایندگان مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه
مطابق صورت مجلس انتخابات انجمن مرکزی خمسه که از نظر مبارک نمایندگان
محترم مجلس مقدس خواهد گذشت در ۱۶ شهر رجب ۱۳۳۳ انتخابات خمسه با سraعات مواد
نظام نامه انتخابات خاتمه یافت حضرت مستطاب شریعتمدار ملاذالانام آقای آقا شیخ ابراهیم نماینده
سابق مجلس شورای ملی دامت برکاته به اکثریت تام پنج هزار و چهارصد و نود و یک رأی از
هشت هزار شصت و نود و رقه رأی به سمت نمایندگی مجلس شورای ملی معین گردیدند. انجمن
نظارت انتخابات خمسه صحت انتخابات و نمایندگی حضرت معظم الیه را تصدیق نموده و از
خداوند توفیق خدمت برای نماینده محترم در حفظ استقلال و سعادت مملکت ایران مسئلت
مینماید. ۱۷ شهر رجب المرجب ۱۳۳۳

سجع ۷ مهر:

(محمد حسن) (مجد لشکر) (علی بن حسین) (امین الراعا یا محمد الحسینی) (رضا بن مهدی)

(حبیب الله) (افوض اسری الی الله عبده احمد)

مقام مقدس مبعوثین مجلس محترم شورای ملی شیدالله ارکانه اعتبار نامه که هیئت محترم
نظار در وکالت پارلمان حضرت مستطاب شریعتمدار ملاذالانام ملجاء الاسلام آقای آقا شیخ
ابراهیم دامت برکاته سرقوم داشته در کمال صحت و اتفاق موافق قانون نظام نامه انتخابات
است از نماینده محترم بزرگوار توفیق خدمت در حفظ استقلال و سعادت وطن عزیز مسئلت
کمترین خادم ملت علی اصغر (مشیر الممالک) مینمائیم .

سند شماره ۱۰۲

تاریخ سند : ۱۷ رجب ۱۳۳۳ ق
۱۱ خرداد ۱۲۹۴ ش

مقام محترم نمایندگان مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه
مطابق صورت مجلس انتخابات انجمن مرکزی خمه که از نظر مبارک نمایندگان محترم
مجلس مقدس خواهدگذشت در ۱۶ شهر رجب ۱۳۳۳ انتخابات خمه با سراعات موادنظام
نامه انتخابات خاتمه یافت جناب مستطاب شریعتمدار آقای حاج شیخ علی صدرالاسلام ابوری
سلمه الله تعالی به اکثریت چهارهزار و نهصد و هیجده رأی از هشت هزار و ششصد و نود و رقه رأی
به سمت نمایندگی مجلس مقدس شورای ملی معین گردیدند انجمن نظارت انتخابات خمه صحت
انتخابات و نمایندگی جناب معزی الیه را تصدیق نموده از خداوند توفیق خدمت برای نماینده
محترم در حفظ استقلال و سعادت مملکت ایران سئلت مینماید. ۱۷ شهر رجب العرجب ۱۳۳۳
سجج ۷ مهر:

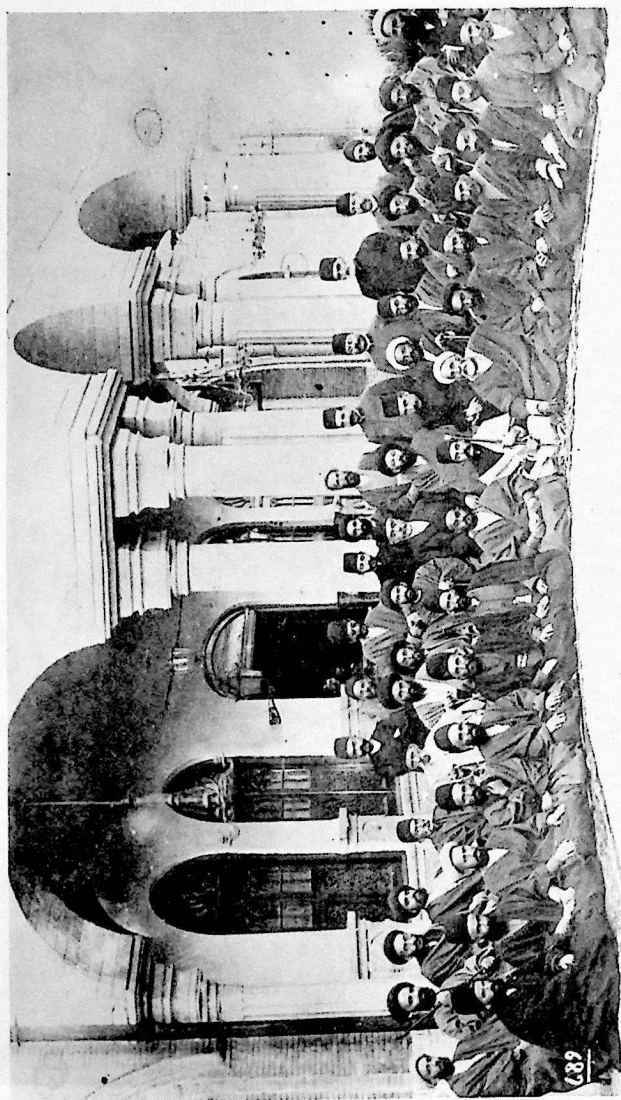
(محمدحسن) (امجدلشکر) (علی بن حسین) (اسین الرعایا محمدالحسینی) (رضا بن مهدی)
(حبیب الله) (افوض اسری الی الله عبده احمد)

مقام مقدس نمایندگان مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه اعتبارنامه که هیئت
نظار محترم در وکالت پارلمان جناب مستطاب شریعتمدار عالی آقای حاجی شیخ علی صدرالاسلام
ابهری مرقوم داشته در کمال صحت و از روی قانون نظام انتخابات است از خداوند توفیق
خدمت برای نماینده محترم در حفظ استقلال و سعادت وطن عزیز میخواهد. علی اصغر

سجج مهر: (مشیرالمالک)

ضمائم

تصاویر

عده‌ای از نمایندگان مجلس شورای ملی

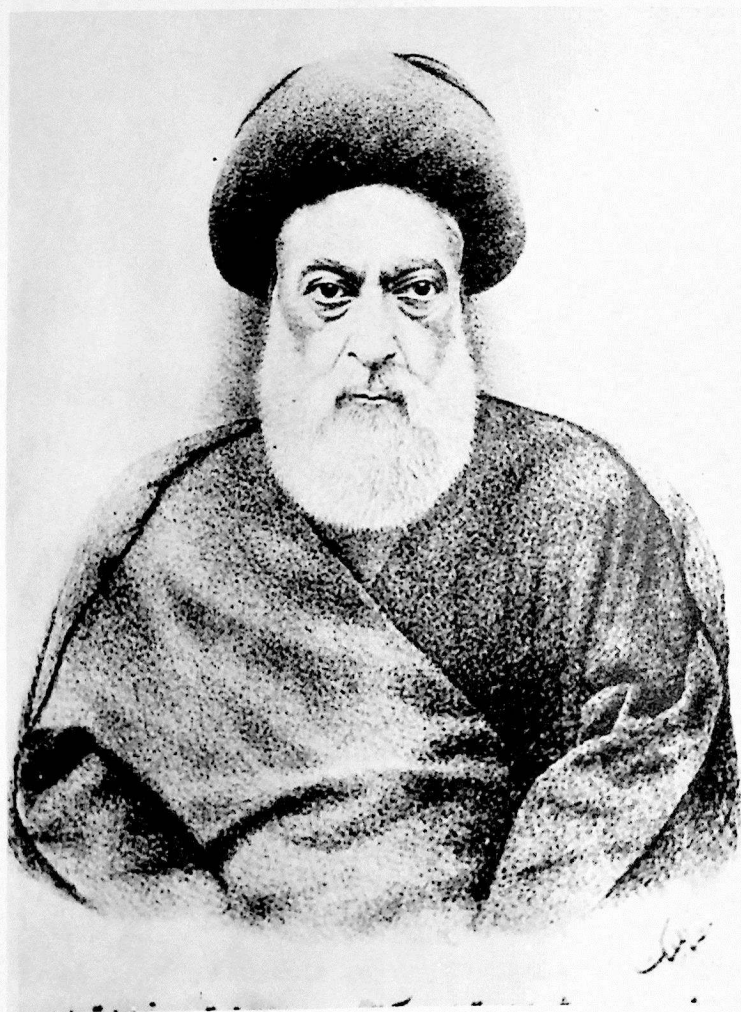
علیرضا خان عضدالملک (نایب السلطنه اول)

ناصر الملك همداني (نائب السلطنة دوم)

شیخ فضل الله نوری و سید عبد الله بهبهانی

سید محمد طباطبائی

میرزا علی اصغر خان اتابک

ابوالحسن میرزا شیرخدايي نماينده مجلس

عددی از سران پختیاری از چپ بواسط سردار ظفر، امیر جنگ، مصباح السلطنه، سردار اسعد، سردار رفیع

از راست شیخ علی اکبر بروجردی، شیخ فضل الله نوری، عراقی، سید احمد بهبهانی

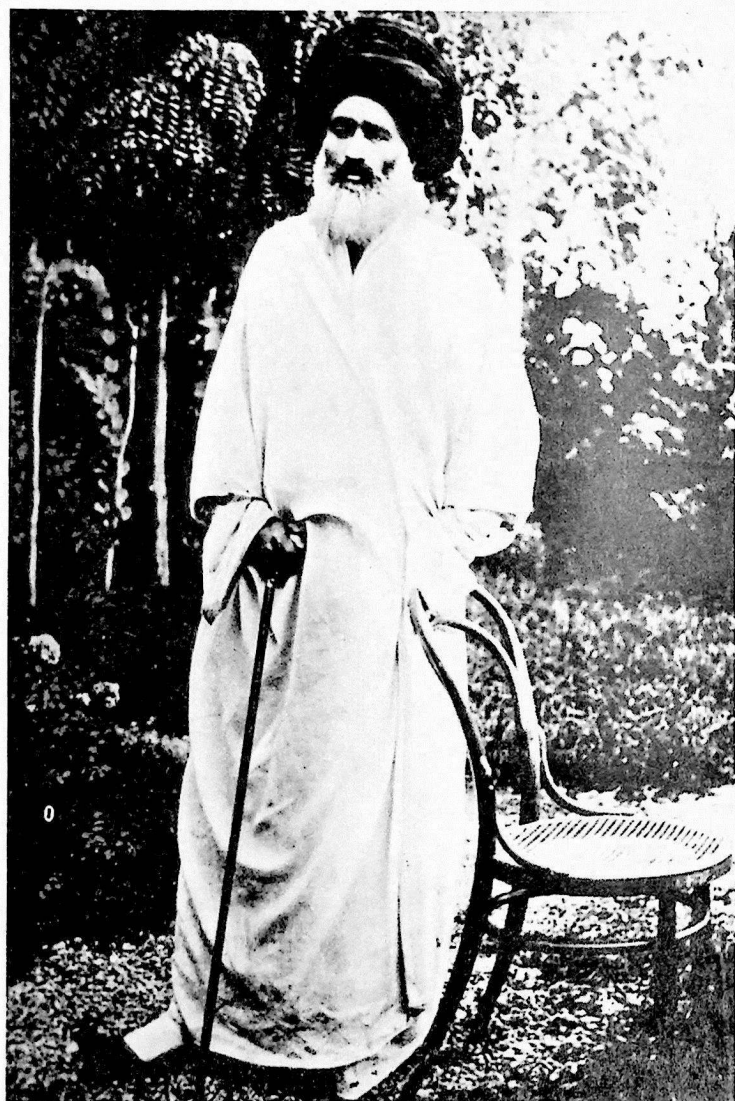
سردار اسعد بختیاری

از چپ بر راست میرزا جواد خان سعدالدوله، ملک منصور میرزا شعاع السلطنه، ارشاک خان

ستارخان

سید عبداللہ بھٹانی

حاج محمد حسين امين الضرب

عده‌ای از وکلا دوره اول مجلس از راست به چپ میرزا محمدخان، مخبرالملک، میرزا محمدخان صدیقی حضرت، حاج آقا فرشی، شیخ ابراهیم تبریزی، مرتضی قلی نائینی، میرزا حسن خان وثوق الدوله، رئیس التاجار مهدوی، مستشارالدوله صادقی، نصرالملک هداایت، سیدحسن تقی زاده، میرزا حسن بانکی

مظفرالدینشاه قاجار

فهرست اعلام

آ

۴، ۱۱، ۱۵، ۱۷، ۳۱، ۳۳، ۳۴، ۳۷، ۴۱	آخوند خراسانی، محمد کاظم
۴۳، ۵۲، ۵۸، ۶۰، ۶۲، ۶۴، ۶۶، ۷۰، ۷۴، ۱۲۸، ۱۳۴	
۱۹۸	آشتیانی، هاشم
۲۳۳	آصف الممالک، محمد حسین
۱۷۶	آقاسی، (حاجی میرزا)
۸۵	آقا سید علی مجتهد
۲۴۷	آقاشیخ ابراهیم
۱۱۱	آقا عبدالحسین
۱۱۱	آقا محمد
۱۲۰، ۱۲۱	آقا میرزا ابراهیم
۱۴	آقا نورالدین
۲۳۳	آقا یحیی پسر حاج آقا احمد
۱۵۵	آملی، اسمعیل
۶۱	آیت الله زاده بهبهانی، احمد
۲۲۹	آیت الله زاده مازندرانی، باقر

ا

۱۶۳	ابراهیم بن عبد الله
۸۵، ۸۶	ابراهیم خان مشی سفارت فرانسه
۱۹۸	ابن یوسف شیرازی
۸۳	ابوالحسن

۹۹	ابوالفضل
۱۳۲	ابوالقاسم بن محمد باقر
۱۰۲	ابوالوردی، علی
۱۷۷	اتابک اعظم
۱۰۲	اجلال الملک، سرتضی
۹۲	احتشام الاطباء
۲۴۹، ۲۴۷	احمد
۲۲۵	احمد بن محمد علی
۳۰۷، ۲۰۲، ۱۹۷، ۱۸۸، ۱۱	احمد شاه
۲۲۵	احمد علی
۷۶	ادیب التجار
۳۰۷، ۲۰۳	ادیب السلطنه
۱۰۸، ۱۰۷	ادیب شوشتری، محمد باقر
	ارباب کیخسرو شاه رخ ← شاه رخ، کیخسرو
۹۳، ۹۲	اردبیلی، حسین
۲۰۳، ۱۹۸	استرآبادی، محمد حسین
۲۴۱	اسدالله
۲۳۵	اسدالله پسر سیدجعفر
۹۳	اسدالله (حاجی سید)
۹۰	اسمعیل آقا (آقامیرزا)
۷۶	اسمعیل خان (دکتر)
۱۲۰، ۱۰۵	اشرف الذاکرین، ابوالحسن خان
۲۴۵، ۲۴۳	اصبھانی، محمود
۱۳۴، ۵۲، ۳۹، ۳۱، ۱۴	اصفھانی، ابوالحسن
۲۵، ۲۳، ۱۴	اصفھانی، محمد باقر
۶۰	اصفھانی، محمود
۱۹۲، ۱۹۱، ۱۷۰، ۱۵۹، ۱۵۳، ۱۵۱، ۲۹، ۲۷، ۱۴	اصفھانی، نورالله
۲۴۵، ۲۴۳، ۶۸	اعتصام الملک

۱۰۳	اعتضاد دیوان
۱۰۸	اعتلاء السلطان، حسین
۱۳۱	اعظام السلطان
۱۱۱	افتخار الاسلام طباطبائی، فخرالدین
۹۳، ۹۲، ۷۶، ۶۷	افتخار الواعظین
۲۱۷، ۱۵۷، ۱۲۴، ۶۸، ۳۱، ۱۴	امام جمعه خوئی
۱۳۲، ۱۳۱	امام جمعه محلاتی
۲۴۹	امجد لشکر
۱۹۲	امیر مجاهد
۱۴۷	اسیر نظام
۸۳	امین اصناف
۲۳۱	امین التجار، مهدی الحسینی
۲۴۹، ۲۴۷	امین الرعایا، محمد الحسینی
	امین الضرب ← حاج امین الضرب
۶۸	انتظام الحکماء
	انجری، ابوالحسن ← انگجی، ابوالحسن
۱۳۰، ۵۰، ۱۴	انگجی، ابوالحسن
	انگزی، ابوالحسن ← انگجی، ابوالحسن

ب

۱۲۶	باقر (آقا حاج شیخ)
۹۲	بحر المعلوم
۱۹۲	بختیاری
۷۴	بختیاری، نجفقلی
۷۶	بروجردی، عبدالحسین

۲۲۵	بزرگ‌الحسینی
۲۲۳	بشارت سلطان
۲۲۳	بصیر دفتر
۱۶۲	بندر ریگی، حیدرخان
۱۰۶	بنی اسدی، ابوالحسن
۱۸۸	بهبهانی، حسین
۱۹۲	بهبهانی، عبدالرزاق
۱۴	بهبهانی، عبدالله
۱۲۳	بهبهانی، محمد (آقا میرزا سید)
۱۴	بهبهانی، محمد (آقا زاده)
۱۶۳	بهبهانی نجفی، محمد علی ابن عبدالله
۱۰۸، ۱۰۷، ۶۸	بهجت، محمد علی
۱۲۰	بیان السلطان

پ

پهلوی، رضا

ت

۹۲	تاجر بلور فروش، محمد جواد
۴۷	تاجر تبریزی، عبدالرحیم (هندی)
۹۲	تاجر خرازی، اسمعیل
۹۲	تاجر خرازی، حسین
۶۰	تاجر طهرانی، محمد علی

۹۳، ۹۲	تاجر کاشانی، محمد اسمعیل
۲۰۸	تبریزی، علی
۶۰	تبریزی، محمد رضا
۲۲۱، ۲۱۷، ۲۱۵، ۷۶، ۷	تقوی، نصرالله
۱۵۷	تقی زاده، جواد
۲۴۳	تنکابنی، طاهر (میرزا)
۹۳، ۹۲، ۳۱	تیمورتاش، عبدالحسین

ث

۱۲۷، ۸۰	ثقة الاسلام، نورالله
---------	----------------------

ج

۱۱۸	جعفر (آقا شیخ)
۶۵، ۶۴	جمشید بهمن پاریسی

ح

۱۵۱، ۱۹	حاجی آقا
۲۲۱، ۲۱۹، ۲۱۵	حاجی آقا ابن جواد
۱۰۲	حاج آقا مجتهد
۵۷	حاج امین الضرب
۲۳۵	حاجی میرزا محمود

۱۳۶، ۵۳، ۵۲، ۳۱، ۱۴	حایری، علی (میرسید)
۲۴۹، ۲۲۳	حبیب الله
۲۳۱	حبیب الله (حاج شیخ) پسر شیخ محمد حسین
۹۳، ۹۲	حبیب الله (آقاشیخ) (وکیل طبس)
۲۴۵، ۲۴۲	حریری، حاجی آقا ابن جواد
۹۳، ۹۲	حسام الاسلام
۱۹۲، ۱۸۸	حسن
۶۱، ۶۰	حسن (حاجی سید)
۱۰۸	حسنی، نصر الله
۸۱	حسنی حسینی، زین العابدین
۶۱	حسون (حاج)
۱۹۲، ۱۸۸	حسین علی
۱۹۲	حسینی، احمد
۲۳۵، ۹۳	حسینی، اسد الله بن صدرالدین
۸۶	حسینی، حبیب الله
۱۴۸، ۱۱۸، ۱۱۶، ۸۳	الحسینی، حسین
۱۱۸، ۱۱۶	الحسینی، رمضان بن مصطفی
۲۳۹، ۱۹۲	الحسینی، عباس
۱۵۱، ۱۲۰، ۱۰۶	الحسینی، عبدالله
۱۱۸، ۱۱۶	الحسینی، علی
۲۰۳	حسینی، علیرضا
۲۳۱	الحسینی، علی محمد
۲۳۳	الحسینی، لطفعلی
۲۲۹	الحسینی، محمد
۱۰۸	حسینی، محمد رضا
۲۴۱	الحسینی، محمود
۱۵۱	الحسینی، مهدی
۱۹۲	الحسینی، یحیی

۲۳۳	الحسینی الموسوی، محمدجواد
۲۳۵	الحسینی النجفی، عبدالله
۹۳	حشمت السلطان
۲۲۹	حمزه، محمدجعفر
۱۰۶، ۱۰۵	حیدر میرزا

خ

۸۸	خامنه، محمد
۷۲، ۷۰	خراسانی، احمد
۷۲، ۷۰	خراسانی، محمد
	خراسانی، محمد کاظم ← آخوند خراسانی، محمد کاظم
۲۰۸، ۲۰۷، ۶۱، ۳۵	خراسانی، مهدی

د

۴۵	داودی، حسین
۲۴۵، ۲۴۳، ۱۰۲، ۹۹	دبیر الممالک
۱۵۱	دولت آبادی، احمد
۶۸، ۶۷	دهخدا، علی اکبر
۱۸۹، ۹۶	دهخوارقانی، رضا
۲۰۷	دیوان بیگی، رضا علی

ذکاء الملک - فروغی، محمد علی
ذوالفقارزاده، کاظم

۱۴۸

- رحمانی، حسین بن یوسف (امین الرعایا) ۲۳۷
رضا ابن مهدی ۲۴۹، ۲۴۷
رضا خان، دکتر ۶۸
رضاقلی خان ۱۲۰، ۱۰۶، ۱۰۵
رضوی، محمد ۲۳۹، ۲۰۳
الرضوی، محمد ابراهیم ۲۳۳
الرضی الحسینی، علی ۲۲۳
رفسنجانی، علی اکبر ابن حسن ۲۳۷
رفسنجانی، علی بن یوسف ۲۳۷
رفعت الدوله (رستم) ۲۳۷
رفعت الدوله کیانی ۱۹۸
رکن الدوله ۲۲۹، ۹۳
رئیس التجار، حسن الحسینی ۲۳۱

۱۴

۱۲۵، ۳۱، ۱۴

زین العابدین (آخوند ملا ازکلبایگان)
زین العابدین قمی (حاجی میرزا)

س

۱۴۸، ۱۴۷، ۶۷	سالارالدوله
۱۱	سپهدار اعظم تنکابنی
۱۱	سردار اسعد
۱۱۲	سردار فیروز
۱۱	سردار منصور
۳	سعدالدوله
۲۴۱	سلطان العلماء، علی اصغر
۱۹۲	سلطان محمد
۲۰۳	سلیمان
۲۰۵، ۲۰۳، ۲۰۰، ۱۹۸، ۶۸	سلیمان محسن
۱۰۳، ۱۰۲	سهام الدوله
۲۲۹	سیدآقا، حسین الحسینی (شریف العلماء)
۲۲۳	سید مراد
۱۴۸	سیف الله

ش

۶۶، ۶۵، ۶۴، ۶۲	شاهرخ، کیخسرو
۲۴۵، ۲۴۳	شاهرودی، محمدتقی
۲۲۵	شاهرودی، محمد حسین
۲۴۱	شریعتمدار
۹۲	شریعتمدار (وکیل طبس)
۱۰۲	شریف، علی اصغر
۱۵۴	شریف، محمود بن محمد
۲۲۳، ۱۲۰، ۱۱۶، ۱۰۶، ۱۰۵	شریف العلماء

۲۲۹	شريف العلماء عباس
۶۱	شمسه، هادی
۱۰۷	شوشتری، علی
۲۳۱	شوكة الممالك، غلامرضا
۱۹۲	شیخ خزعل
۴۷، ۴۵	شیخ الرئيس، ابوالحسن
۲۰۸	شیخ شریعه اصبهانی
۲۳۹	شیخ شریف
۹۳، ۹۲	شیخ علی (وکیل سبزوار)
۱۹۸	شیخ الملك
۱۵۹، ۱۵۷، ۷۶	شیرازی (حاجی آقا)

ص

۸۳	صحبته الله
۱۲۰، ۱۰۶، ۱۰۵	صدر الاسلام
۲۴۹	صدر الاسلام ابهری، علی
۲۲۵	صدرالدين
۱۵۷	صدرائى، حسين
۱۵۴	صدرالسادات
۱۵۱، ۹۳، ۹۲، ۷	صدر العلماء
۱۹۸	صدر الملك
۶۱، ۶۰	صراف لطفعلی
۶۰	صراف، محمد علی
۶۱، ۶۰	صراف، مهدی
۹۲	صمدی، محمد (میرزا)

ط

١٦٣	طباطبائي، جواد
٧٦	طباطبائي، محمد
٨٦	طباطبائي، محمد باقر
٢٣٥	طباطبائي، محمد حسين
٢٢١ ، ٢١٩ ، ٢١٧ ، ٢١٥ ، ٢٠٣ ، ٢٠٠ ، ١٩٣ ، ٩٢ ، ٦٨ ، ٦٧	طباطبائي، محمد صادق
٨٦	طباطبائي، مرتضى قلى
٢٤١ ، ١١٢	طباطبائي، يعقوب
٤٧	طهراني، على

ع

٢٠٧ ، ١٩٧	عائلى، باقر
١٠٥	عبد الحسين خان
١١٢	عبد الرحمن
١٤٨	عبد الرزاق
١٨٨	عبد الرضا
١١٨ ، ١١٦	عبد الله بن عبد الرحمن
٦٤	عبد صراف
٢٤١ ، ١٢١	عبد العلى
٢٠٣	عدل الملك
١٤	عراقي، شيباء الدين

۲۰۷ ، ۲۰۳ ، ۱۰۸ ، ۱۰۷	عزالممالك، امان الله
۲۴۱	عسگری
۱۱	عضدالملک نایب السلطنه
۲۴۵ ، ۲۴۳	علی
۹۲	علی آقا مجتهد (حاجی میرزا)
۲۴۹ ، ۱۵۴ ، ۱۴۸	علی اصغر
۱۵۴	علی اکبر
۱۳۲	علی بابا
۲۴۷	علی بن حسین
۸۱	علیرضای مجتهد
۲۴۱	علی محمد
۹۲	علی محمد (آقا میرزا) (وکیل سبزوار)
۲۲۷	علی النقی
۱۰۲	عمیدالحکماء
۱۸۰ ، ۱۷۷ ، ۱۷۶	عنوان نگار
۲۲۳ ، ۱۲۰	عیسی
۱۰۶ ، ۱۰۵	عیسی خان
۱۸۸ ، ۱۸۲	عین الدوله

غ

۲۳۷ ، ۲۳۳	غلام حسین
۱۳۲	غلام حسین بن حسن
۱۳۲	غلام حسین تاجر
۲۲۱ ، ۲۱۹ ، ۲۱۵	الغنی، علی
۱۲۱ ، ۱۰۶	غیاث لشکر

ف

۸۶ '۸۵	فاتح الملك
۲۲۵ '۲۰۳ '۱۹۸	فاضل الموسوی الكاشانی
۱۲۰ '۱۰۵	فتح الله خان
۱۰۸ '۱۰۷	فخر الملك
۸۱ '۷۵ '۷۴ '۷۲ '۵۸ '۵۷ '۲۵	فروغی، محمد علی
۹۲	فضل الله (آقاشیخ)
۶۸	فهیمی، احمد
۲۰۳	فیروز آبادی، رضا

ق

۱۲۹ '۵۵ '۱۷	قائینی، محمد هادی
۲۳۵	قزوینی، عبدالحسین
۱۴	قزوینی تنکابنی، اسد الله
۲۰۸	قمشه ای، محمد حسین
۲۰۸ '۲۰۷	قمی، محمد باقر
۹۳ '۹۲	قوام الاسلام
۱۹۱ '۱۴۲	قوام الدوله

ک

۱۲	کازرونی، علی
۱۷۲ '۱۶۸	کاشانی، حسن
۲۰۸ '۲۰۷ '۱۷۴ '۱۷۳ '۱۶۹ '۱۶۸ '۱۴	کاشانی، مصطفی
۲۳۳	کربلایی، علی

۱۹۸	کردستانی ، اسدالله
۲۳۳	کرمانی ، محمدحسین
۱۹۸	کرمانی ، یحیی
۸۳	کزازی ، حسن
۲۰۳ ، ۸۳	کزازی ، حسین
۱۷۰	کلباسی ، احمد
۱۹۲ ، ۱۵۱	کلباسی ، محمدعلی
۲۴۱ ، ۲۳۹ ، ۲۳۷	کمال السلطان ، حسین
۱۳۱	کمره ، حسین

گ

۱۹۸	گروسی ، محمدحسن
۱۴	گلپایگانی ، عبدالله
۲۲۷	گیلانی ، اسمعیل

ل

۱۵۵	لارجانی اسیری ، محمد
۶۸	لتمان (دکتر)
۱۳۱	لواءالدوله

م

۴۳ ، ۴۱ ، ۳۷ ، ۳۵ ، ۳۴ ، ۳۳ ، ۳۱ ، ۱۷ ، ۱۵ ، ۴	مازندرانی ، عبدالله
۱۳۴ ، ۱۲۸ ، ۶۶ ، ۶۴ ، ۶۲ ، ۶۰ ، ۵۸ ، ۵۲	

۱۲۸، ۱۴	مازندرانی، مهدی
۹۳، ۹۲، ۷۶	متین السلطنه، عبدالحمیدخان
۲۴۱	مجتهد، مهدی
۹۹، ۹۸	مجتهد زنجان، ابراهیم
۱۹۲	مجدالاسلام
۲۳۷	مجدالاشراف
۲۴۷	مجد لشکر
۱۱۱	مجید
۸۶، ۸۵	محاسب الدوله
۲۴۵، ۲۴۳	محتشم السلطنه
۱۳۱	محلّاتی، اسدالله
۱۴	محلّاتی، اسمعیل
۱۵۴، ۱۱۸، ۱۱۶	محمد
۱۹۲، ۱۸۸	محمد اسدالله
۱۴۸، ۸۳	محمد باقر
۲۲۵	محمد باقر بن عبدالحسین
۲۳۹	محمد باقر بن محمد حسین
۱۳۲، ۱۳۱	محمد باقر مجتهد (آقامیرزا)
۱۴۸	محمد باقر بن محمد تقی
۲۲۷	محمد بن حسین
۹۹	محمد بن علی اصغر
۲۲۹	محمد بن غلام حسین
۲۲۷	محمد بن محمد صالح
۲۰۳	محمد جواد
۲۴۹، ۲۴۷، ۸۳	محمد حسن
۱۹۸، ۱۴۸	محمد حسین
۲۳۱	محمد حسین بن محمد رضا
۹۲	محمد حسین میرزا مهندس

۱۳۲، ۱۳۱	محمدخان سرتیپ
۱۱۱، ۶۸	محمدرضا (سید)
۱۳۲	محمدسعید بن علی محمد
۸۱	محمدصفی ابن حسین محمد
۱۰۸	محمدطاهر
۲۰۳	محمدعلی
	محمدعلی شاه ← محمدعلی میرزا
۶۷، ۱۱، ۶	محمدعلی میرزا
۱۰۸، ۸۱	محمدقلی
۱۳۱	محمدکاظم، مجتهد
۲۲۹	محمدسجّده
۸۳	محمد معمار
۲۳۹	محمدسهدی
۱۳۲	محمدسهدی بن حیدرعلی
۱۳۱	محمدسهدی تاجر
۲۳۹، ۱۰۸	محمدهادی
۹۳، ۹۲	محمدهاشم میرزا (وکیل سبزوار)
۲۱۵، ۱۲۰، ۱۱۸، ۱۱۶، ۱۰۶	محمود
	مخبرالسلطنه ← هدایت، مهدیقلی
۱۰۲	مدرس، ابراهیم
۱۳۵، ۷۶، ۶۸، ۵۳، ۵۲، ۳۱، ۲۱، ۱۹، ۱۴	مدرس، حسن ابن اسمعیل طباطبائی
۱۷۰، ۱۵۷، ۱۴۷، ۱۴۵، ۱۴۲، ۱۴۱، ۱۳۹	
۲۱۵، ۲۰۳، ۲۰۰، ۱۹۸، ۱۸۲، ۱۸۰، ۱۷۷، ۱۷۶	
۱۹۲، ۱۵۱	مدرس، عبدالحسین
۹۲	مدرس، محمدباقر
۱۵۱	مدرس، محمدتقی
	مدرس قمشهی حسن ← مدرس، حسن
۱۷۰	مدیرالاسلام کرمانی

١٠٨	مرتضى بن محمد على
٢٤٥	مساوات، محمد رضا
٢٣١	مستشار الممالك
١٩٧، ٣٣	مستوفى الممالك
٨٥	مشير الملك
٢٤٩، ٢٤٧	مشير العمالک
٩٨	مصدق الممالك
٥٧، ٤٧، ٤٦	مظفر الدين شاه
٨٦	معاخذ الملك
١١٨، ١١٦	معاون التجار
١٠٣	معتمد الشريعة
	معزز الملك ← تیمورتاش، عبدالحسين
٢٢٣	معظم السلطنة غفارى (آقاخان)
٩٩	معين التجار
٢٣٧	مقبل، رضا
٢٣١	ملاحيب الله
١٥٧	ملك، ابوالحسن
٢٠٣	ملك الشعراء
١٩٨	منتصر السلطان، صادق
٢٣٧	منتظم الدوله
٩٩، ٨٦	منوچهر
٢١٧، ٢١٥، ٢١٠، ٢٠٥، ١٩٩، ١٧٧، ١٥٣، ١٥١، ٧٠	مؤمن الملك
٢٢١، ٢١٩	
١٠٨	موسوى، اسدالله
١٠٣	الموسوى، جعفر
٢٢٥	الموسوى، جعفر بن احمد
١٩٢	الموسوى، حسن
١٠٨	موسوى، حسين

۱۳۲	الموسوى ، رضا بن معصوم
۲۳۷	الموسوى ، على رضا
۸۶	موسوى ، على محمد
۷۶	الموسوى ، محمد
۱۰۸	موسوى ، محمد طاهر
۱۶۳	الموسوى ، محمد على
۱۳۲	الموسوى ، محمد كاظم بن الحسين
۱۰۸	موسوى ، محمد مهدى
۲۲۵	الموسوى ، مرتضى
۹۹	الموسوى ، يحيى
۱۶۳	الموسوى البلادى ، عبدالله
۱۵۱	موسوى زنجاني ، ابوالقاسم
۹۲	موفق الملك
۱۰۸	مولا ، محمد حسن
۲۳۷	مؤيد الاسلام ، عبدالوهاب
۱۹۸	مؤيد الاسلام كرماني
۲۳۹	مؤيد الملك
۲۲۷	مهدى
۱۰۲	مذهب الدوله ، محمد
۲۳۳	مهندس همايون (محمد)
۱۸۸	ميشى ، عباس
۴۵	ميرزا على ،
۲۲۳	ميرزا على رضا
۱۷۶	ميرزا محمد قلى
۲۳۳	ميلاني ، رحيم

ن

٢٠٣	ناصر الاسلام، اسدالله
١٣٢/١٣١	ناصر لشكر
١٠٠٨	ناظم، محمد صادق
١٤٨	ناظم العلوم
١٤	نائيني، محمد حسين
٧٦/٥٥/٥٣/٥٢/٥٠/٤٤/٤٣/٢٧/٢٣/٢١	نائيني، مرتضى قلي
٨٦/٨٥	
٩٣	نبيل الملك
٨٦/١٣٥	نجفقلی
١٥٤	نجفی، هادی
٢٣٥	نجفی اصبهانی، حبیب الله
٢٠٣/١٩٨	نجفی الجيلانی، اسمعیل
١١٤/١٠٢	نجم آبادی، مهدی
٢٠٣	نظام الدین (مشارالدوله)
٢٠٣/٢٠٠	نظام السلطان
٢٤١	نظام السلطنه، رضاقلی
١٩٢	نظام الشریعه
٦٢/٦٠	نقشینه، محمد تقی
١١٨/١١٦	نقی بن محمد

و

٢٤٥/٢٤٣/٢٠٣/٦٨	وحیدالملک، عبدالحسین
٧	وزیرزاده، محمد علی
٨١/٧٦	وکیل الرعایا

۸۸، ۹۰، ۹۶، ۲۳۹

۱۳۱، ۱۳۲

هدایت، مهدیقلی

هدایت‌الله مجتهد

۶، ۷، ۸۱، ۲۲۱

۲۳۹

یزدی، محمد حسین

یوسف‌بن‌شیخ ابوالحسن

DOCUMENTS OF CLERGYMEN AND MAJLES

(HISTORY OF MASHRUTIYAT IN THE MIRROR OF MAJLES DOCUMENTS, I)

COLLECTED BY

ABDOLHOSSEIN HAERI

TEHRAN

IRANIAN MAJLES LIBRARY AND DOCUMENTATION CENTER

(IMALDOC)

1996